

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

EFS-III.433.21.2022

DECYZJA NR 239/23
Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 19 kwietnia 2023 roku

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej w składzie:

- 1) Andrzej Bętkowski – Marszałek Województwa Świętokrzyskiego
  - 2) Marek Bogusławski – Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego
  - 3) Tomasz Jamka – Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
  - 4) Marek Jońca – Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
- działając na podstawie

- art. 207 ust. 1 pkt 2 i ust. 9 pkt 1 w zw. z art. 61 ust.1 pkt 2 lit. a oraz art. 67 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1634 z późn. zm.),
- art. 104 i art. 107 § 1-3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 z późn. zm.),
- art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 oraz art. 46 ust. 2a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2094),
- art. 9 ust. 1 pkt 2 i art. 9 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 818 z późn. zm.)
- art. 54 § 1 pkt 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t. j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2651 z późn. zm.)

w sprawie wszczętej z urzędu, dotyczącej:

określenia: [REDAKTOWANE] (adres: [REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE],

prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE]
[REDAKTOWANE], NIP: [REDAKTOWANE], REGON: [REDAKTOWANE]) oraz [REDAKTOWANE]

██████████ (adres: ██████████, ██████████, ██████████, prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ S.C., NIP: ██████████, REGON: ██████████) działającymi wspólnie w ramach spółki cywilnej pod nazwą ██████████ ██████████ ██████████ (NIP: ██████████, REGON: ██████████) z siedzibą w ██████████ ██████████, ██████████ ██████████ przypadającej do zwrotu kwoty dofinansowania ze środków przeznaczonych na realizację Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego otrzymanej na podstawie umowy o dofinansowanie projektu pn. ██████████ ██████████ ██████████ r., terminu od którego nalicza się odsetki oraz sposobu zwrotu środków,

orzeka:

- 1) określa ██████████ (adres: ██████████, ██████████, ██████████, prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ ██████████, NIP: ██████████, REGON: ██████████) oraz ██████████ (adres: ██████████ ██████████ ██████████ ██████████, ██████████ ██████████, prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ ██████████, NIP: ██████████, REGON: ██████████) działającymi wspólnie w ramach spółki cywilnej pod nazwą: ██████████ ██████████ ██████████ S.C. (NIP: ██████████, REGON: ██████████) z siedzibą w ██████████, ██████████ ██████████, ██████████ ██████████, przypadającą do zwrotu kwotę dofinansowania ze środków przeznaczonych na realizację Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w wysokości 44 435,58 zł (słownie: czterdzieści cztery tysiące czterysta trzydzieści pięć złotych 58/100), w tym środki Europejskiego Funduszu Społecznego w kwocie 41 966,94 zł (słownie: czterdzieści jeden tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt sześć złotych 94/100) oraz środki Budżetu Państwa w kwocie 2 468,64 zł (słownie: dwa tysiące czterysta sześćdziesiąt osiem złotych 64/100), wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych**
- 2) określa, że odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych nalicza się od kwoty 44 435,58 zł od dnia 18.11.2021 r. tj. od dnia przekazania ostatniej transzy do dnia 31.07.2022 r., a następnie od dnia doręczenia niniejszej decyzji do dnia zwrotu**

3) określa, że zwrot następuje poprzez dokonanie wpłaty należności, o której mowa w pkt 1 decyzji, wraz z należnymi odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, o których mowa w pkt 2 decyzji, na rachunek bankowy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach nr 95 1020 2629 0000 9502 0342 7440 prowadzony w banku PKO Bank Polski w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji.

Uzasadnienie

Stan faktyczny

W dniu [REDAKTOWANE] r. Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego (zwany dalej: "DW EFS") ogłosił konkurs numer [REDAKTOWANE] (zwany dalej: „Konkursem”) w ramach osi priorytetowej 8 – rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo, Poddziałanie 8.4.2 *Podnoszenie umiejętności lub kwalifikacji osób dorosłych w obszarze ICT i języków obcych poprzez realizację oddolnych inicjatyw edukacyjnych.*

W odpowiedzi na ww. nabór, w dniu [REDAKTOWANE] r. [REDAKTOWANE] prowadzący działalność gospodarczą pod firmą [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] oraz [REDAKTOWANE] prowadzący działalność gospodarczą pod firmą [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] działający wspólnie w ramach spółki cywilnej pod nazwą: [REDAKTOWANE] (zwani dalej: „Beneficjentem”, [REDAKTOWANE]”, „Stronami”) złożyli wniosek o dofinansowanie projektu: [REDAKTOWANE] (zwany dalej: „Wnioskiem”) o sumie kontrolnej nr [REDAKTOWANE]. Projekt został zakwalifikowany do negocjacji, w wyniku których poprawiona jego wersja wpłynęła do DW EFS dnia [REDAKTOWANE] r., została następnie przyjęta do weryfikacji i pozytywnie oceniona i rekomendowana do dofinansowania w dniu [REDAKTOWANE] r. pod sumą kontrolną nr [REDAKTOWANE]. W wyniku kontroli merytorycznej ww. projekt otrzymał łącznie 123 punkty.

W związku z powyższym, w dniu [REDAKTOWANE] r. Województwo Świętokrzyskie, reprezentowane przez Zarząd Województwa pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020

(zwanej dalej: „IZ”, „Instytucją Zarządzającą” lub „Organem”) zawarło z Beneficjentem umowę o dofinansowanie projektu pn. [REDAKTED] w ramach RPO WŚ na lata 2014-2020 nr [REDAKTED] (zwaną dalej: „Umową”).

Celem projektu było nabycie kwalifikacji w zakresie TIK lub języków obcych wśród min. 85% spośród 284 osób (minimum 185 kobiet), które uczą się, pracują lub zamieszkują według Kodeksu Cywilnego na obszarze województwa świętokrzyskiego i wykazują największą lukę kompetencyjną w zakresie TIK lub języka angielskiego. Wsparciem miały być objęte osoby dorosłe zainteresowane potwierdzeniem, nabywaniem, uzupełnianiem, podwyższeniem kwalifikacji. Grupę docelową stanowiły 284 osoby dorosłe (min. 185 kobiet) powyżej 25 roku życia, należące przy tym do min. 1 z grup:

- osoby 50+ (minimum 142 osoby [93 kobiety/49 mężczyzn]),
- osoby o niskich kwalifikacjach (minimum 142 osoby [92 kobiety/50 mężczyzn])

Ponadto zgodnie z zadeklarowanym przez Beneficjenta w projekcie kryterium premiującym minimum 20% grupy docelowej tj. 57 osób [36 kobiet/21 mężczyzn] miało obejmować osoby z niepełnosprawnościami (zwane dalej: „OzN”). Projekt miał być realizowany w okresie [REDAKTED] r. jednak w związku z aneksem z dnia [REDAKTED] r. zmieniono okres realizacji projektu na [REDAKTED] r. – [REDAKTED] r. Beneficjent zaplanował w nim 2 zadania:

- pierwsze skierowane do 140 uczestników projektu (zwanymy dalej: „UP”), w ramach którego zaplanowano szkolenia komputerowe ICT (zwanymy dalej: „ICT”) zakończone egzaminem ECCC (lub równoważnym) prowadzącym do nabycia kwalifikacji cyfrowych. Spośród ww. osób wsparciem w ramach tego zadania miało zostać objęte 140 UP spośród, których 70 UP miało pochodzić z grupy wiekowej 55+, zaś 70 UP o niskich kwalifikacjach. W ramach wymienionych UP wsparciem w projekcie miało zostać objęte również 28 osób niepełnosprawnych. Zgodnie z założeniami dla tego zadania 120 UP z grupy wiekowej 25+ miało uzyskać kompetencje lub nabyć kwalifikacje po opuszczeniu programu. Podobnie zgodnie z założeniami zadania 1 spośród wszystkich UP po opuszczeniu programu kompetencje lub kwalifikacje miało nabyć przynajmniej 60 UP z grupy wiekowej 50+ oraz minimum 60 UP o niskich kwalifikacjach. W wyniku tego zadania odsetek uczestników szkoleń ICT, którzy zdobyli kompetencje cyfrowe miał wynieść wartość na poziomie przynajmniej 85%;

- drugie skierowane polegające na przeprowadzeniu szkoleń z języka angielskiego dla przynajmniej 144 UP z grupy wiekowej minimum 25+, zakończonych egzaminem TGLS (lub równoważnym) potwierdzającym nabycie kwalifikacji językowych (zadania to realizowane było z użyciem stawek jednostkowych). Spośród zadeklarowanych w zadaniu 2 minimum 72 UP miało pochodzić z grupy wiekowej 50+ zaś również przynajmniej 72 z nich miało odznaczać się niskimi kwalifikacjami z zakresu języka angielskiego. Przynajmniej 124 UP z grupy wiekowej 25+ miało uzyskać kwalifikacje lub nabyć kompetencje po opuszczeniu programu. W ramach tej liczby planowo miało znaleźć się minimum 62 UP z grupy 50+ oraz 62 UP z grupy o niskich kwalifikacjach. W grupie UP objętych wsparciem w zadaniu 2 miało znaleźć się minimum 29 OzN.

Obydwa zadeklarowane w projekcie zadania miały być realizowane w okresie od [REDACTED] r. do [REDACTED] r., tak więc przez cały okres realizacji projektu.

W Umowie (§ 3 ust. 2 Umowy) na wykonanie ww. zadań przeznaczono dla Beneficjenta kwotę w łącznej wysokości 621 426,06 zł (słownie: sześćset dwadzieścia jeden tysięcy czterysta dwadzieścia sześć złotych 06/100) stanowiącą 90% określonych we Wniosku całkowitych wydatków (pozostałe 10% w ramach wkładu własnego w kwocie 69 047,34 zł wniósł sam Beneficjent). W ramach tej kwoty 586 902,39 zł (słownie: pięćset osiemdziesiąt sześć tysięcy dziewięćset dwa złote 39/100) stanowiło płatność ze środków europejskich zaś 34 523,67 zł (słownie: trzydzieści cztery tysiące pięćset dwadzieścia trzy złote 67/100) dotację celową z budżetu państwa.

W ramach ww. kwoty koszty pośrednie rozliczane ryczałtem stanowiły 25% zatwierdzonych w ramach projektu wydatków bezpośrednich (§ 5 ust. 2 Umowy). Tak więc całkowita wartość projektu wynosiła 690 473,40 (słownie: sześćset dziewięćdziesiąt tysięcy czterysta siedemdziesiąt trzy złote 40/100).

Beneficjent otrzymał całe przyznane dofinansowanie wypłacone w trzech transzach:

- kwotę 156 051,75 zł w dniu [REDACTED] r.;
- kwotę 250 000,00 zł w dniu [REDACTED] r.;
- kwotę 215 374,31 zł w dniu [REDACTED] r.

Zgodnie z zawartym w § 7 ust. 1 Umowy postanowieniem Beneficjent rozliczał wydatki w ramach projektu w oparciu o stawki jednostkowe w zakresie kwoty 195 318,72 zł (słownie: sto dziewięćdziesiąt pięć tysięcy trzysta osiemnaście złotych 72/100) za wykonywania usług/dóbr wskazanych we Wniosku w zadaniu 2 pozycja 2.1, tj. „SZKOLENIA Z J. ANGIELSKIEGO – 2 stawki na osobę”.

W związku z ww. stawkami jednostkowymi Beneficjent zobowiązał się do osiągnięcia następujących wskaźników produktu i rezultatu (§ 7 ust. 2 Umowy):

- 1) Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie – 72;
- 2) Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie – 144;
- 3) Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie – 72;
- 4) Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – 124;
- 5) Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – 62;
- 6) Liczba osób o niskich kwalifikacjach, , które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – 62;
- 7) Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w projekcie – 29;
- 8) Odsetek uczestników szkolenia z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe osiągając pełen poziom kompetencji na podstawie ESOKJ – 85,00.

Zgodnie z § 7 ust. 4 Umowy dokumentami potwierdzającymi wykonanie ww. stawek jednostkowych były:

- załączone do wniosku o płatność: kopie zaświadczenia ukończenia kursu, po każdym 60 godzinnym module, potwierdzającego frekwencję na poziomie minimum 80%;
- dostępne podczas kontroli na miejscu: kopie zaświadczeń ukończenia kursu, listy obecności uczestników na szkoleniu, dzienniki zajęć prowadzonych w projekcie uwzględniające program zajęć oraz realizowane tematy, listy z potwierdzenia odbioru materiałów szkoleniowych przez uczestników.

Kwota wydatków kwalifikowalnych w projekcie ustalana jest na podstawie przemnożenia ustalonej stawki jednostkowej dla danego typu usługi przez liczbę usług/dóbr faktycznie zrealizowanych w ramach realizowanego projektu (§ 7 ust. 5 Umowy). Ponadto zgodnie z § 7 ust. 3 Umowy poniesione przez Beneficjenta wydatki na usługi/dobra objęte stawkami jednostkowymi, które nie zostały rozliczone, uznaje się za niekwalifikowalne i podlegające zwrotowi na rachunek IZ.

Jednym z najistotniejszych obowiązków Beneficjenta zgodnie z postanowieniami Umowy (§ 8 ust.1 Umowy) była realizacja projektu w sposób, który zapewni osiągnięcie i utrzymanie celów, w tym wskaźników produktu i rezultatu zakładanych we wniosku w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości projektu.

Jeszcze przed rozpoczęciem realizacji projektu w dniu [REDAKTED] r. Beneficjent zwrócił się za pośrednictwem wiadomości w systemie SL2014 do Organu z prośbą o wyrażenie zgody na zmianę tj. przyspieszenie rozpoczęcia realizacji projektu na [REDAKTED] r. Swoje stanowisko w tej sprawie argumentował ówczesną sytuacją związaną z możliwym nawrotem kolejnej fali zachorowań na Covid-19 pomimo stabilizującej się wtedy sytuacji epidemiologicznej w Polsce. Twierdził przy tym, że rozpoczęcie realizacji projektu od [REDAKTED] r. a nie jak planowo zakładano od [REDAKTED] r. pozwoliłoby na przeprowadzenie pierwszych szkoleń w wakacje, kiedy ryzyko związane z zachorowaniami powinno być najniższe.

W odpowiedzi na powyższe zapytanie Beneficjenta IZ w dniu [REDAKTED] r. wyraziła zgodę na przyspieszenie terminu rozpoczęcia realizacji projektu z [REDAKTED] r. – [REDAKTED] r. na [REDAKTED] r.- [REDAKTED] r. Pouczyła przy tym, że konieczna jest aktualizacja wniosku o dofinansowanie projektu i harmonogramu płatności oraz sporządzenie aneksu do umowy o dofinansowanie. Wspomniany aneks został podpisany przez obie strony Umowy dnia [REDAKTED] r. (zaktualizowany wniosek o dofinansowanie Beneficjent przesłał [REDAKTED] r. a harmonogram płatności [REDAKTED] r.).

Realizacja projektu przez Beneficjenta miała następujący przebieg:

Pierwszy wniosek o płatność (zaliczkowy) został złożony w dniu [REDAKTED] r., czyli zgodnie z terminem wynikającym z zaktualizowanej Umowy. We wniosku poza ubieganiu się o zaliczkę Beneficjent zadeklarował, że do dnia wysłania kolejnego wniosku o płatność (za okres [REDAKTED]): przeprowadzi kampanię informacyjno-promocyjną obejmującą: spotkania informacyjne w miejscu dostępnym dla OzN (minimum 5 spotkań, w tym

minimum 1 w każdym podregionie Województwa Świętokrzyskiego), uruchomi stronę www projektu z podstawowymi informacjami i wzorami dokumentów rekrutacyjnych do pobrania, utworzy i będzie prowadził biuro projektu bez barier architektonicznych w którym minimum na 10 dni przed rekrutacją udostępni informacje o jej terminie wraz z regulaminami i wzorami formularzy. Zadeklarował również dystrybucję informacji o projekcie w formie plakatów i ulotek w instytucjach związanych z grupą docelową, oraz że przeprowadzi rekrutację 44 osób spełniających kryteria grupy docelowej. Wniosek został pozytywnie rozpatrzony [REDAKTOWANE] r. a zaliczka w kwocie 156 051,75 zł została wypłacona Beneficjentowi w dniu [REDAKTOWANE] r.

W dniu [REDAKTOWANE] r. Beneficjent wysłał do Organu pismo, w którym, powołując się na wejście w życie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 października 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii a konkretniej na § 28 ust. 1 pkt 1, zgodnie z którym maksymalna grupa uczestników spotkań mogła wtedy wynosić maksymalnie 5 osób (zmiana co do poprzedniego rozporządzenia w tym zakresie które taką grupę ustalało w maksymalnej wys. 10 osób), poinformował o wstrzymaniu z tego powodu zajęć stacjonarnych realizowanych w ramach projektu i zwrócił się z prośbą o zaopiniowanie dwóch wariantów realizacji wsparcia w formie niestacjonarnej:

- Zajęcia w formie online dla całej grupy z wykorzystaniem platformy streamingowej;
- Zajęcia w formie hybrydowej, gdzie w zależności od obowiązujących przepisów część osób przychodziłaby na zajęcia stacjonarne, a pozostałe osoby uczestniczyłyby w zajęciach online łącząc się z grupą z wykorzystaniem platformy streamingowej.

Beneficjent zaznaczał jednocześnie, że z przeprowadzonych przez niego w tym zakresie rozmów z UP uczestniczącymi już w projekcie ustalił, iż najbardziej UP odpowiadałyby zajęcia w formie hybrydowej, chociaż możliwe również będzie prowadzenie zajęć w pełni w formie niestacjonarnej.

W odpowiedzi na ww. pismo Beneficjenta IZ w piśmie z dnia [REDAKTOWANE] r. poinformowała, że przyjmuje do wiadomości wstrzymanie zajęć z uwagi na ówczesną sytuację epidemiologiczną, oraz wyraziła zgodę na prowadzenie wsparcia w formie niestacjonarnej. Organ pouczył jednak Beneficjenta o tym, że dostosowanie wsparcia w formie stacjonarnej do formy on-line nie może wpłynąć negatywnie na osiągnięcie zamierzonego w projekcie

celu. Przypomniał również warunki dla zmiany trybu wsparcia wymagane w piśmie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 20.04.2020 r.

Drugi wniosek o płatność (sprawozdawczy) za okres od [REDAKTOWANE] r. do [REDAKTOWANE] r. został złożony w dniu [REDAKTOWANE] r. W postępie rzeczowym Beneficjent wskazał na podjęte przez niego działania polegające na rekrutowaniu 4 grup szkoleniowych z zakresu szkoleń ICT, podając dokładne daty rozpoczęcia ich szkolenia i informacje o sposobie i miejscach ich prowadzenia. Beneficjent zaznaczył jednocześnie, że w bieżącym okresie rozliczeniowym nie rozpoczął realizacji zajęć z j. angielskiego. W sekcji „*Problemy napotkane w trakcie realizacji projektu*” Strona poinformowała o napotykanym na etapie realizacji projektu trudnościach związanych z rekrutacją UP na zajęcia z j. angielskiego w trakcie epidemii Covid-19. Wśród powodów takiego stanu rzeczy wskazywano niechęć potencjalnych uczestników do podjęcia tak długiego zobowiązania (120h szkolenia) w sytuacji niepewności co do przyszłej sytuacji epidemiologicznej w województwie. Beneficjent wskazywał, że aktualna sytuacja ma swoje oparcie w obawie o zakażenie wśród UP z grupy osób 50+ i wśród osób z niepełnosprawnościami, które znajdują się w grupie szczególnego ryzyka zarażenia Covid-19. Jednocześnie poinformował, że w związku z tym w stosunku do osób, które w danym okresie rozliczeniowym złożyły formularze zgłoszeniowe na szkolenia z j. angielskiego (po przeprowadzeniu z nimi uprzednich konsultacji) zwiększono częstotliwość planowanych spotkań. Zdaniem Beneficjenta takie działanie było w pełni zgodne z zapisami Wniosku, w którym przewidziano możliwość realizacji zajęć 8h/tydz. w uzasadnionych przypadkach, a przyspieszony harmonogram zajęć pozwoli szybciej skończyć wsparcie i możliwie uniknąć zawieszenia zajęć i rezygnacji UP, co było obserwowane w podobnych projektach realizowanych w okresie 03-05.2020 r. w trakcie pierwszej fali pandemii. Beneficjent zaznaczył również, że podobne problemy lecz w mniejszym zakresie wystąpiły w grupach na zajęcia komputerowe, wobec których także rozważane było zwiększenie częstotliwości spotkań. Powyższy wniosek został pozytywnie rozpatrzony w dniu [REDAKTOWANE] r.

W związku z postępującą w Polsce sytuacją pandemiczną Organ zdecydował się wystosować do Beneficjentów w dniu [REDAKTOWANE] r. pismo dotyczące realizacji projektów w okresie pandemii. We wskazanym piśmie IZ wskazywała, że zdaje sobie sprawę z napotykanym przez Beneficjentów w okresie pandemii trudnościami organizacyjnymi w zakresie: rekrutacji UP, wyłaniania wykonawców oraz organizacji pracy personelu, jednak mając na uwadze dobro

uczestników realizowanych projektów, którzy są w takiej sytuacji jeszcze bardziej narażeni na ryzyko pogorszenia swojej sytuacji: zdrowotnej, na rynku pracy czy związanej z wykluczeniem społecznym, wzywa Beneficjentów do podjęcia koniecznych starań w celu realizacji projektów. Instytucja Zarządzająca apelowała do Beneficjentów o jak najszybsze sygnalizowanie trudności i problemów w ramach podejmowanych czynności projektowych, aby możliwe było dostosowanie założeń projektów do dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości pandemicznej. Pouczono jednocześnie Beneficjentów, że stwierdzenie niemożliwości terminowej realizacji etapów harmonogramu projektu powinno sygnalizować niezwłoczną potrzebę podjęcia przez Beneficjentów działań naprawczych i uzgodnienia z IZ rozwiązań zastępczych.

Beneficjent złożył trzeci wniosek o płatność (sprawozdawczy, rozliczający zaliczkę i wnioskujący o kolejną transzę) za okres od [REDACTED] do [REDACTED] r. w dniu [REDACTED] r. W ww. wniosku [REDACTED] rozliczał środki z otrzymanej zaliczki w wysokości 124 875,00 zł wnioskując jednocześnie o kolejną zaliczkę w wysokości 250 000,00 zł. Jednocześnie Beneficjent przedstawił w przedmiotowym wniosku o stopniu zaawansowania realizacji projektu. W postępie rzeczowym Beneficjent poinformował o zakończeniu szkolenia trzech wcześniej zrekrutowanych grup szkoleniowych z zakresu ICT, zakończeniu zajęć w grupach IV i V oraz o wstrzymaniu realizacji/nierozpoczęciu zajęć w grupach VI-VIII z powodu wprowadzonych w związku z pandemią obostrzeń. W zakresie szkoleń z języka angielskiego informował także o zrekrutowaniu 5 grup szkoleniowych. Ze wskazanych grup jednak cztery musiały wstrzymać realizację szkoleń ze względu na wprowadzenie strefy czerwonej z ograniczeniami osobowymi na terytorium całego kraju. Zgodnie z przedstawionymi informacjami grupa V została zaś zrekrutowana po wprowadzeniu strefy czerwonej w kraju przez co od razu realizowała zajęcia online. Jednocześnie w sekcji wniosku przeznaczonej na problemy napotkane w trakcie realizacji projektu Beneficjent ponownie poinformował o konieczności zawieszenia realizacji zajęć z uwagi na obostrzenia pandemiczne. Zgłaszał również problemy z realizacją zajęć w formie online/hybrydowej. Zgodnie z wyjaśnieniami Beneficjenta pomimo początkowych deklaracji UP za zmianą formy prowadzenia zajęć na niestacjonarną ostatecznie nie udało się uzyskać na to zgody wszystkich osób (co zgodnie z pismem IZ z dnia [REDACTED] r. było warunkiem kontynuowania szkoleń w formie niestacjonarnej). Wśród problemów związanych z rekrutacją nowych grup na zajęcia z języka angielskiego wymieniono: obawy przed

podjęciem tak długiego zobowiązania (120 godz. szkolenia) w niepewnej sytuacji pandemicznej, brak wymaganych do nauki zdalnej zdolności komputerowych wśród osób 50+ będących częścią grupy docelowej projektu oraz zdecydowany nacisk potencjalnych UP na realizację zajęć w formie stacjonarnej oparty o nadzieje kandydatów na zniesienie limitów osobowych i obostrzeń na początku 2021 r. Przedmiotowy wniosek został zatwierdzony w informacji o pozytywnej weryfikacji wniosku o płatność z dnia [REDAKTOWANE] r.

Czwarty wniosek o płatność (sprawozdawczy, rozliczający zaliczkę) został przez [REDAKTOWANE] złożony za okres od [REDAKTOWANE] r. do [REDAKTOWANE] r. w dniu [REDAKTOWANE] r. W postępie rzeczowym realizacji projektu oraz w sekcji „*Problemy napotkane w trakcie realizacji projektu*” Beneficjent ponownie informował, że z powodu epidemii Covid-19 nie jest w stanie realizować zajęć dla grup (grupy VI i VII z kompetencji ICT oraz grupy I-IV z zakresu nauki języka angielskiego), które rozpoczęły swój udział w projekcie w formie stacjonarnej. Wśród przeszkód w realizacji zajęć w formie online po raz kolejny wskazywano: niskie kompetencje ICT osób 50+ wchodzących w skład grupy docelowej projektu, przeszkody techniczne tych osób utrudniające uczestnictwo w zajęciach online (większość UP zamieszkuje na obszarach wiejskich, gdzie pojawiają się trudności w dostępie do Internetu). Wskazywano również na ciągłe problemy w rekrutacji nowych UP spowodowane obawami potencjalnych UP przed podjęciem długoterminowych szkoleń w okresie pandemii oraz ich nadzieje na przywrócenie zajęć stacjonarnych po zniesieniu obostrzeń. Czwarty wniosek o płatność został zatwierdzony w informacji o pozytywnej weryfikacji wniosku o płatność z dnia [REDAKTOWANE] r.

Piąty wniosek o płatność (rozliczający, sprawozdawczy) za okres od [REDAKTOWANE] r. do [REDAKTOWANE] r. złożony został przez Beneficjenta w dniu [REDAKTOWANE] r. W części sprawozdawczej wniosku poinformował o realizacji zajęć ICT oraz o przeprowadzeniu egzaminów w nowej grupie 9 (forma zajęć niestacjonarna), a w zakresie zajęć z języka angielskiego m.in. o wznowieniu wcześniej zawieszonych z powodu obostrzeń pandemicznych zajęć w grupach 1-3 oraz o rezygnacji 3 UP z udziału w projekcie. Wśród problemów napotkanych w trakcie realizacji projektu Beneficjent ponownie wskazywał na problemy związane z realizacją zajęć rozpoczętych w formie stacjonarnej w grupach na zajęcia ICT oraz z języka angielskiego. Zaznaczył również, że wciąż mimo ponownej możliwości prowadzenia zajęć w formie stacjonarnej ma problemy z rekrutacją nowych UP. Za powód podał m.in.: okres wakacyjny i związane z nim urlopy oraz prace polowe UP,

z powodu których przekładali realizację zajęć na kolejne miesiące oraz obawy potencjalnych UP co do przystąpienia do organizowanych form wsparcia podbudowane słabnącym tempem szczepień w województwie świętokrzyskim. Wskazał również, że nie udało się rozliczyć 70 % dotychczas przekazanych na konto projektu transz dofinansowania, w związku z czym niemożliwym stało się wnioskowanie w przedmiotowym wniosku o zaliczkę, jednocześnie deklarując, że zakładane 70 % transz zostanie rozliczone do czasu kolejnego wniosku o płatność. Powyższe pociągnęło za sobą zmianę w harmonogramie płatności. Po przeprowadzeniu kontroli planowej wniosek o płatność został zatwierdzony w Informacji o pozytywnej weryfikacji wniosku o płatność z dnia [REDACTED] r.

W związku z trwającą w projekcie kontrolą planową projektu Organ poinformował Beneficjenta w dniu [REDACTED] r. o wstrzymaniu weryfikacji piątego wniosku o płatność do czasu otrzymania informacji pokontrolnej z Departamentu Kontroli i Certyfikacji RPO.

W dniu [REDACTED] r. na zakończenie wspomnianej kontroli planowej została sporządzona Ostateczna Informacja Pokontrolna nr [REDACTED]. Kontrola planowa obejmująca miała miejsce w terminach: [REDACTED] r. i [REDACTED] r. w biurze projektu (ul. [REDACTED]) oraz w dniu [REDACTED] r. w ramach wizyty monitoringowej w miejscu realizowania wsparcia ([REDACTED]).

W wyniku podjętych czynności zespół kontrolny nie stwierdził w zweryfikowanych obszarach wystąpienia nieprawidłowości w projekcie, a jedynie uchybienie polegające na braku doprecyzowania definicji warunku wynikającego z zapytania ofertowego w kontekście posiadanego doświadczenia zawodowego w pracy z osobami o niskich kwalifikacjach lub w wieku 50+ oraz braku wskazania sposobu weryfikacji tego kryterium. W związku z powyższym, zespół kontrolny zobowiązał Beneficjenta do ścisłego precyzowania w przyszłości definicji warunków wynikających z treści zapytania ofertowego oraz wskazywania sposobu weryfikacji warunków. Ponadto, biorąc pod uwagę wartość osiągniętych do tego momentu wskaźników, IZ zaleciła intensyfikację działań mających na celu osiągnięcie zakładanych w ramach projektu wskaźników produktu i rezultatu. Ostateczna Informacja Pokontrolna została Beneficjentowi przekazana wraz z pismem przewodnim w dniu [REDACTED] r. Podpisany egzemplarz wraz z pismem przewodnim Beneficjent przesłał IZ w dniu [REDACTED] r.

Jednocześnie w nawiązaniu do zawartych w Ostatecznej Informacji Pokontrolnej nr [REDAKTOR] zaleceń pokontrolnych Beneficjent przekazał Organowi pismem z dnia [REDAKTOR] r. informacje na temat sposobu ich wykonania. W ww. piśmie [REDAKTOR] zobowiązał się w przyszłości do ścisłego precyzowania definicji warunków wynikających z treści zapytania ofertowego oraz wykazywania sposobu weryfikacji warunków. W odniesieniu natomiast do zaleceń dotyczących intensyfikacji działań w ramach realizacji wskaźników Beneficjent poinformował, że podjął wysiłki zmierzające do osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu. Podnosił ponadto, że na tamten moment wznowił zawieszony z powodu obostrzeń pandemicznych zajęcia stacjonarne we wszystkich grupach, a w rezultacie intensyfikacji działań promocyjno-rekrutacyjnych uruchomił również nowe grupy na szkolenia ICT i zajęcia językowe, a w wyniku zgłoszeń nowych kandydatów będzie w stanie otworzyć kolejne grupy szkoleniowe. Beneficjent stwierdził, że ww. działania pozwolą na zrealizowanie założeń projektu.

Szósty wniosek o płatność (rozliczający, zaliczkowy, sprawozdawczy) został złożony w dniu [REDAKTOR] r. W przedmiotowym wniosku [REDAKTOR] rozliczał wydatki kwalifikowane w projekcie w wysokości 113 506,73 zł (w tym dofinansowanie w wysokości 102 156,06 zł) oraz wnioskował zgodnie z harmonogramem płatności o zaliczkę w wysokości 215 374,31 zł. W postępie rzeczowym wniosku Beneficjent poinformował Organ o wznowieniu realizacji zajęć we wcześniej zawieszonych z powodu obostrzeń pandemicznych grupach szkoleniowych z ICT i języka angielskiego oraz o uruchomieniu nowych grup szkoleniowych. Egzaminy dla każdej ze wskazanej we wniosku grup szkoleniowych zaplanowano na początek kolejnego okresu rozliczeniowego (tj. na październik 2021 r). W sekcji „*Problemy napotkane w trakcie realizacji projektu*” Beneficjent tłumaczył, że w związku z epidemią Covid-19 przez wiele miesięcy nie mógł realizować zajęć w formie stacjonarnej. W wyniku tego nie był w stanie realizować zajęć dla grup szkoleniowych zrekrutowanych w 2020 r. oraz rekrutować nowych UP z powodu trudności wchodzących w skład grupy docelowej osób 50+, które z powodu niskich kwalifikacji nie potrafiły uczestniczyć w zajęciach w formie online. Zaznaczał jednocześnie, że obecnie wszystkie zawieszony grupy szkoleniowe na nowo realizują formy wsparcia oraz, że udało mu się zrekrutować wszystkich UP, chociaż nie znajduje to odzwierciedlenia w Monitoringu. Zgodnie z zapewnieniami Beneficjenta nowo zrekrutowane grupy szkoleniowe miały rozpocząć zajęcia w kolejnym okresie rozliczeniowym, które w związku z zaistniałymi

opóźnieniami w projekcie miały być prowadzone ze zwiększoną częstotliwością (maksymalnie 4 godz. jednego dnia). Beneficjent ponadto poinformował również o niezrealizowaniu egzaminów kwalifikacyjnych ECCC/TGLS dla UP, którzy ukończyli już swoje szkolenia. Za powód zaistniałego stanu rzeczy wskazał trudności z ustaleniem wspólnych terminów egzaminów z uwagi na okres wakacyjny i plany urlopowe UP. Beneficjent zadeklarował jednak, że w kolejnym okresie rozliczeniowym wszyscy UP uzyskają kwalifikacje potwierdzone certyfikatami.

Szósty wniosek o płatność został ostatecznie zatwierdzony, o czym Beneficjenta poinformowano w informacji o pozytywnej weryfikacji wniosku o płatność z dnia [REDAKTOWANO] r. Ponadto, zgodnie z prośbą zawartą w jego piśmie z dnia [REDAKTOWANO] r. skorygowano m.in.: wskaźnik produktu „*Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w projekcie*”, zmieniając osiągniętą w okresie sprawozdawczym wartość na 17 osób ogółem (13 kobiet i 4 mężczyzn). Wartość osiągnięta od początku realizacji projektu została zaś ustalona na 35 osób ogółem (24 kobiety i 11 mężczyzn).

W dniu [REDAKTOWANO] r. Beneficjent złożył siódmy wniosek o płatność (końcowy, rozliczający, sprawozdawczy). W przedmiotowym wniosku Beneficjent przedstawił do rozliczenia wydatki w wysokości 355 426,58 zł (w tym dofinansowanie w wysokości 319 883,92 zł). W postępie rzeczowym Beneficjent wskazał, że w danym okresie rozliczeniowym szkolenie z zakresu ICT zakończyły grupy zajęciowe: 6-7 oraz 10-14. Dla każdej ze wskazanych grup przeprowadzono również egzaminy ECCC. Łącznie zrealizowano egzaminy dla 70 UP. Beneficjent poinformował również o realizacji szkoleń z zakresu języka angielskiego. We wskazanym we wniosku okresie rozliczeniowym zajęcia kontynuowało i zakończyło podejściem do egzaminu 9 grup szkoleniowych (łącznie podeszło do egzaminu 97 UP). Wskazano również, że w danym okresie rozliczeniowym utworzono 3 ostatnie grupy zajęciowe z języka angielskiego: 10, 11 i 12, które rozpoczęły zajęcia w dniu [REDAKTOWANO] r. a zakończyły przystąpieniem do egzaminu TGLS w dniu [REDAKTOWANO] r. Z tabeli wskazującej realizację wskaźników produktu i rezultatu wynikało, że Beneficjent nie zrealizował w pełni dwóch wskaźników produktu: „*Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w projekcie*” (wart. docelowa: 57 osób, wart. osiągnięta: 38 osób) oraz „*Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie*” (wart. docelowa: 284 osób, wart. osiągnięta: 283 osób) i jednego wskaźnika rezultatu: „*Odsetek uczestników szkoleń z j. angielskiego,*

którzy zdobyli kwalifikacje językowe osiągając pełen poziom kompetencji językowych na podstawie ESOKJ” (wart. docelowa: 85%, wart. osiągnięta: 77%). W sekcji „Problemy napotkane w trakcie realizacji projektu” Beneficjent szczegółowo opisał napotkane w trakcie realizacji projektu trudności i problemy, które doprowadziły do takiego stanu rzeczy, w szczególności odnosząc się do faktu niespełnienia przez niego wskaźnika produktu „Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w projekcie”. Jego zdaniem głównym powodem niezrealizowania ww. wskaźnika było zdecydowanie mniejsze zainteresowanie projektem wśród osób niepełnosprawnych niż zakładano na etapie sporządzania Wniosku. Zdaniem Beneficjenta niechęć OzN do uczestnictwa wynikała z wciąż istniejącego zagrożenia zachorowania na Covid-19. Wskazywał on, że zgodnie z powszechnie dostępnymi danymi publikowanymi m.in. na stronie Ministerstwa Zdrowia osoby niepełnosprawne ze względu na tzw. choroby współistniejące są bardziej narażone na zachorowanie na Covid-19 oraz na ciężki przebieg tej choroby mogący prowadzić również do zgonu. Powyższe zagrożenie zarażeniem oraz niski poziom wyszczepialności w województwie świętokrzyskim (przy liczebności 1.2 mln zaledwie 45%) w opinii Beneficjenta przełożył się na mniejsze zainteresowanie i udział w projekcie OzN, co uniemożliwiło realizację ww. wskaźnika produktu. Jednocześnie Beneficjent podjął się wyjaśnień niespełnienia wskaźnika rezultatu: „Odsetek uczestników szkoleń z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe osiągając pełen poziom kompetencji językowych na podstawie ESOKJ”. Zgodnie z treścią wskaźnika określony odsetek uczestników szkoleń z języka angielskiego miał osiągnąć pełen poziom kompetencji. Podejmując się wyjaśnień, Beneficjent twierdził, że gdyby wskaźnik dotyczył kwalifikacji językowych mierzonych uzyskanym certyfikatem wówczas odsetek uczestników szkoleń z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe wynosiłby 92%. Beneficjent tłumaczył, że w projekcie większość grup szkoleniowych realizowana była na poziomie przygotowującym do pełnego poziomu A, zakończonego egzaminami na poziomie A2. Jednakże w wyniku zaobserwowania zainteresowania szkoleniami potencjalnych UP na poziomie A0 (brak dotychczasowej styczności z językiem angielskim) oraz tych, którzy chcieli kontynuować swoją naukę do poziomu B1, Beneficjent zdecydował się przyjąć takie osoby do projektu i zrealizować dla nich odpowiednie szkolenia. Innymi wskazywanymi powodami braku realizacji wskaźnika rezultatu była rezygnacja niektórych dotychczasowych UP z udziału w projekcie oraz trudności związane z realizacją sesji egzaminacyjnych w pandemii (część UP w tym czasie przebywała na kwarantannach i nie mogła przystąpić do egzaminów).

Równocześnie ze złożeniem końcowego wniosku o płatność Beneficjent w dniu [REDAKTOWANE] r. przesłał Organowi za pomocą systemu SL2014 pismo, w którym podjął się szerszych wyjaśnień niezrealizowania przez siebie wskaźników produktu i rezultatu, jednocześnie zwracając się z prośbą o odstąpienie od zastosowania w takim wypadku reguły proporcjonalności w oparciu o § 28 Umowy oraz podrozdział 8.8 pkt 8 lit. a Wytucznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 (zwanym dalej: „Wytucznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków”). Na wstępie Beneficjent zaznaczał, że w wyniku wystąpienia siły wyższej w postaci wirusa SARS-CoV-2 i wynikających z niego negatywnych skutków oraz innych niezależnych od niego czynników nie zdołał osiągnąć wszystkich założonych we Wniosku wskaźników. W piśmie wskazywał również, że pomimo tego przy dołożeniu wszelkich starań w celu właściwej realizacji projektu udało mu się osiągnąć większość założonych wskaźników. Na potwierdzenie załączono tabele ze wszystkimi zrealizowanymi wskaźnikami produktu jak i rezultatu. W przedmiotowym piśmie Beneficjent podkreślał, że w okresie realizacji projektu nie mógł przewidzieć zaistnienia pandemii i jej negatywnych skutków. Zgodnie z jego wyjaśnieniami Wniosek składany był w 2019 r., a założenia w nim zawarte (wliczając wartości wskaźników) odnosiły się do potrzeb społecznych w ówczesnych realiach, zaś wystąpienie pandemii całkowicie zmieniło postrzeganie aktywności społecznej grupy docelowej projektu. W treści pisma wskazywano, że Beneficjent nie był również w stanie przewidzieć skutków pandemii zarówno w momencie podpisywania Umowy ([REDAKTOWANE] r.) jak i w momencie podpisywania aneksu przyspieszającego realizację projektu ([REDAKTOWANE] r.). Skutkiem czego cały projekt realizowany był w czasie pandemii i tylko w okresie [REDAKTOWANE] i [REDAKTOWANE] nie obowiązywały rygorystyczne obostrzenia utrudniające przeprowadzanie szkoleń. W związku z tym, zdaniem Beneficjenta realizacja projektu w zaplanowanym wcześniej kształcie stała się niemożliwa w zakreślonym terminie 18 miesięcy.

W następnej kolejności Beneficjent ponownie odniósł się do wyjaśniania przyczyn niezrealizowania wskaźnika produktu dotyczącego rekrutacji odpowiedniej ilości OzN. Jego zdaniem to sytuacja epidemiczna przełożyła się głównie na możliwości rekrutacyjne ww. osób. Za bezpośrednią przyczynę wskazano obawy OzN przed udziałem w okresie pandemii w spotkaniach szkoleniowych, jako bardziej narażonych na ryzyko zachorowania na

SARSCoV-2, ciężkiego przebiegu choroby a nawet śmierci. Zaznaczano jednocześnie, że wspomniana niechęć uczestnictwa dotyczyła nie tylko zadeklarowanych UP ale również potencjalnych UP jeszcze przed rozpoczęciem realizacji projektu. ██████████ wskazywał, że przeszkody w rekrutacji OzN wynikały także z braku możliwości dotarcia do miejsc, w których z nimi się spotykano i prowadzono ich rekrutację tj.: domów pomocy społecznej, domów seniora czy organizacji pozarządowych, które to z obawy przed rozprzestrzenianiem się wirusa w ramach obostrzeń zostały zamknięte. Innym powodem niechęci OzN do udziału w projekcie zdaniem Beneficjenta była słaba ilość szczepień przeciw SARS-CoV-2 w województwie świętokrzyskim, co również przełożyło się na mniejszą liczbę chętnych z powodu obawy przed zakażeniem. Przedstawiając powyższe powody niespełnienia wskaźnika „Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w projekcie”, Beneficjent wskazywał na przystosowanie projektu do udziału OzN a wśród nich na: przystosowaną specjalnie dla osób głuchych i krótkowidzących stronę internetową projektu, dodatkowe punkty dla OzN przy rekrutacji zwiększające ich szanse na zakwalifikowanie się do projektu, możliwość kontaktu w dostosowanym do przyjmowania OzN biurze projektu lub na odległość (telefonicznie/mailowo), odpowiednie materiały szkoleniowe (podręczniki) czy też możliwość realizacji w związku z pandemią zajęć online. Zdaniem Beneficjenta same te usprawnienia wskazywały na dołożenie przez niego wszelkich starań w celu rekrutacji OzN na wymaganym poziomie.

W dalszej części pisma Beneficjent odniósł się również do kwestii niespełnienia wskaźnika rezultatu „*Odsetek uczestników szkoleń z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe osiągając pełen poziom kompetencji językowych na podstawie ESOKJ*”, rozwijając przy tym argumentację zaprezentowaną w końcowym wniosku o płatność. Zazaczył, że pomimo faktu, iż większość UP w wyniku szkolenia i egzaminów miała osiągnąć kwalifikacje na poziomie A2 to w wyniku zgłoszeń do projektu osób na poziomie A0 i A2 zainteresowanych zarówno rozpoczęciem nauki od podstaw oraz dalszą jej kontynuacją do poziomu B1 zdecydował się zrekrutować te osoby do projektu. Decyzję tą argumentował tym, iż nie mógł odmówić tym osobom uczestnictwa w projekcie z powodu spełniania przez nich reszty kryteriów rekrutacyjnych grupy docelowej projektu. W piśmie Beneficjent tłumaczył, że zgodnie z najlepszą wiedzą jego lektorów i metodyków ustalono, że w sytuacji tych osób nie było fizycznie możliwe przeszkolenie ich do poziomu kwalifikacji językowych A2 lub B2 dlatego też odpowiednio dostosowano ich szkolenie do poziomów A1 i B1. Dalsze problemy

z realizacją ww. wskaźnika rezultatu deklarowane przez Beneficjenta zgodnie z wyjaśnieniami przedstawionymi w ostatnim wniosku o płatność dotyczyły zarówno rezygnacji UP z udziału w projekcie z powodu obawy przed pandemią i długiego upływu czasu od zawieszenia do ponownej realizacji zajęć (3 UP) oraz nieprzystąpienia do egzaminów przez część dotychczasowych UP (8 UP) również z powyższych przyczyn. Wraz z pismem przedstawiono Organowi również listę osób, które uzyskały pełen poziom kompetencji z języka angielskiego na poziomie A2.

W dniu [REDAKTOWANE] r. w drodze korespondencji z Organem w systemie SL2014 Beneficjent, przekazując dokumenty do pogłębionej analizy końcowego wniosku o płatność, poinformował jednocześnie o stopniu realizacji wskaźnika dotyczącego uzyskania przez UP kwalifikacji z języka angielskiego. Zgodnie z przedmiotowymi wyjaśnieniami w szkoleniach z języka angielskiego wzięły udział 143 osoby (117 kobiet, 26 mężczyzn), 11 osób zakończyło udział w projekcie niezgodnie ze ścieżką – 3 zrezygnowały a 8 nie podeszło do egzaminu, 111 osób uzyskało certyfikat potwierdzający kwalifikacje na poziomie A2, 9 osób uzyskało certyfikat potwierdzający kwalifikacje na poziomie B1, 12 osób uzyskało certyfikat potwierdzający kwalifikacje na poziomie A1. Ponadto zaznaczono, że we wskaźniku rezultatu nr 4 uwzględniono osoby, które nabyły kwalifikacje na poziomie A2 (111/143).

W kolejnej korespondencji z dnia [REDAKTOWANE] r. przesłanej Organowi za pośrednictwem systemu SL2014 dokonano wyjaśnień dotyczących liczby stawek jednostkowych, zgodnie z którym 3 osoby: [REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE] oraz [REDAKTOWANE] zrezygnowały w udziału w projekcie przed rozliczeniem 1 modułu szkolenia.

W dniu [REDAKTOWANE] r. przekazano Beneficjentowi informację o pozytywnej weryfikacji wniosku o płatność nr [REDAKTOWANE] z dnia [REDAKTOWANE] r. Wydatki rozliczane powyższym wnioskiem o płatność wynosiły 355 426,58 zł, ale za kwalifikowane jednak uznano i tym samym zatwierdzono kwotę w wysokości 130 949,82 zł. We wniosku końcowym za niekwalifikowane uznano wydatki w wysokości 224 476,76 zł (koszty bezpośrednie 179 581,41 zł oraz koszty pośrednie 44 895,35 zł, w tym wkład własny 22 447,67 zł). Ponadto, mając na uwadze brak możliwości pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowanych ujętych w bieżącym wniosku o płatność o całkowitą kwotę nieprawidłowości, wydatki z bieżącego wniosku o płatność zostały pomniejszone o kwotę 224 476, 76 zł, natomiast wydatki z poprzedniego wniosku o płatność tj.

nr [REDAKTOWANE] o kwotę 4 750,00 zł (w tym wkład własny 475,00 zł). Organ stwierdził niespełnienie przez Beneficjenta dwóch kryteriów: kryterium dostępu „Co najmniej 80% uczestników projektu zdobędzie kwalifikacje językowe” oraz kryterium premiującego „Minimum 20% grupy docelowej projektu stanowią osoby z niepełnosprawnościami”, jak również niespełnienie związanych z nimi wskaźników produktu: „Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie”, „Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w projekcie” oraz wskaźnika rezultatu: „Odsetek uczestników szkoleń z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe osiągając pełen poziom kompetencji językowych na podstawie ESOKJ”.

Zaznaczono również, że [REDAKTOWANE] nie rozliczył także wszystkich stawek jednostkowych dotyczących kursu z języka angielskiego. W odniesieniu do pisma Beneficjenta z dnia [REDAKTOWANE] r. Organ nie zgodził się z twierdzeniem, że na niezrealizowanie ww. kryteriów i wskaźników wyłączny wpływ miała pandemia wirusa SARS-CoV-2. Zdaniem IZ realizacja projektu pokazała, że Beneficjent nie dołożył dostatecznej staranności, by zapobiec niezrealizowaniu wskazanych kryteriów i wskaźników. Jako przykłady takich działań Beneficjenta Organ podał: nadmiernie skupienie się przez Beneficjenta na rekrutacji osób zaawansowanych wiekowo, których udział projekcie w trakcie pandemii już od początku podnosił ryzyko problemów, brak zabezpieczenia działań rekrutacyjnych (listy rezerwowej UP), niedostateczny przyrost OzN w trakcie realizacji projektu, brak odpowiedzi Beneficjenta na wystosowany w trakcie pandemii apel Instytucji Zarządzającej o zgłaszanie problemów wiążących się z pandemią. Zdaniem IZ podjęcie ostatniego z ww. działań umożliwiłoby wdrożenie odpowiednich działań naprawczych oraz rozwiązań, które pomogłyby w dalszej realizacji projektu. Organ podnosił, że Beneficjent wprawdzie informował w kolejnych wnioskach o płatność o występowaniu trudności w trakcie realizacji projektu związanych z pandemią, ale jednocześnie nie zgłaszał ryzyka nieosiągnięcia wskaźników w projekcie. Organ zwrócił uwagę, że również w treści szóstego wniosku o płatność Beneficjent informował, że mimo pewnych rozbieżności z wartościami wskazanymi w Monitoringu uczestników faktycznie zrekrutował wszystkich UP, co na późniejszym etapie realizacji projektu okazało się nieprawdą. W związku z powyższym, Organ zdecydował o pomniejszeniu wartości projektu odpowiednio do niezrealizowania kryterium premiującego „Minimum 20% grupy docelowej projektu stanowią osoby z niepełnosprawnościami” jako kluczowego dla realizacji projektu. W zadaniu nr 1 wyrażający to kryterium wskaźnik został zrealizowany na poziomie 71,4286%, natomiast w zadaniu nr 2 wskaźnik zrealizowano na

poziomie 62,0690%. Wartość obu zadań odpowiednio więc obniżono do stopnia niezrealizowania ww. kryterium. Do kwoty pomniejszenia dodano również koszty pośrednie, które obniżono o kwotę wkładu własnego. Mając na uwadze powyższe, za nieprawidłowość uznano kwotę 229 226,76 zł. Na powyższe składała się podlegająca zwrotowi kwota dofinansowania tj. 206 304,09 zł oraz podlegający wyłączeniu z kwoty przypadającej do zwrotu wkład własny 22 922,67 zł. Powyższą kwotę zwrotu IZ ustaliła na podstawie następującej metodologii: całkowita wartość zadań nr 1 i nr 2 ulega obniżeniu o kwotę wynikającą z procesu niezrealizowania kryterium w danym zadaniu tj.:

kwota nieprawidłowości do zwrotu (206 304,09 zł) = [zadanie nr 1: 279 300,00 zł – 279 300,00 zł x 71,4286%] + [zadanie nr 2: 273 078,72 zł - 273 078,72 zł x 62,06905] + koszty pośrednie 25% (45 845,35 zł) – wkład własny w kosztach pośrednich (22 922,67 zł).

Beneficjent został poinformowany o prawie do wniesienia umotywowanych zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o dokonanych pomniejszeniach wydatków kwalifikowalnych oraz o skorygowaniu w związku z powyższym wniosku o płatność.

W odpowiedzi na Informację o pozytywnej weryfikacji końcowego wniosku o płatność Beneficjent przedłożył w dniu [REDAKTOWANE] pismo zawierające umotywowane zastrzeżenia. Na wstępie jednak Beneficjent zawnioskował do IZ o:

1) odstąpienie od rozliczenia projektu zgodnie z regułą proporcjonalności z powodu wystąpienia siły wyższej,

zaś z ostrożności, w przypadku uznania, iż w trakcie realizacji projektu nie zaistniała siła wyższa, o:

2) odstąpienie od żądania zwrotu od Beneficjenta wydatków niekwalifikowalnych z tytułu reguły proporcjonalności, a ewentualnie – w przypadku braku wyrażenia zgody na odstąpienie od żądania zwrotu ww. wydatków – obniżenie ich wysokości.

W przedmiotowym piśmie Beneficjent ponownie przedstawił argumentację przedstawioną już w piśmie z dnia [REDAKTOWANE] r. Podtrzymał swoje stanowisko dotyczące przyczyn niespełnienia wskaźników, stwierdzając jednocześnie, że IZ niezasadnie zastosowała wobec niego zasadę proporcjonalności. Powołał się na postanowienia Umowy (§ 28 ust. 1 Umowy) oraz Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków (podrozdział 8.8 pkt 2 i następne). Beneficjent szczególną uwagę zwrócił na podrozdział 8.8 pkt 8: „Właściwa instytucja będąca

stroną umowy podejmuje decyzję o: a) odstąpieniu od rozliczenia projektu zgodnie z regułą proporcjonalności w przypadku wystąpienia siły wyższej, b) obniżeniu wysokości albo odstąpieniu od żądania zwrotu wydatków niekwalifikowalnych z tytułu reguły proporcjonalności, jeśli beneficjent o to wnioskuje i należycie uzasadni przyczyny nieosiągnięcia założeń, w szczególności wykaże swoje starania zmierzające do osiągnięcia założeń projektu”. Opierając się na powyższych podpunktach, Beneficjent przeprowadził ze swej strony analizę w celu uargumentowania swego stanowiska, że niezrealizowanie założeń merytorycznych projektu wynika nie z przyczyn leżących po jego stronie, ale z wystąpienia siły wyższej. Na początku [REDAKTOWANE] scharakteryzował zjawisko siły wyższej jako: *„zdarzenie lub połączenie zdarzeń, obiektywnie niezależnych od beneficjenta, które zasadniczo i istotnie utrudniają wykonywanie części lub całości zobowiązań wynikających z umowy, których beneficjent nie mógł przewidzieć i którym nie mógł zapobiec ani ich przewyciężyć i im przeciwdziałać poprzez działanie z należytą starannością ogólnie przewidzianą dla cywilnoprawnych stosunków zobowiązaniowych”*. W oparciu o tak skonstruowaną przez siebie definicję stanął na stanowisku, że pandemia wirusa SARS-CoV-2 jest zjawiskiem powszechnym w skali światowej, niespotykanym na taką skalę, którego nikt na ówczesnym etapie wiedzy, nie był w stanie ocenić jaki będzie: przebieg pandemii, jej zasięg, czas trwania czy długofalowe skutki. Na poparcie swego twierdzenia Beneficjent w następnej kolejności przytoczył rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13.03.2020 r. oraz z dnia 20.03.2020 r. wprowadzające w Polsce do odwołania stan epidemii, zgodnie z którym wprowadzono szereg ograniczeń i zakazów związanych z przemieszczaniem się oraz związanych z zakazem prowadzenia działalności gospodarczej. Obostrzenia te zdaniem autora pisma w realny sposób wpłynęły na funkcjonowanie polskich przedsiębiorców i możliwość prowadzenia ich działalności. W następnej kolejności wskazano, że również ustawodawca dostrzegł w pandemii wirusa SARS-CoV2 zdarzenie nadzwyczajne i z tej przyczyny wprowadził (z mocą wsteczną od 01.02.2020 r.) ustawę z dnia 03.04.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem Covid-19. Zgodnie z tą ustawą nieprawidłowość indywidualna będąca bezpośrednim skutkiem wystąpienia Covid-19 nie będzie skutkowałą obciążeniem beneficjenta odpowiedzialnością, gdyż ta przejdzie na Skarb Państwa – o ile beneficjent wykaże, że pomimo dochowania należytej staranności nie był w stanie zapobiec wystąpieniu tej nieprawidłowości. W ww. ustawie przewidziano również inny przepis, który gwarantuje, że kwalifikowane będą wydatki na niezrealizowane cele projektów, jeżeli beneficjent wykaże,

że z dochowaniem należytej staranności i w odpowiednim czasie podejmował niezbędne działania służące ich zrealizowaniu. Ostatecznie Beneficjent powołał się również na opartą na ww. ustawie uchwałę Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (zwanego dalej: „Komitetem Monitorującym” lub „Komitetem”) w sprawie zastosowania odstępstwa od obowiązku spełnienia przez beneficjentów kryteriów wyboru projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w celu złagodzenia negatywnego wpływu na realizację projektów pandemii koronawirusa SARS-COV-2 (zwaną dalej: „uchwałą Komitetu”). W swej argumentacji Beneficjent wskazał, że przez powyższą uchwałę Komitet upoważnił IZ do wyrażania zgody na odstępstwa od obowiązku spełnienia przez beneficjentów kryteriów wyboru w aktualnie realizowanych projektach na podstawie pisemnego uzasadnionego wniosku beneficjenta, złożonego w okresie od 01.02.2020 r. do 30.06.2020 r. Wskazano przy tym, że Komitet Monitorujący w treści swej uchwały wprost uznał pandemię koronawirusa za przypadek siły wyższej. Beneficjent dalej argumentował również, że nie był w stanie zastosować się do przepisów ww. uchwały, gdyż w okresie gdy mógł składać taki wniosek (czerwiec 2020 r.) nie był jeszcze świadom zagrożenia, jakie pandemia niesła w zakresie możliwości realizacji celów projektu. W dalszej części autor pisma zaznaczył, że pandemia nie pozostała bez wpływu na jego działalność. Podnosił, że zarówno na etapie składania Wniosku (grudzień 2019 r.) nikt nie przewidywał zmian sytuacji na świecie z powodu pandemii, w związku z czym prowadzona wcześniej przez Beneficjenta diagnoza społeczna wśród osób potencjalnie zainteresowanych projektem (III i IV kwartał 2019 r.) nie obejmowała sytuacji i reakcji takich osób w sytuacji stanu epidemii. Beneficjent argumentował również, że w momencie podpisywania Umowy ([REDACTED] r.), czyli już w trakcie trwania epidemii, z uwagi na zbyt krótki czas jej istnienia nie mógł ocenić, jaki będzie ona miała wpływ na realizację projektu, a w szczególności na grupę docelową projektu (w tym na osoby 50+ i OzN). Zaznaczał również, że mimo posiadanego doświadczenia i realizowania wcześniej innych projektów z uwagi na realizację projektu po raz pierwszy na obszarze województwa świętokrzyskiego nie mógł przewidzieć, na ile wnioski z przeprowadzonej przez niego wśród potencjalnych UP diagnozy będą później aktualne w sytuacji zmian zainteresowania projektem wśród takich osób. Kontynuując swoją argumentację na poparcie twierdzenia, że to z powodu siły wyższej a nie działań Beneficjenta doszło do niezrealizowania celów projektu, po raz kolejny odniósł się do argumentacji zawartej w swoim piśmie z dnia [REDACTED] r.

Podniósł ponownie, że nie miał wpływu na zmianę zaistniałej w trakcie realizacji projektu sytuacji dotyczącej rekrutacji OzN. Odniósł się również do stawianych mu w informacji o pozytywnej weryfikacji końcowego wniosku o płatność zarzutów. Na wstępie kategorycznie zaprzeczył twierdzeniom IZ, że nie zgłaszał żadnych problemów w realizacji projektu związanych z pandemią. Podnosił, iż w związku z tymi problemami pozostawał w stałym kontakcie z opiekunem projektu, z którym na ostatnim etapie realizacji wsparcia poruszał kwestie problemowe, a wśród nich również te związane z OzN. Beneficjent w przedmiotowym piśmie odniósł się również do argumentów Organu, że inni beneficjenci konkursu zdołali zrekrutować w 100% założoną liczbę osób z niepełnosprawnością. W odpowiedzi stwierdził, że nie posiada on szczegółowych informacji w tym zakresie, a ponadto według jego wiedzy inni beneficjenci konkursu rozpoczęli później realizację swoich projektów, zaś upływ czasu i wzrost poziomu wyszczepienia w województwie świętokrzyskim jego zdaniem mógł mieć przełożenie na zmianę postawy niektórych OzN do udziału w tego typu projektach. Beneficjent zaznaczył również, że w związku z powyższym doszło do ograniczenia zasobu osób gotowych stać się członkami jego projektu. Beneficjent nie zgodził się również z zarzutem IZ, zgodnie z którym nie podjął on w toku realizacji przedmiotowego projektu odpowiednich działań, które gwarantowałyby zrekrutowanie wymaganej liczby osób. Stwierdził, że podejmował szereg działań informacyjno-promocyjnych, jednak również w tej mierze napotkał niezależny od siebie problem w postaci zawieszenia działalności placówek, które z założenia stanowiły miejsce jego spotkań z OzN oraz z osobami starszymi i osobami starszymi z niepełnosprawnościami lub przejścia powyższych w tryb pracy zdalnej na mocy Decyzji Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 23.10.2020 r. Powyższe, jak podaje Beneficjent, przełożyło się na potrzebę poszukiwania pomocy w procesie rekrutacji, w szczególności OzN, u wskazanych z nazwy w piśmie podmiotów trzecich:

- 1) [REDACTED];
- 2) [REDACTED];
- 3) [REDACTED];
- 4) [REDACTED].

Pomimo podjętych działań oraz znajomości środowiska lokalnego przez ww. podmioty, z uwagi na ciągłe zagrożenie zdrowotne związane z koronawirusem nie udało się jednak uzyskać zgody kolejnych OzN na udział w projekcie. W związku z powyższym, zdaniem

Beneficjenta nie mógł on przewidzieć takiego stanu rzeczy oraz mając na uwadze podjęte starania, nie było możliwości zapobieżenia takiemu obrotowi spraw. Ponadto odniósł się negatywnie do argumentu Organu, w którym wytknął on Beneficjentowi brak listy rezerwowej UP, co według IZ zapewniłoby wymagane osoby. Zdaniem Beneficjenta taki argument był sprzeczny logicznie, gdyż w świetle wcześniej wskazanych przez niego problemów z rekrutacją OzN nie było w praktyce możliwości, aby taką listę stworzyć. Ostatecznie w odniesieniu do niezrealizowania wymaganych wskaźników produktu i rezultatu podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko, twierdząc, że realizując z nadwykonaniem wskaźniki:

- *„Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu”* - Stopień realizacji (%): Ogółem 198,36;
- *„Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu”* - Stopień realizacji (%): Ogółem 111,07;
- *„Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu”* - Stopień realizacji (%): Ogółem 140,16,

osiągnął cel nadrzędny projektu wynikający z Regulaminu Konkursu *„Projekty muszą przyczyniać się do osiągnięcia celu szczegółowego RPOWŚ 2014-2020 w zakresie nabycia, podniesienia kompetencji lub uzyskania kwalifikacji osób dorosłych w zakresie języków obcych i ICT”*. Powyższe, zdaniem Beneficjenta, w związku z tym, że w skali całego projektu niezrekrutowane OzN (w ilości 19) stanowią jedynie 6,69% UP, świadczy o niewielkiej skali nieosiągniętego wsparcia dla grupy docelowej. Ostatecznie niezależnie od powołanych wyżej czynników zakwestionował także zastosowaną przez IZ metodologię zastosowania reguły proporcjonalności i sposób wyliczenia kwoty pomniejszenia dofinansowania. Jego zdaniem zaprezentowane przez IZ rozwiązanie byłoby właściwe, gdyby kryterium, na podstawie którego powstało, dotyczyło 100% UP. Natomiast w przypadku OzN ich udział miał dotyczyć tylko 20% grupy docelowej. W związku z czym, w opinii Beneficjenta właściwe byłoby odniesienie się do stopnia niezrealizowania tego zadania tylko do 20% jego wartości, co dałoby kwotę w wysokości 41 259,32 zł. Powyższe twierdzenie poparto również metodologią:

Zadanie nr 1:

Ilość niezrekrutowanych OzN: 8 UP (28 UP – 20 UP), co daje 28,57% (8 UP/28 UP)

% całkowitej wartości zadania przypadający na OzN: 20% z 279 300,00 zł = 55 860,00 zł

% niezrealizowanego zadania przypadający na OzN: 0,2857 x 55 860,00 zł = 15 959,20 zł

Zadanie nr 2:

Ilość niezrekrutowanych OzN: 11 UP (29 UP – 18 UP), co daje 37,93% (11 UP/29 UP)

% całkowitej wartości zadania przypadający na OzN: 20% z 273 078,72 zł = 54 615,74 zł

% niezrealizowanego zadania przypadający na OzN: 0,3793 x 54 615,74 zł = 20 715,75 zł

Koszty pośrednie 25%:

$0,25 \times (15\,959,20 \text{ zł} + 20\,715,75 \text{ zł}) = 0,25 \times 36\,674,95 \text{ zł} = 9\,168,74 \text{ zł}$

Wkład własny w kosztach pośrednich :

$9\,168,74 \text{ zł} / 2 = 4\,584,37 \text{ zł}$

Kwota nieprawidłowości:

$15\,959,20 \text{ zł} + 20\,715,75 \text{ zł} + 9\,168,74 \text{ zł} - 4\,584,37 \text{ zł} = 41\,259,32 \text{ zł}$.

Na zakończenie swojej argumentacji Beneficjent stwierdził że w Konkursie istniała możliwość wyboru spośród dwóch kryteriów premiujących, tj.:

1) Projekt jest skierowany wyłącznie do osób należących do co najmniej jednej z poniższych grup:

- osoby w wieku 50 lat i więcej,
- osoby w wieku 25 lat i więcej o niskich kwalifikacjach,

którego zadeklarowanie dawało możliwość uzyskania 20 pkt premiujących;

2) Minimum 20% grupy docelowej projektu stanowią osoby z niepełnosprawnościami, którego zadeklarowanie dawało możliwość uzyskania 10 pkt premiujących.

W związku z powyższym, Beneficjent zaprezentował pogląd, że pomimo niezrealizowania w pełni rekrutacji OzN zrealizował ważniejsze kryterium premiujące, co powinno być przez IZ uwzględnione przy zastosowaniu reguły proporcjonalności i wyliczenia wysokości środków podlegających zwrotowi.

W odpowiedzi na powyższe umotywowane zastrzeżenia Organ wystosował dnia [REDAKTED] r. do Beneficjenta pismo, w którym odniósł się do prezentowanego przez niego stanowiska. IZ w przedmiotowym piśmie nie zgodziła się ze stanowiskiem Beneficjenta dotyczącym powodu niezrealizowania założeń merytorycznych projektu i podtrzymała swoje stanowisko określone w treści uzasadnienia informacji o pozytywnej weryfikacji końcowego wniosku o płatność nr [REDAKTED] z dnia [REDAKTED] r. Ponadto Organ poinformował w treści pisma, że w oparciu o art. 24 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych

w perspektywie finansowej 2014-2020 (zwanej dalej: „ustawą wdrożeniową”) stwierdził nieprawidłowość określoną art. 2 pkt 36 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (zwanego dalej: „rozporządzeniem ogólnym” lub „Rozporządzeniem 1303/2013”), a polegającą na zachowaniu beneficjenta skutkującym niespełnieniem kryteriów oceny oraz nieosiągnięciem wymaganych wskaźników projektu. Na wstępie IZ zaznaczyła, że nie neguje wpływu pandemii na realizację projektu, jednak stwierdza, że ta choć utrudniała działania nie była jedynym czynnikiem usprawiedliwiającym wszelkie napotkane w projekcie problemy. Zaznaczono, że to na Beneficjencie ciążył obowiązek zarówno wdrożenia odpowiednich działań, aby przeciwstawić się negatywnym skutkom pandemii jak i ich dokumentowania. W opinii Organu Beneficjent nie dołożył dostatecznej staranności, aby zapobiec nieosiągnięciu kryteriów i wskaźników, ani nie przedłożył też żadnej dokumentacji wytworzonej w okresie realizacji projektu potwierdzającej takie działania. W następnej kolejności IZ odniosła się do argumentów prezentowanych przez Strony w piśmie z dnia [REDAKTOWANE] r. Wyrażone w ww. piśmie twierdzenie Beneficjenta, że w chwili podpisywania Umowy nie przypuszczał, że napotka problemy związane z rekrutacją UP, którzy wyrażali chęć udziału w projekcie jesienią 2019 r., Organ uznał za nieakceptowalne. Stwierdził, że Beneficjent, obserwując jak szybko rozprzestrzeniła się pandemia, mimo jej początkowego okresu, powinien przed rozpoczęciem projektu ponownie dokonać analizy ww. grupy potencjalnych UP, aby rozeznaczyć, jaka liczba podtrzymała chęć udziału w projekcie. Zdaniem IZ takie działanie pozwoliłoby realnie ocenić bieżącą sytuację i zaplanować efektywniejsze działania pod względem rekrutacji i kampanii informacyjno-promocyjnej. Organ wskazywał, że wbrew początkowym deklaracjom Beneficjenta co do liczby chętnych (312 potencjalnych UP) ten stan rzeczy nie znalazł odzwierciedlenia w rzeczywistości, czego wyraźnym dowodem było nierozpoczęcie zgodnie z założonym terminem zajęć z języka angielskiego z powodu problemów z rekrutacją. Zwrócono również uwagę, że powyższe diagnozy dotyczyły również niezrealizowanego ostatecznie uczestnictwa w projekcie założonej ilości OzN. Zdaniem IZ

Beneficjent nie dochował należytej staranności w procesie rekrutacji uczestników, skupiając się przy tym m.in. na pozyskiwaniu do projektu osób znacznie zaawansowanych wiekowo, których udział w projekcie, szczególnie w warunkach pandemii Covid-19, wysoce podnosił ryzyko problemów w projekcie (m.in.: obawy przed zarażeniem, brak zgody na zajęcia zdalne z powodu problemów technicznych i niedostatecznych umiejętności obsługi komputerów oraz zawieszanie będących miejscem spotkań Beneficjenta z potencjalnymi UP klubów seniora, domów dziennych czy środowiskowych domów pomocy społecznej). Skale takiej rekrutacji dobrze obrazował wskaźnik produktu „*Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie*”, którego wartość docelowa wynosiła 142, gdy ostatecznie zrekrutowano 178 osób, **z czego samych UP powyżej 70 lat było aż 56**. Wspomniane ryzyko wzrastało szczególnie w przypadku OzN znajdujących się w powyższej grupie wiekowej i rekrutowanych z tego typu ośrodków. W ocenie Organu Beneficjent powinien w takich warunkach położyć nacisk na rekrutację z innych miejsc/źródeł niż ww. placówki, które z góry były narażone na zamknięcie. W opinii IZ zawieszenie zajęć było w znacznym stopniu spowodowane brakiem zgody uczestników na przeprowadzenie zajęć zdalnych, niemniej jednak taka bariera byłaby możliwa do zniwelowania w wyniku wzmożonej rekrutacji do projektu, poprzedzonej działaniami promocyjnymi prowadzonymi w innych obszarach niż ww. placówki dla seniorów, co przełożyłoby się na skuteczne utworzenie grup w trybie zdalnym. Instytucja Zarządzająca, oceniając działania Beneficjenta, poddała w wątpliwość skuteczność podjętych przez niego działań wspólnie ze wskazanymi w piśmie z dnia [REDAKTURA] r. podmiotami. Organ zaznaczył również, że poza wystąpieniem z wnioskiem o zgodę na prowadzenie zajęć w trybie zdalnym Beneficjent nie zgłaszał do IZ żadnych innych potrzeb zmian w projekcie, które za odpowiednim uzasadnieniem byłyby możliwe do zrealizowania. [REDAKTURA] nie zareagował również na wystosowane przez IZ w dniu [REDAKTURA] r. pismo, co w ocenie Organu świadczy o niezachowaniu należytej staranności, szczególnie w okresie utrudnień związanych z epidemią. Brak reakcji na ww. apel ze strony Beneficjenta w powyższym zakresie oznaczał dla IZ, że projekt zostanie zrealizowany zgodnie z przyjętymi założeniami. W składanych wnioskach o płatność [REDAKTURA] nie zgłaszał ryzyka niezrealizowania wskaźników w projekcie. Informował ponadto w piśmie z dnia [REDAKTURA] r. dotyczącym wdrożenia zaleceń pokontrolnych, że w wyniku podjętych przez niego wysiłków oraz zintensyfikowanych działań promocyjno-rekrutacyjnych utworzył nowe grupy szkoleniowe. Powyższe deklaracje wraz z twierdzeniami zawartymi w szóstym wniosku o płatność z dnia [REDAKTURA] r. a dotyczącymi zrekrutowania wszystkich UP nie

pokrywały się z rzeczywistością. Organ w następnej kolejności odniósł się negatywnie do twierdzenia Beneficjenta o zrealizowaniu celu projektu. Zaznaczył, że założenia merytoryczne projektu oraz jego cel mierzone są poprzez wskaźniki określone we Wniosku (sekcja 3.1.1). Wśród tych wskaźników znajduje się niezrealizowany przez [REDAKTOWANE] wskaźnik „*Odsetek uczestników szkoleń z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe osiągając pełen poziom kompetencji językowych na podstawie ESOKJ*”. Ponadto, zgodnie z głównym celem projektu, kwalifikacje miała uzyskać określona grupa OzN. Z uwagi więc na niespełnienie powyższych wskaźników Organ stwierdził, że nie zrealizowano celu projektu. Analizując kolejne argumenty Beneficjenta, IZ krytycznie odniosła się do stwierdzenia, że z uwagi na mniejszą liczbę punktów premiujących kryterium „*Minimum 20% grupy docelowej projektu stanowią osoby z niepełnosprawnościami*” jest mniej istotne. Instytucja Zarządzająca zaznaczyła, że poprzez zadeklarowanie realizacji ww. kryterium Beneficjent otrzymał dofinansowanie na realizację swojego projektu. Brak takiej deklaracji pozbawiłby go wymaganych punktów do otrzymania dofinansowania. Ostatecznie Organ nie zgodził się z zarzutem Beneficjenta dotyczącym niesprawiedliwego zawyżenia kwoty nieprawidłowości, ponownie podkreślając wagę niespełnionych przez Beneficjenta kryteriów. Następnie wyjaśnił, że przyjęta metodologia polegała na wyznaczeniu nowej grupy docelowej w oparciu o wartość realizacji ww. kryterium premiującego w związku ze wskaźnikiem produktu „*Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w projekcie*”. Udział procentowy UP w stosunku do OzN wynosił 80 do 20, więc liczba tych drugich, których Beneficjent objął wsparciem ma stanowić dalej 20% UP. W związku z powyższym – w zadaniu nr 1 Beneficjent, aby zrealizować wskaźnik, miał wesprzeć 28 OzN, a finalnie wsparł 20 OzN. Przyjmując więc taką wartość jako 20%, by zachować powyższe proporcje, zmniejszono liczbę uczestników zadania ze 140 do 100. Procedura ta miała analogiczne zastosowanie do zadania nr 2, gdzie zamiast założonych we Wniosku 29 OzN osiągnięto zaledwie 18. W związku z powyższym, aby zachować odpowiednie proporcje pozostałych UP do OzN zmniejszono w danym zadaniu liczbę UP ze 144 do 89. Taka metodologia zdaniem Organu była korzystniejsza dla Beneficjenta z uwagi na posłużenie się procentem realizacji kryterium premiującego wyrażonego wskaźnikiem produktu. Informując o braku zmiany swojego stanowiska w sprawie przedmiotowego projektu, IZ zaznaczyła równocześnie, że w danej sytuacji miała też możliwość uznania za niekwalifikowalne wszystkich wydatków w projekcie, choć od tego odstąpiła.

W dniu [REDAKT] r. Instytucja Zarządzająca wystosowała do Beneficjenta wezwanie do zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych w terminie 14 dni od jego otrzymania. Wyznaczona do zwrotu kwota dofinansowania wynosiła 206 304,09 zł (w tym środki z Europejskiego Funduszu Społecznego wysokości 194 842,75 zł oraz środki z Budżetu Państwa w wysokości 11 461,34 zł). Termin naliczania odsetek ustalono od dnia [REDAKT] r. (tj. od dnia przekazania środków) do dnia zwrotu.

Z uwagi na brak zapłaty wskazanej w wezwaniu kwoty pismem z dnia [REDAKT] r. Organ poinformował Beneficjenta o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie orzeczenia obowiązku zwrotu dofinansowania ze środków Unii Europejskiej i Budżetu Państwa wykorzystanego z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p, w związku z realizacją umowy o dofinansowanie projektu nr [REDAKT] pn. [REDAKT] zawartej w dniu [REDAKT] r. w ramach RPO WŚ na lata 2014-2020. Poinformowano również Beneficjenta o prawie czynnego udziału w każdym stadium postępowania, prawie wypowiedania się w sprawie zebranych dowodów, prawie do zgłaszania żądań oraz o prawie wglądu w akta sprawy i sporządzania z nich notatek i podpisów.

W dniu [REDAKT] r. w siedzibie w siedzibie DW EFS stawili się wspólnicy [REDAKT] [REDAKT], [REDAKT] spółka cywilna z siedzibą w [REDAKT], panowie: [REDAKT] [REDAKT] oraz [REDAKT] i oświadczyli, że chcą zapoznać się z aktami sprawy w związku z prowadzonym postępowaniem administracyjnym. Prowadzący postępowanie pracownik Organu udostępnił akta sprawy, z którymi ww. osoby się zapoznały oraz sporządziły fotokopię dokumentów.

W dniu [REDAKT] r. Organ wysłał do Beneficjenta zawiadomienie o przedłużeniu postępowania administracyjnego do dnia [REDAKT] r.

Dnia [REDAKT] r. Strona wysłała do IZ pismo, w którym ponownie przedstawiła swoje stanowisko dotyczące prowadzonego wobec niego postępowania administracyjnego oraz zwróciła się o przeprowadzenie dowodu z:

a) zaświadczeń o niepełnosprawności 7 uczestników projektu nieuwzględnionych przez Organ weryfikujący końcowy wniosek o płatność, a których uwzględnienie wpływa na

osiągnięty ostatecznie przez Beneficjenta wskaźnik premiujący „*Minimum 20% grupy docelowej projektu stanowią osoby z niepełnosprawnościami*”;

b) 21 certyfikatów z języka angielskiego na poziomach A1 i B1 stanowiących załącznik do pisma oraz certyfikatów z języka angielskiego na poziomie A2 znajdujących się w aktach sprawy, wysłanych w formie skanów w korespondencji w systemie SL2014 z dnia [REDACTED] r. – na okoliczność spełnienia przez Beneficjenta kryterium dostępu – „*Co najmniej 80% uczestników projektu zdobędzie kwalifikacje językowe*”;

c) Dowodu z dokumentów prezentujących stanowisko Minister Funduszy i Polityki Regionalnej, na okoliczność uznania, że pandemia Covid-19 spełnia definicję siły wyższej;

d) Dowodu z dokumentu: korespondencji z Głównym Punktem Informacyjnym Funduszy Europejskich w Kielcach oraz Lokalnym Punktem Informacyjnym Funduszy Europejskich w Skarżysku-Kamiennej na okoliczność braku możliwości uzyskania przez Beneficjenta w okresie realizacji projektu bezpośrednich konsultacji z uwagi na pandemię Covid-19, co miało wpływ na realizację projektu i dostęp do informacji o projekcie.

Beneficjent w przedmiotowym piśmie ponownie wnosił o: odstąpienie od rozliczenia projektu zgodnie z regułą proporcjonalności z powodu wystąpienia siły wyższej i o umorzenie postępowania, ewentualnie w przypadku braku zgody na odstąpienie od żądania zwrotu Beneficjent wnosił o obniżenie wysokości kwoty przypadającej do zwrotu.

W przedłożonym piśmie Strona wskazała na następujące jej zdaniem błędne ustalenia Organu:

1. W informacji o zatwierdzenie końcowego wniosku o płatność w tabeli w pkt 3 wskazano – „*Kwota nieprawidłowości finansowych zarejestrowanych w projekcie: 4750 zł*” – gdy zdaniem Strony w projekcie nie wystąpiły żadne nieprawidłowości.

2. W piśmie z dnia [REDACTED] r. Organ zawarł stwierdzenie „*Jednocześnie oznajmia (IZ RPO WŚ), że zgodnie z art. 24 ustawy wdrożeniowej stwierdziła nieprawidłowość określoną w art. 2 pkt. 36 rozporządzenia ogólnego, a polegającą na zachowaniu beneficjenta skutkującym niespełnieniem kryteriów oceny oraz nieosiągnięciem wymagalnych wskaźników projektu*” – podczas gdy jak wyżej Beneficjent pozostawał na stanowisku, że nie doszło do żadnej nieprawidłowości w projekcie. Przyznając, że faktycznie nie spełnił wszystkich wskaźników projektu, Beneficjent zaznaczał, iż w jego opinii nastąpiło to w wyniku siły

wyższej, jaką był Covid-19. Ponadto powołał się na § 22 ust. 2 Umowy, zgodnie z którym kwota wydatków niekwalifikowalnych ustalona w wyniku reguły proporcjonalności nie stanowi nieprawidłowości.

3. Organ w Informacji z dnia [REDAKTOWANE] r. o weryfikacji wniosku o płatność nr [REDAKTOWANE] z dnia [REDAKTOWANE] r. wskazał, iż wskaźnik „*Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w projekcie*” jest wskaźnikiem rezultatu, gdy jak Beneficjent w piśmie zaznacza ten jest wskaźnikiem produktu.

4. Organ zarzuca Beneficjentowi zarówno w Informacji z dnia [REDAKTOWANE] r. o weryfikacji wniosku o płatność nr [REDAKTOWANE] z dnia [REDAKTOWANE] r., jak i w piśmie z dnia [REDAKTOWANE] r., iż Beneficjent nie spełnił kryterium dostępu „*Co najmniej 80% uczestników projektu zdobędzie kwalifikacje językowe*” – podczas gdy Strona stwierdza, że owe kryterium spełniła. Swoje stanowisko w tej sprawie argumentowała tym, że zgodnie z treścią regulacji Regulaminu Konkursu (str.: 9, 10 i 62 Regulaminu) kwalifikacje uczestników Projektu są mierzone ilością wydanych certyfikatów. Beneficjent wyszedł z przeświadczenia, że Organ błędnie utożsamiał ww. kryterium dostępu ze wskaźnikiem odnoszącym się do osiągnięcia pełnego poziomu kompetencji językowych (na poziomie A2, B2, C2), który jest węższy niż samo kryterium dostępu i dlatego zdaniem Strony należy zaliczyć dołączone do danego pisma certyfikaty wykazujące uzyskanie kwalifikacji językowych na poziomie A1 oraz B1 i przyjąć, że w związku z tym ww. kryterium dostępu zostało spełnione na poziomie 92%.

5. Organ błędnie uznał, iż pandemia Covid-19 nie stanowi siły wyższej w rozumieniu postanowienia zawartego w Rozdziale 8.8 pkt 8 lit. a Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków skutkującego odstąpieniem od projektu zgodnie z regułą proporcjonalności, utrzymując, że przyczyną nieosiągnięcia wskazanych kryteriów oraz wskaźników było niedołożenie przez Beneficjenta dostatecznej staranności przy realizacji projektu, w szczególności popełnione uchybienia w procesie rekrutacji uczestników projektu z niepełnosprawnością – stanowisko Organu Strona uznała za błędne utrzymując, że Covid-19 jest siłą wyższą. Zarzuciła również IZ, że w związku z tym niewłaściwie zaniechała ona zastosowania przepisów podrozdziału 8.8 pkt 8 lit. a Wytycznych w zakresie kwalifikacji wydatków przechodząc od razu do analizy sprawy pod kątem lit. b ww. podrozdziału, zgodnie z którym Organ podejmuje decyzję o obniżeniu albo o odstąpieniu od żądania zwrotu

wydatków niekwalifikowalnych z tytułu reguły proporcjonalności, jeśli beneficjent o to wnioskuje i należycie uzasadni przyczyny nieosiągnięcia założeń, w szczególności wykaże swoje starania zmierzające do osiągnięcia założeń projektu. Powyższe, zdaniem Strony, w przypadku wystąpienia siły wyższej nie powinno mieć miejsca. Swoje stanowisko Beneficjent oparł o załączone stanowiska Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z 13.03.2020 r. oraz 31.03.2020 r., w których stwierdzono m.in., że: obecny stan epidemii (SARS-CoV-2), w ocenie IK UP, można zakwalifikować jako zdarzenie spełniające przesłanki wystąpienia siły wyższej (tzn. wyjątkowej sytuacji niewynikającej z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której nie mógł przewidzieć) oraz że „*Zastosowanie wszelkich rozwiązań stanowiących odstępstwo od przyjętych reguł wdrażania funduszy unijnych, tak jak w omawianej sytuacji odstępnie od zasady konkurencyjności, powinno znajdować uzasadnienie w wystąpieniu siły wyższej, jaką obecnie stanowi pandemia koronawirusa*”. Twierdzenie o spełnieniu przez Covid-19 statusu siły wyższej Beneficjent opiera również o: stanowisko województwa świętokrzyskiego na jego stronie internetowej z dnia 31.03.2020 r.: „*Epidemia Covid-19 jest siłą wyższą. Zgodnie z umową o dofinansowanie nie zostaniesz więc uznany za naruszającego postanowienia umowy w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem obowiązków z niej wynikających w takim zakresie, w jakim jest to wynikiem działania siły wyższej*” oraz o stanowisko Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i doktryny dotyczące uznania Covid-19 za siłę wyższą a przedstawione m.in. w artykule Agnieszki Kastelik-Smaza pt. „*Epidemia COVID-19 jako siła wyższa w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*” opublikowanym w EPS 2020/5/30-41: „*Generalnie można stwierdzić, że w przypadku epidemii COVID-19 jest spełniony element obiektywny uznania tego zdarzenia za siłę wyższą w świetle wskazanego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości. Jest to bowiem zdarzenie o charakterze zewnętrznym, zasadniczo niemożliwe do przewidzenia, będące poza kontrolą zarówno państw członkowskich, jak i jednostek*”. W dalszej części pisma Strona kwestionuje stanowisko Organu o niedochowaniu należytej staranności przy rekrutacji przez nią OzN do projektu w trakcie pandemii. Wskazuje przy tym na podnoszone przez nią już wcześniej kroki podjęte w związku z sytuacją pandemiczną tj.: wniosek do IZ o przesunięcie początku realizacji projektu o miesiąc, wniosek o realizację szkoleń w formie zdalnej, wniosek o zgodę na zwiększenie intensywności (godzin) realizowanych kursów oraz podjęte w opinii Beneficjenta intensywne działania rekrutacyjne. Strona podkreślała również swój nakład pracy i trudności dotyczące zmiany trybu zajęć na formę zdalną, utrzymując, że pociągało to

za sobą wiele rozwiązań organizacyjnych oraz technologicznych, które nie były przewidziane na etapie podpisania Umowy. Tym samym, Strona podtrzymała swoje stanowisko wskazane w poprzedniej korespondencji z Organem.

Organ włączył przedstawione przez Strony dokumenty w poczet akt sprawy niniejszego postępowania.

IZ w dniu [REDAKTURA] poinformowała Beneficjenta (data doręczenia pisma: [REDAKTURA] r.) o zebraniu w sprawie materiału dowodowego, wskazując 7-dniowy termin liczony od daty otrzymania zawiadomienia na wgląd w akta sprawy oraz sporządzenie z nich notatek, kopii lub odpisów, a także na możliwość wypowiedzenia się co od zebranych w sprawie dowodów, materiałów oraz zgłoszonych żądań.

Dnia [REDAKTURA] r. Organ zwrócił się do Strony z prośbą o ponowne nadesłanie orzeczenia o niepełnosprawności UP [REDAKTURA] z uwagi na wysoką nieczytelność nadesłanej wraz z pismem z dnia [REDAKTURA] r. kserokopii.

W odpowiedzi na powyższą prośbę Strona w dniu [REDAKTURA] r. (data wpływu do IZ: [REDAKTURA] r.) wysłała do Organu pismo zawierające wniosek o przeprowadzenie dowodu z załączonej do pisma kopii dokumentu w postaci wypisu z orzeczenia lekarskiego z dnia [REDAKTURA] r. dotyczącego uczestniczki projektu (UP). W piśmie tym Strona poinformowała, że ww. UP posługuje się jedynie wypisem orzeczenia lekarskiego poświadczającego zakwalifikowanie UP do I grupy inwalidzkiej. W dalszej części wniosku Beneficjent, powołując się m.in. na: Wspólną Listę Wskaźników Kluczowych 2014-2020, ustawę z dnia 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawę z dnia 19.08.1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 20.04.2017 r. *w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego*, stwierdził że: „wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS traktowany jest jako równoważny z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności i jednocześnie potwierdza status osoby jako osoby niepełnosprawnej”.

W dniu [REDAKTURA] r. Organ zdecydował o przedłużeniu prowadzonego postępowania administracyjnego do dnia [REDAKTURA] r. W dniu [REDAKTURA] r. Organ podjął decyzję o przedłużeniu prowadzonego postępowania administracyjnego do dnia [REDAKTURA] r.

W dniu [REDAKTOWANE] r. Organ skierował do Beneficjenta pismo, w którym poinformował go o zmianie metodologii przyjętej w Informacji o pozytywnej weryfikacji wniosku o płatność z dnia [REDAKTOWANE] r., ponownym zebraniu materiału dowodowego w sprawie oraz o ostatecznym przedłużeniu postępowania administracyjnego do dnia [REDAKTOWANE] r.

Dnia [REDAKTOWANE] r. Organ poinformował pisemnie Beneficjenta o dostrzeżonym błędzie udzielonego w [REDAKTOWANE] r. pełnomocnictwa (data wpływu do IZ wraz ze stanowiskiem Beneficjenta w sprawie informacji o pozytywnej weryfikacji końcowego wniosku o płatność – [REDAKTOWANE] r.). W ww. pełnomocnictwie błędnie wskazano, że podmiotem reprezentowanym jest spółka cywilna gdy ta jako jednostka prawnie niespersonifikowana i nie będąca państwową lub samorządową jednostką organizacyjną, ani organizacją społeczną nie może być stroną w postępowaniu administracyjnym a w rzeczywistości podmiotem praw i obowiązków spółki są tworzący ją wspólnicy, którzy powinni być wskazani w ww. pełnomocnictwie jako osoby reprezentowane. W związku z powyższym Organ zobowiązał Strony do przedstawienia w terminie 14 dni od dnia otrzymania ww. pisma poprawionej wersji pełnomocnictwa jak również potwierdzenia wszelkich czynności dokonanych na podstawie poprzedniego pełnomocnictwa. Z uwagi na wyznaczenie ww. terminu na poprawę błędu formalnego pełnomocnictwa Organ przedłużył prowadzone postępowanie administracyjne do dnia [REDAKTOWANE] r.

W odpowiedzi na powyższe pismo w dniu [REDAKTOWANE] r. (data wpływu do Organu – [REDAKTOWANE] r.) pełnomocnik Beneficjenta przedstawił poprawioną wersję pełnomocnictwa informując jednocześnie, że wolą reprezentowanych przez niego było od samego początku udzielenie pełnomocnictwa do reprezentowania ich interesów stąd potwierdzają oni czynności dokonane do tej pory przez pełnomocnika.

Dnia [REDAKTOWANE] r. Strony postępowania wystosowały do Organu dwa pisma w których zgodnie z art. 41 § 1 i 2 KPA powiadomili o zmianie ich dotychczasowych adresów do doręczeń.

W związku z potwierdzeniem w pismach z dnia [REDAKTOWANE] r. reprezentacji Beneficjenta w niniejszym postępowaniu przez dwóch pełnomocników Organ zwrócił się dnia [REDAKTOWANE] r. do Stron postępowania o wybranie spośród nich zgodnie z art. 40 § 2 zd. 2-3 KPA pełnomocnika właściwego do doręczeń.

Jednocześnie Organ zawiadomił drugiego z pełnomocników Stron o wcześniej dokonanej zmianie zastosowanej w postępowaniu metodologii obliczenia kwoty środków podlegających zwrotowi, wyznaczając 7 dniowy termin od daty otrzymania ww. zawiadomienia na zapoznanie się i wypowiedzenie co do zebranych w sprawie dowodów. Pełnomocnik Stron nie skorzystał z ww. możliwości w wyznaczonym terminie

W związku ww. zmianą w zastosowanej metodologii obliczenia kwoty środków podlegających zwrotowi IZ wystosowała zarówno do Stron jak i ich pełnomocników nowe wezwanie do zwrotu dofinansowania w kwocie 44 435,58 zł wraz z podziałem na środki unijne w wysokości 41 966,94 zł oraz na środki Budżetu Państwa w wysokości 2 468,64 zł. Organ wezwał jednocześnie Strony do zwrotu ww. kwoty wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od dnia ich przekazania tj. [REDAKTOWANE] r. do dnia zwrotu w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia doręczenia wezwania. Od dnia doręczenia wezwania Strony nie zastosowały się do ww. wezwania, jak również nie skorzystały z możliwości zapoznania się i wypowiedzenia co do zebranych w sprawie dowodów.

Stan prawny

Celem niniejszego postępowania administracyjnego była analiza sprawy co do istoty, a zatem weryfikacja:

- I) Czy w przedmiotowej sprawie zostały zrealizowane wymagane Umową wskaźniki rezultatu i produktu oraz wszystkie zadeklarowane przez Beneficjenta we Wniosku kryteria dostępu i premiujące,**
- II) W przypadku przyjęcia, że wskaźniki i kryteria nie zostały spełnione – jaki skutek niesie za sobą ich niezrealizowanie przez Beneficjenta, w szczególności w kontekście możliwości i zasadności zastosowania reguły proporcjonalności,**
- III) Czy w niniejszej sprawie doszło do powstania nieprawidłowości w rozumieniu art. 2 pkt 36 Rozporządzenia nr 1303/2013,**
- IV) W przypadku zaistnienia nieprawidłowości, przez czyje działanie lub zaniechanie została ona wywołana, w szczególności, czy zachodzą przesłanki wskazane w art. 24 ust. 11 ustawy wdrożeniowej.**

Organ wnikliwie przeanalizował sprawę, wziął przy tym pod uwagę stanowisko Beneficjenta prezentowane w toku rozliczania projektu oraz argumentację zgłaszaną przez Strony podczas postępowania administracyjnego.

Kluczowym dla sprawy zagadnieniem jest odpowiedź na pytanie, czy Strona prawidłowo wywiązała się z realizacji projektu, tj. wykonała go zgodnie z założeniami opisanymi we Wniosku, Umowie oraz Regulaminie Konkursu. W tym celu Organ musiał przeanalizować, czy w przedmiotowej sprawie zostały zrealizowane wymagane Umową wskaźniki produktu i rezultatu oraz kryteria dostępu (w szczególności kryterium premiujące „*Minimum 20% grupy docelowej projektu stanowią osoby z niepełnosprawnościami*” oraz kryterium dostępu zgodnie z którym „*Co najmniej 80% uczestników projektu zdobędzie kwalifikacje językowe*”) a następnie, w sytuacji przyjęcia, że wskaźniki lub kryteria nie zostały spełnione – wszechstronnie roważyć, jaki skutek niesie za sobą ich niezrealizowanie przez Wnioskodawcę. Analiza Organu odbywała się z uwzględnieniem argumentacji podnoszonej przez Strony podczas rozliczania wniosku końcowego o płatność oraz w toku niniejszego postępowania administracyjnego. W szczególności dokonano weryfikacji stanowiska Strony, pod kątem możliwości i zasadności odstąpienia od zastosowania reguły proporcjonalności. Ponadto, Organ przeprowadził szczegółową analizę, czy w niniejszej sprawie doszło do powstania nieprawidłowości w rozumieniu art. 2 ust. 36 Rozporządzenia nr 1303/2013 i w tym celu zweryfikował, czy zostały łącznie spełnione przesłanki, które determinują jej istnienie. Organ zbadał również, czy w przedmiotowej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 24 ust. 11 ustawy wdrożeniowej, tj. czy zaistnienie nieprawidłowości wynika bezpośrednio z działania właściwej instytucji.

W celu rozpatrzenia ww. zagadnień, Organ przeanalizował Umowę wraz z Wnioskiem, a także Regulamin konkursu wraz załącznikami oraz Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków.

I.

Organ rozpoczął od analizy Regulaminu Konkursu, Wniosku oraz końcowego wniosku o płatność, celem weryfikacji, czy w przedmiotowej sprawie zostały zrealizowane wymagane Umową wskaźniki produktu i rezultatu oraz kryteria dostępu i premiujące.

W Regulaminie Konkursu wskazano (ppkt 4.1.1), że „*do mierzenia efektów interwencji EFS w ramach Poddziałania 8.4.2 na poziomie projektu stosuje się wszystkie adekwatne do*

zakresu i celu projektu wskaźniki kluczowe określone w Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 – załączniku nr 2 Wspólnej Liście Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS”. Regulamin ten wyróżnia wskaźniki kluczowe rezultatu bezpośredniego, tj. wskaźniki określone na poziomie projektu, odnoszące się do bezpośrednich efektów projektu, których realizacja jest wynikiem projektu. Na realizację mogą mieć również wpływ inne zewnętrzne czynniki, niepowiązane bezpośrednio z wydatkami ponoszonymi w projekcie. Wskaźniki rezultatu określają efekty zrealizowanych działań w odniesieniu do osób lub podmiotów, np. w postaci zmiany sytuacji na rynku pracy i odnoszą się do sytuacji bezpośrednio po zakończeniu wsparcia projektowego. W Regulaminie wymieniono następujące wskaźniki kluczowe rezultatu bezpośredniego tj.: „Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu”, „Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu” oraz „Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu”. Dodatkowo w naborze zobligowano Wnioskodawców do monitorowania osiągnięcia następujących wskaźników produktu: „Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie”, „Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie” oraz „Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie”. Obok powyższych projektodawca we wniosku o dofinansowanie był zobowiązany do wykazania i monitorowania na etapie realizacji projektu czterech wskaźników (również w przypadku, gdy ich planowana wartość wynosi zero), tj.: „Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami”, „Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych”, „Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami”, „Liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK)”.

Wnioskodawca ubiegający się o dofinansowanie zobowiązany był przedstawić w części 3.1 wniosku o dofinansowanie projektu adekwatne dla danego typu operacji wskaźniki kluczowe produktu i rezultatu wybrane z katalogu wskaźników wykazanych w pkt 4.1.3 Regulaminu. Przy wskaźnikach należało określić odpowiednie wartości, wskazać sposób pomiaru, a także źródło danych służące do ich pomiaru. Oprócz wskaźników kluczowych określonych na poziomie krajowym, Wnioskodawca mógł fakultatywnie wykazać własne wskaźniki specyficzne dla projektu (produktu i rezultatu), przy uwzględnieniu specyfiki danego

projektu, określonych zadań i celów. Wskaźniki specyficzne dla projektu, z uwagi na ograniczoną możliwość ich agregowania i porównywania pomiędzy projektami, podlegają monitorowaniu i rozliczeniu jedynie na poziomie projektu. Zgodnie z Regulaminem (ppkt 4.1.4 Regulaminu) „*Wnioskodawca na etapie realizacji projektu zobligowany jest do monitorowania w projekcie wszystkich wskaźników określonych we wniosku oraz umowie o dofinansowanie*”.

W ramach organizowanego naboru wsparciem mógł zostać objęty następujący typ operacji:

1. Nabywanie, uzupełnianie, podwyższenie kompetencji lub kwalifikacji osób dorosłych (z przyczyn osobistych, społecznych lub zawodowych), w obszarze ICT i języków obcych, zakończonych formalną oceną i/lub certyfikacją przez realizację:

a) szkoleń lub innych form uzyskiwania kwalifikacji z zakresu języków obcych (angielskiego, francuskiego i niemieckiego);

b) szkoleń lub innych form uzyskiwania kwalifikacji lub zdobywania i poprawy kompetencji cyfrowych (informatycznych i informacyjnych).

2. Programy walidacji i certyfikacji kompetencji uzyskanych poza projektem w zakresie ICT i języków obcych (angielskiego, francuskiego, niemieckiego) (str. 9 Regulaminu konkursu).

W Regulaminie konkursu wyraźnie zaznaczono, że: „***Projekty muszą przyczyniać się do osiągnięcia celu szczegółowego RPOWŚ 2014-2020 w zakresie nabycia, podniesienia kompetencji lub uzyskiwania kwalifikacji osób dorosłych w zakresie języków obcych i ICT***”.

Zgodnie z Regulaminem, jednym z kryteriów dostępu, weryfikowanym na etapie oceny merytorycznej projektu było założenie przez Wnioskodawcę w projekcie, że „*Co najmniej 80% uczestników projektu zdobędzie kwalifikacje językowe*”. Zgodnie z powyższym kryterium zostanie spełnione, jeśli w wyniku realizacji działań projektowych co najmniej 80% uczestników uzyska odpowiednie kwalifikacje. Zgodnie z Regulaminem konkursu liczbę osób w treści wniosku należało wskazać procentowo. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu (str. 26 Regulaminu konkursu).

Podstawę realizacji zadań w projekcie pn. [REDAKTOWANE] stanowiła Umowa nr [REDAKTOWANE] z dnia [REDAKTOWANE] r. wraz z wnioskiem o dofinansowanie, który jako załącznik stanowi jej integralną część.

We Wniosku Beneficjent założył realizację wskaźników produktu i rezultatu, tożsamych z wymaganiami określonymi w Regulaminie.

Zgodnie z Wnioskiem (pkt 3.1.1), Beneficjent, jako wskaźniki realizacji celu głównego projektu oraz celu szczegółowego Priorytetu Inwestycyjnego: „*Podnoszenie umiejętności lub kwalifikacji osób dorosłych w obszarze ICT i języków obcych poprzez realizację oddolnych inicjatyw edukacyjnych*” wskazał wskaźniki kluczowe rezultatu: „*Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu*”, „*Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu*”, „*Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu*”, „*Odsetek uczestników szkoleń ICT, którzy zdobyli kwalifikacje cyfrowe*” oraz „*Odsetek uczestników szkoleń z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe osiągając pełen poziom kompetencji językowych na poziomie ESOKJ*”.

We wniosku końcowym o płatność Strona wskazała, że zrealizowała w pełni (a nawet z nadwyżką) niemal wszystkie wskaźniki rezultatu poza jednym istotnym tj.: „*Odsetkiem uczestników szkoleń z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe osiągając pełen poziom kompetencji językowych na poziomie ESOKJ*”.

Realizacja tego wskaźnika stanowiła doprecyzowanie wymogu wyrażonego w Regulaminie konkursu w postaci kryterium dostępu „*Co najmniej 80% uczestników projektu zdobędzie kwalifikacje językowe*”. W sekcji „*problemy napotkane podczas realizacji projektu*” w końcowym wniosku o płatność, Beneficjent wskazał, że „*Zgodnie z ESOKJ pełen poziom kompetencji to A2, B2 lub C2. Beneficjent pragnie przy tym podkreślić, iż gdyby wskaźnik dotyczył kwalifikacji językowych mierzonych uzyskanym certyfikatem wówczas odsetek uczestników szkoleń z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe wynosiłby 92%. W proj. większość grup szkoleniowych realizowana była na poziomie przygotowującym do pełnego poziomu A, a uczestnicy podchodzili do egzaminu TGLS na poziomie A2. Jednakże podczas rekrutacji zgłosiły się do proj. także osoby na poziomie A0, co oznacza brak dotychczasowej styczności z językiem angielskim, oraz takie, które już uczestniczyły w szkoleniach na poziomie A2 i zapragnęły kontynuować naukę na wyższym poziomie (B1). Na poziom realizacji wskaźnika rezultatu nr 5 wpływ mają także rezygnacje z udziału w projekcie oraz problem z przeprowadzeniem egzaminów zewnętrznych z języka*

angielskiego, co miało wpływ na ostateczną wartość wskaźnika nr 5. Część uczestników obawiała się ryzyka związanego z wystąpieniem Covid-19 (większość egzaminów realizowana była w sezonie jesiennym, kiedy notowano coraz wyższe wskaźniki zakażeń) lub przebywała na kwarantannach i nie przystąpiła do zaplanowanych sesji egzaminacyjnych”.

Z końcowego wniosku o płatność jednoznacznie wynika, że Beneficjent nie osiągnął kluczowego wskaźnika rezultatu, którego stopień realizacji wpływa na poziom wykonania celu głównego projektu: „*Podnoszenie umiejętności lub kwalifikacji osób dorosłych w obszarze ICT i języków obcych poprzez realizację oddolnych inicjatyw edukacyjnych*”. Z założonych w projekcie 144 uczestników szkoleń z języka angielskiego pełne kwalifikacje językowe zgodnie z ESOKJ osiągnęło jedynie 77 % uczestników szkoleń.

W toku postępowania administracyjnego, IZ ustaliła również, że poza istotnym kryterium dostępu Beneficjent nie spełnił również zadeklarowanego istotnego kryterium premiującego w konkursie tj.: „*Minimum 20% grupy docelowej projektu stanowią osoby z niepełnosprawnościami*”. Zgodnie z definicją ww. kryterium premiującego: „*Spełnienie kryterium polega na weryfikacji czy minimum 20% grupy docelowej stanowią osoby z niepełnosprawnościami. Liczbę osób z niepełnosprawnościami w treści wniosku należy wskazać procentowo. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu*”. Beneficjent we Wniosku zadeklarował spełnienie powyższego kryterium wskazując, że: „*Zg. z opisem w cz. 3.2 (na podst.[1]) i założonymi wartościami docel. wskaźników min. 20% UP stanowiąc będą OzN*”. Pomimo ww. deklaracji w projekcie Beneficjent ostatecznie nie zrekrutował wymaganej liczby OzN. Naruszył tym samym również oparty na ww. kryterium premiującym wskaźnik produktu tj.: „*Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie*”. Powyższy wskaźnik w oparciu o liczbę wszystkich zadeklarowanych przez Beneficjenta UP w projekcie (284 osób) został pierwotnie przez IZ ustalony na poziomie 57 OzN, którzy mieli znaleźć się wśród wszystkich UP. W tym miejscu trzeba wskazać, że Beneficjent w dniu [REDACTED] r. wraz ze swoim pismem, w którym odnosił się do prowadzonego postępowania administracyjnego, przedstawił również wnioski dowodowe wraz z dołączonymi do nich dokumentami. Wśród ww. dokumentów znalazło się 7 zaświadczeń o niepełnosprawności uczestników projektu nieuwzględnionych w końcowym wniosku o płatność. Po przeprowadzeniu dowodu z ww. zaświadczeń Organ stwierdził, że są one poprawne, wiarygodne, a daty stwierdzenia

niepełnosprawności w nich zawarte dotyczyły okresu sprzed przystąpienia danych uczestników do projektu. W związku z powyższym, Organ postanowił zaliczyć wspomnianych uczestników do wskaźnika produktu „*Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie*”, przyjmując, że Beneficjent w rzeczywistości zrealizował ww. wskaźnik na poziomie 45 OzN z założonych we Wniosku 57 OzN.

Należy również wspomnieć, że Stronom nie udało się w pełni zrealizować wskaźnika produktu: „*Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w projekcie*”.

We Wniosku Beneficjent założył realizację ww. wskaźnika na poziomie 284 zrekrutowanych osób, wykazując jednak w końcowym wniosku o płatność nr XXXXXXXXXX spełnienie wskaźnika w 99,65% jego wartości (283 osoby zrekrutowane).

Na zakończenie warto również zaznaczyć, że Beneficjent nie rozliczył także wszystkich stawek jednostkowych (280/288 – 2 stawki na osobę) dotyczących kursu z języka angielskiego w zadaniu nr 2.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, poza sporem pozostaje fakt, iż Beneficjent nie zrealizował w pełni wskaźników zadeklarowanych we Wniosku. Organ stoi na stanowisku, że Strona nie wywiązała się z realizacji projektu zgodnie z Umową i Wnioskiem. W tej sytuacji należało przystąpić do analizy konsekwencji związanych z niespełnieniem wskaźników założonych we Wniosku.

II.

Na wstępie rozważań dotyczących konsekwencji niezrealizowania przez Beneficjenta wskaźników produktu i rezultatu, należy zwrócić uwagę, że Strona na podstawie § 8 ust. 1 Umowy zobowiązała się do realizacji projektu w sposób, który zapewni osiągnięcie i utrzymanie celów, w tym wskaźników produktu i rezultatu zakładanych we Wniosku w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości projektu. Środki publiczne zostały jej zatem przyznane warunkowo, a efektem ich wydatkowania miało być spełnienie celu projektu.

W dalszej kolejności należy zaznaczyć, że Beneficjent, jako strona Umowy, był zobowiązany do stosowania Wytycznych, w tym Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków. Choć dokumenty te nie są aktami prawa powszechnie obowiązującego, to zobowiązanie do ich znajomości i postępowania zgodnego z ich postanowieniami wynika wprost z Umowy,

konkretnie jej § 4 ust.1 oraz § 6 ust. 1. Zgodnie z pierwszym: *„Beneficjent oświadcza, że zapoznał się z treścią Wytycznych, o których mowa w § 1 ust. 24, oraz zapisami SZOOP i zobowiązuje się do realizacji projektu zgodnie z ich zapisami”*. Ponadto z treści drugiego ze wskazanych paragrafów można odczytać, że: *„Beneficjent zobowiązuje się do monitorowania i osiągnięcia wskaźników zgodnie z Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 oraz Wytycznymi w zakresie gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020”*. Należy zatem bez żadnych wątpliwości stwierdzić, że obie strony Umowy inkorporowały Wytyczne do Umowy i zobowiązane były je stosować szczególnie przy wydatkowaniu i rozliczaniu dotacji. (zgodnie z § 4 ust. 3 i 4 Umowy).

Następnie Organ zwraca uwagę na przepisy ww. wytycznych. Zgodnie z treścią podrozdziału 6.16 pkt. 1 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków: *„Właściwa instytucja będąca stroną umowy zobowiązuje beneficjenta w umowie o dofinansowanie projektu do osiągania i zachowania wskaźników produktu oraz rezultatu zgodnie z zatwierdzonym wnioskiem o dofinansowanie projektu”*. Zgodnie zaś z treścią podrozdziału 6.16 pkt. 2 tych wytycznych: *„Nieosiągnięcie lub niezachowanie wskaźników, o których mowa w pkt 1, może oznaczać nieprawidłowość oraz skutkować nałożeniem korekty finansowej. IZ PO określa w SZOOP lub w umowie o dofinansowanie projektu sposób weryfikacji i metodę zatwierdzania stopnia osiągnięcia wskaźników w ramach danego PO, z zastrzeżeniem podrozdziału 8.8”*.

Zgodnie z powyższym istotne konsekwencje niezrealizowania założonego w projekcie celu, mierzonego za pomocą wskaźników merytorycznych zostały przewidziane w podrozdziale 8.8. pkt 2 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków, zgodnie z którym: *„Na etapie rozliczenia końcowego wniosku o płatność kwalifikowalność wydatków w projekcie oceniana jest w odniesieniu do stopnia osiągnięcia założeń merytorycznych określonych we wniosku o dofinansowanie projektu, co jest określane jako „reguła proporcjonalności”*. Zasady stosowania reguły proporcjonalności zostały dookreślone w dalszych punktach wspomnianego podrozdziału 8.8 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków, Mianowicie, zgodnie z jego pkt 3-7: *„Założenia merytoryczne projektu, o których mowa w pkt 2, mierzone są poprzez wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego, określone we wniosku o dofinansowanie projektu. Zgodnie z regułą proporcjonalności, w przypadku nieosiągnięcia założeń merytorycznych projektu właściwa*

instytucja będąca stroną umowy może uznać za niekwalifikowalne wszystkie wydatki lub odpowiednią część wydatków dotychczas rozliczonych w ramach projektu. Wysokość wydatków niekwalifikowalnych uzależniona jest od stopnia nieosiągnięcia założeń merytorycznych projektu. Wydatki niekwalifikowalne z tytułu reguły proporcjonalności obejmują wydatki związane z zadaniem merytorycznym (zadaniami merytorycznymi), którego/-ych założenia nie zostały osiągnięte oraz proporcjonalnie koszty pośrednie. Zasadność rozliczenia projektu w oparciu o regułę proporcjonalności oceniana jest przez właściwą instytucję, według stanu na zakończenie realizacji projektu na etapie weryfikacji końcowego wniosku o płatność”. Możliwość skorzystania przez Organ z reguły proporcjonalności została przewidziana przez IZ oraz Beneficjenta również w § 28 ust. 1 Umowy: „IZ stosuje regułę proporcjonalności w sytuacjach i na zasadach wskazanych w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności, o których mowa w § 1 ust. 24 Umowy”.

Przechodząc do rozważań prawnych na grunt przedmiotowej sprawy, w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego nie ma wątpliwości, że Beneficjent wbrew ww. postanowieniom Umowy i przepisom wytycznych nie zrealizował istotnych wskaźników produktu i rezultatu. W tej sytuacji, podczas weryfikacji wniosku końcowego o płatność Organ analizował, czy w zaistniałej sytuacji zasadne jest obniżenie dotychczas rozliczonej i wykazanej we wnioskach o płatność wartości dofinansowania, stosownie do stopnia osiągniętych w projekcie założeń merytorycznych. Następnie zaś, w przypadku stwierdzenia potrzeby zastosowania reguły proporcjonalności ustalił w oparciu o który z niezrealizowanych wskaźników produktu, rezultatu i w odniesieniu do których zadań należy dokonać wyliczenia środków uznanych za niekwalifikowalne. Organ zwraca uwagę, że weryfikując zasadność zastosowania reguły proporcjonalności badał w szczególności, czy osiągnięcie założeń merytorycznych projektu jest spowodowane przyczynami leżącymi po stronie Beneficjenta. IZ wzięła pod uwagę również stopień niedochowania należytej staranności przez Strony, której to brak skutkowało nieosiągnięciem założeń projektu oraz okoliczności zewnętrzne mogące mieć wpływ na ich niewykonanie.

Na wstępie należy odnieść się do pierwszego ze wskazanych uchybień Stron tj. niezrealizowania wskaźnika rezultatu: „*Odsetek uczestników szkoleń z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe osiągając pełen poziom kompetencji językowych na podstawie ESOKJ*”, którego spełnienie miało wpływ na realizację celu szczegółowego projektu oraz zgodnie z Regulaminem konkursu było wymagane, aby przedmiotowy projekt Beneficjenta

został zakwalifikowany do dalszego etapu oceny merytorycznej i został rekomendowany do dofinansowania. Beneficjent wskazał niezrealizowanie ww. wskaźnika w piśmie z dnia [REDAKTOWANE] r. równocześnie ze złożeniem Organowi końcowego wniosku o płatność. W treści pisma powoływał się m.in. na powody takiego stanu rzeczy, prezentując również twierdzenie, że w jednak w jego opinii należy uznać, że powyższy wskaźnik rezultatu został zrealizowany. Beneficjent wystąpił ze stanowiskiem, że: „*gdyby wskaźnik dotyczył kwalifikacji językowych mierzonych uzyskaniem certyfikatem wówczas odsetek uczestników szkoleń z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe wynosiłby 92%*”. Zdaniem Beneficjenta każda zgłaszająca się do projektu osoba choćby z podstawową znajomością języka angielskiego miała szansę w optymalnie przewidzianym na szkolenie grup czasie (120 godzin) przygotować się do zdania certyfikatu na poziomie A2. Przyznał jednak, że podczas rekrutacji UP do projektu zgłosiły się do niego również osoby o poziomie znajomości języka angielskiego A0, co oznaczało zupełny brak dotychczasowej styczności z tym językiem, oraz takie, które już uczestniczyły w szkoleniach na poziomie A2 i chciały kontynuować naukę na poziomie wyższym (B1). Pomimo faktu, że zgodnie z ww. wskaźnikiem rezultatu uczestnicy projektu mieli uzyskać pełne kompetencje językowe zgodnie z ESOKJ, Beneficjent sam zaznaczał powyższy obowiązek w wskazanym powyżej piśmie oraz w końcowym wniosku o płatność w sekcji: „problemy napotkane podczas realizacji projektu”. Strony, powołując się wybiórczo na niektóre zapisy Wniosku, stwierdziły, że nie mogły odmówić tym osobom szkoleń językowych w ramach projektu. Zorganizowały im więc grupy szkoleniowe przygotowujące odpowiednio do poziomów A1 i B1. W pozostałej części komentowanego pisma Strony wspomniały, że częściowo na niezrealizowanie wskaźnika wpływ miały rezygnacje niektórych uczestników projektu (3 osoby), a w sumie 8 osób nie przystąpiło w ogóle do egzaminu końcowego. Zdaniem Stron wpływ na to miała pandemia wirusa SARS-CoV2, związane z nią ograniczenia kontaktów (strefy żółte i czerwone) oraz niechęć uczestników do kontynuacji zajęć po długiej przerwie spowodowanej ww. ograniczeniami. Swoje twierdzenie co do osiągnięcia wskaźnika rezultatu „*Odsetek uczestników szkoleń z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe osiągając pełen poziom kompetencji językowych na podstawie ESOKJ*” Strony podtrzymywały w toku prowadzonego postępowania i doprecyzowały w piśmie z dnia [REDAKTOWANE] r. przedkładając w nim m.in.: certyfikaty kwalifikacji A1 i B1 ww. UP i wnosząc o uwzględnienie ich przy ustalaniu stopnia realizacji wskaźnika rezultatu nr. 4 „*Odsetek uczestników szkoleń z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe osiągając pełen poziom kompetencji językowych na*

podstawie ESOKJ”. W treści ww. pisma Beneficjent przytoczył definicję pojęcia kwalifikacji z Regulaminem konkursu: „Kwalifikacja – określony zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w walidacji oraz formalnie potwierdzone przez instytucję uprawnioną do certyfikowania” (str. 62 Regulaminu), oraz podrozdział 2.1.8. Regulaminu, zgodnie z którym: „Uzyskanie kwalifikacji w ramach projektu musi być zgodne z dokumentem Podstawowe Informacje dotyczące uzyskiwania kwalifikacji w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego stanowiącego Załącznik nr 8 do Wytocznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020(...)”. Opierając się na powyższych informacjach dotyczących sposobu dokumentowania uzyskania przez UP kwalifikacji językowych, Beneficjent przyjął, że skoro kwalifikacje językowe są mierzone liczbą wydanych certyfikatów to w związku z powyższym spełnił on kryterium dostępu wraz z odpowiadającym mu wskaźnikiem rezultatu nr 4 na poziomie 92%.

Po weryfikacji zebranego w sprawie materiału dowodowego Organ stwierdza, że z prezentowanym przez Strony poglądem w sprawie realizacji kryterium dostępu nie sposób się zgodzić.

Beneficjent błędnie podchodzi do weryfikacji faktu nieuzyskania przez część UP odpowiednich kompetencji językowych. Zgodnie z treścią Regulaminu: „Do mierzenia efektów interwencji EFS w ramach Poddziałania 8.4.2 na poziomie projektu stosuje się wszystkie adekwatne do zakresu i celu projektu wskaźniki kluczowe określone w Wytocznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020” (sekcja 4.1.1) oraz „Beneficjent realizujący projekt musi dążyć do osiągnięcia celów Programu, które wyrażone są wartością zaplanowanych do realizacji wskaźników” (sekcja 4.1.2).

Ponadto zgodnie z § 8 ust. 1 Umowy o dofinansowanie Beneficjent zobowiązał się do „realizacji projektu w sposób, który zapewni osiągnięcie i utrzymanie celów, w tym wskaźników produktu i rezultatu zakładanych we wniosku w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości projektu (...)”

W związku z powyższym należy uznać, że na stopień osiągnięcia założonych celów projektu patrzy się z perspektywy zrealizowania/bądź nie założonych przez Beneficjenta wskaźników. W Regulaminie konkursu w ramach kryteriów i wskaźników tam zawartych wskazuje się niezbędne minimum, które Beneficjent musi zadeklarować, jeśli chce, aby jego projekt został zakwalifikowany do dalszego etapu oceny merytorycznej, następnie pozytywnie oceniony oraz w konsekwencji wybrany do dofinansowania. Zakres realizacji projektu odzwierciedlają zawarte we Wniosku o dofinansowanie wskaźniki produktu i rezultatu. Jeśli więc Beneficjent założy realizację konkretnych działań (określonych w Regulaminie Konkursu pod postacią kryteriów i wskaźników kluczowych) w szerszym zakresie to jest zobligowany zgodnie z podpisaną Umową i załączonym do niej zatwierdzonym Wnioskiem spełnić właśnie te założenia, które odzwierciedlają przyjęte wskaźniki. Z realizacji tych szerszych założeń jest bowiem na koniec projektu rozliczany.

Mając na uwadze powyższe należy zaznaczyć, że Beneficjent sam zdecydował się, by w ramach realizowanych przez niego form wsparcia w postaci kursów językowych przeszkolić uczestników projektu do uzyskania pełnych kompetencji zgodnie z ESOKJ. Powyższe zostało wskazane w samej nazwie ww. wskaźnika rezultatu nr 5, jak również we własnych założeniach Beneficjenta poczynionych kilkakrotnie w treści zatwierzonego Wniosku (sekcja 4.1 str. 13 „Szczegółowy opis zadania”, sekcja VII Zakres rzeczowo-finansowy; zadanie 2; str.26) dotyczących przeszkolenia wszystkich uczestników projektu do pełnego poziomu A.

Abstrahując od samych założeń w zakresie poziomu szkolenia, należy wspomnieć również, że Beneficjent w swoim piśmie z dnia [REDAKTED] r. powołuje się wybiórczo na zapisy Regulaminu Konkursu, skupiając się jedynie na tych, które wskazują na znaczenie certyfikatów w procesie uwzględniania uzyskania kwalifikacji językowych, nie uwzględniając jednocześnie innych z punktu widzenia niniejszej sprawy istotnych zapisów Regulaminu Konkursu, jak np. informacji zawartej w podrozdziale 2.1.1 pt. Szczegółowe wymogi dotyczące realizacji przedmiotowych typów operacji, zgodnie z którą: „Szkolenia i inne formy prowadzące do uzyskania kwalifikacji językowych realizowane są zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego (załącznik nr X do regulaminu). Uczestnicy muszą osiągnąć pełen poziom kompetencji zgodny z ESOKJ”. Już z samej tej

informacji wynika, że realizowane przez każdego z beneficjentów danego Konkursu szkolenia powinny być w taki sposób przeprowadzone, by każdy uczestnik projektu osiągnął pełen poziom kompetencji zgodnie z ESOKJ. Organ nie kwestionuje więc faktu, że dokumentem potwierdzającym nabycie przez uczestników kursów językowych kwalifikacji są odpowiednie certyfikaty. Należy jednak zaznaczyć, że wbrew ogólnym twierdzeniom Beneficjenta nie należy w niniejszej sprawie dystansować treści kryterium dostępu od treści odpowiadającego mu wskaźnika rezultatu nr 4. Zbyt dosłowna interpretacja kryterium dostępu: „*Co najmniej 80 % uczestników projektu zdobędzie kwalifikacje językowe*” doprowadziła Strony do błędnego stwierdzenia, że uwzględniając uzyskane przez 12 UP certyfikaty poświadczające poziom kompetencji na A1 oraz uzyskane przez 9 UP certyfikaty poziomu B2, może uznać iż wskaźnik osiągnęła.

Reasumując należy stwierdzić, że Beneficjent nie spełnił wskaźnika rezultatu nr 4, gdyż osoby, których certyfikaty dołączono do pisma z [REDAKTED] r. wskazują na osiągnięcie kompetencji na poziomach A1 i B1, które nie stanowią pełnego poziomu kompetencji językowych w zakresie ESOKJ, więc nie wpisują się w ww. wskaźnik. Na marginesie trzeba zaznaczyć, że skoro Beneficjent zdawał sobie wcześniej sprawę z tego, że osoby uczestniczące w kursach A1 i B1 nie pozwolą mu osiągnąć omawianego wskaźnika, to pomimo faktu, że spełniały inne kryteria grupy docelowej oraz mając na uwadze obowiązek realizacji projektu zgodnie z zawartymi we Wniosku wskaźnikami powinien więc skupić się na rekrutacji potencjalnych UP na szkolenia do poziomu A2, B2 lub C2. Należy zwrócić uwagę, że Beneficjent był świadomy faktu, że nie ma fizycznej możliwości, by osoby na poziomie A0 przygotować do poziomu A2, na co sam wskazywał piśmie z dnia [REDAKTED] r.: „*Zgodnie z najlepszą wiedzą lektorów i metodyków zajmujących się językiem angielskim, nie jest możliwe pełne opanowanie poziomu A lub B podczas kursu trwającego 120h. Standardowo podczas jednego cyklu kursu można nabyć kompetencje cząstkowe (...)*”. W takim wypadku Beneficjent powinien zrezygnować z rekrutacji takich osób, by skupić szczególnie swe wysiłki rekrutacyjne na osobach, które można byłoby w projekcie przygotować do poziomu A2. W wyniku powyższego Organ nie uznał twierdzenia strony o spełnieniu ww. kryterium i wskaźnika oraz nie uwzględnił do wskaźnika rezultatu przedstawionych przez Beneficjenta certyfikatów poziomu A1 i B1.

W następnej kolejności należy odnieść się do **naruszenia Stron polegającego na niezrekrutowaniu w projekcie założonej liczby osób niepełnosprawnych**, które to zadanie Beneficjent przyjął na siebie, deklarując zrealizowanie kryterium premiującego: „*Minimum 20% grupy docelowej projektu stanowią osoby z niepełnosprawnościami*” oraz zawierając w sekcji 3.1 Wniosku wśród wskaźników realizacji celu wskaźnik produktu nr 8 „*Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie*”. Beneficjent wskazał nieosiągnięcie ww. kryterium i wskaźnika równocześnie ze złożeniem Organowi końcowego wniosku o płatność w piśmie z dnia [REDAKTOWANO] r. Beneficjent stwierdził w nim, że nie zrealizował części ze wskaźników na przyjętym we Wniosku poziomie w wyniku wystąpienia siły wyższej – wirusa SARS-CoV2 i wynikających z niego negatywnych skutków, jak również w wyniku wystąpienia innych niezależnych od siebie czynników.

W ww. piśmie jak i kolejnych wysyłanych do IZ w toku prowadzonego postępowania administracyjnego Strony wskazywały na okoliczności, które ich zdaniem dowodzą, że w trakcie realizacji projektu miały do czynienia ze skutkami działania siły wyższej, o których wpływie na projekt nie mogły wiedzieć oraz którym nie mogły zapobiec. Wskazywały mianowicie, że Wniosek został złożony w 2019 r., w związku z czym poczynione przez nie założenia, w tym również wartości poszczególnych wskaźników produktu, odnosiły się do analizy ówczesnych potrzeb społecznych potencjalnych UP. Zgodnie z powyższym, Beneficjent podnosił, że pozostawał w przeświadczeniu, że zadeklarowana liczba zainteresowanych projektem OzN pozostanie na ustalonym poziomie (tj. 57 osób). Zdaniem Beneficjenta wystąpienie pandemii w 2020 r. wraz z jej negatywnymi skutkami istotnie wpłynęło na poczynione założenia (m.in.: znacznie zmniejszyło zainteresowanie udziałem w projekcie wcześniej zadeklarowanych osób, w tym szczególnie OzN). Beneficjent podnosił również, że jego zdaniem nawet na etapie podpisywania Umowy ([REDAKTOWANO] r.), jak i podpisywania aneksu do niej przyspieszającego termin rozpoczęcia realizacji projektu ([REDAKTOWANO] r.) z uwagi na zbyt krótki okres trwania epidemii nikt nie zdawał sobie sprawy z jej możliwych długofalowych skutków. W związku z tym szczególnie wprowadzone wtedy rządowe ograniczenia co do zgromadzeń uniemożliwiły zdaniem Beneficjenta realizację projektu poza okresami lipiec-wrzesień 2020 oraz czerwiec-grudzień 2021 (gdym ograniczenia zniesiono). Beneficjent stwierdził, że sytuacja epidemiologiczna w Polsce bezpośrednio przełożyła się na jego możliwości rekrutacyjne OzN, które zgodnie już z ówczesną wiedzą były obarczone szczególnym ryzykiem ciężkiego zachorowania a nawet

zgonu na skutek Covid-19 przez tzw. choroby współistniejące. Strony utrzymywały również, że sytuacja epidemiczna i wynikające z niej ograniczenia miały negatywny wpływ na jej działania promocyjne i rekrutacyjne, gdyż wiele miejsc jej spotkań z OzN, takich jak: domy pomocy społecznej, domy seniora czy niektóre organizacje pozarządowe było zamykane z powodu sytuacji epidemiologicznej na osoby z zewnątrz (np. lektorów, trenerów). Jednocześnie ze wskazaniem negatywnego wpływu pandemii na proces realizacji projektu Strony wielokrotnie zaznaczały, że ich zdaniem dołożyły należytych starań w celu zrealizowania wskaźnika odnoszącego się do OzN w projekcie. Wśród deklarowanych działań wymieniano: przyjęcie szczególnych rozwiązań techniczno-organizacyjnych mających usprawnić rekrutację OzN o różnym charakterze (m.in.: dodatkowe punkty przy rekrutacji, odpowiednia forma strony internetowej, biuro i sale przystosowane do potrzeb OzN, odpowiednie materiały szkoleniowe). Beneficjent wskazywał również, że występował przed rozpoczęciem realizacji projektu z wnioskiem o przyspieszenie terminu jego realizacji o miesiąc, a w trakcie realizacji projektu wnioskował o zgodę na zwiększenie intensywności/liczby godzin szkoleń oraz o zgodę na przeprowadzenie prowadzonych i przyszłych zajęć w formie zdalnej na co zgody uzyskał. W związku z tym Strona wносиła odstąpienie od zastosowania wobec niej reguły proporcjonalności w związku z postanowieniami § 28 Umowy oraz podrozdziału 8.8 pkt 8 lit. a Wytycznych w zakresie kwalifikacji wydatków zgodnie z którym: „*Właściwa instytucja będąca stroną umowy podejmuje decyzję o: a) odstąpieniu od rozliczenia projektu zgodnie z regułą proporcjonalności w przypadku wystąpienia siły wyższej*”.

Swoje stanowisko odnoszące się do uznania ówczesnych skutków pandemii jako działania siły wyższej Beneficjent podbudowywał argumentacją opartą o działalność ustawodawcy związaną z łagodzenia skutków pandemii, orzecznictwo krajowe odnoszące się do definicji siły wyższej, stanowisko części doktryny oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwanego dalej: „TSUE”) co do statusu Covid-19 jako siły wyższej. Wśród wskazywanych argumentów Strony podnosiły m.in., że fakt nadzwyczajnego charakteru Covid-19 wynika już z wprowadzonych przez ustawodawcę w dniu [REDAKTOWANO] r. przepisów ustawy z [REDAKTOWANO] r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 (zwaną dalej: „ustawą funduszwą”). Strony argumentowały, że status Covid-19 jako siły wyższej, jak również szczególny sposób postępowania wobec projektów realizowanych w pandemii wynika z wynika już z art. 5 ww. ustawy, zgodnie

z którym nieprawidłowość indywidualna będąca bezpośrednim skutkiem wystąpienia Covid-19 nie będzie skutkowałą obciążeniem beneficjenta odpowiedzialnością, gdyż ta w tym zakresie przejdzie na Skarb Państwa – o ile beneficjent wykaże, że pomimo dochowania należytej staranności nie był w stanie zapobiec tej nieprawidłowości. Ponadto zgodnie z art. 6 ustawy funduszowej kwalifikowane staną się wydatki na niezrealizowane cele projektów, jeżeli beneficjent wykaże, że z dochowaniem należytej staranności i w odpowiednim czasie podejmował niezbędne działania służące ich zrealizowaniu. Wśród dalszych dowodów na poparcie swojego stanowiska Beneficjent w swej korespondencji z Organem wymienił m.in: Uchwałę Komitetu Monitorującego Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 z dnia 06.05.2020 r. w sprawie zastosowania odstępstwa od obowiązku spełnienia przez beneficjentów kryteriów wyboru projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w celu załagodzenia negatywnego wpływu na realizację projektów pandemii koronawirusa SARS-COV-2, pism Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej (zwanego dalej: „MFiPR” lub „Ministrem”) z dnia: 13.03.2022 r., 31.03.2022 r., 14.04.2022 r. odnoszących się do sposobów realizacji projektów w trakcie trwania pandemii Covid-19, z których zdaniem Stron wynika, iż pandemia spełnia znamiona siły wyższej. Ostatecznie Strony swą argumentację uzupełniły o komentarz Agnieszki Kastelik-Smaza pt. „Epidemia COVID-19 jako siła wyższa w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej” EPS 2020/5/30-41, w którym wskazuje na stanowiska TSUE i Komisji Europejskiej na poważne zagrożenia ze strony Covid-19 dla sektora publicznego i gospodarki, z których wynika wyjątkowość tego zjawiska oraz na wnioski autorki komentarza dotyczące Covid-19: „Generalnie można stwierdzić, że w przypadku epidemii COVID-19 jest spełniony element obiektywny uznania tego zdarzenia za siłę wyższą w świetle wskazanego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości. Jest to bowiem zdarzenie o charakterze wewnętrznym, zasadniczo niemożliwe do przewidzenia, będące poza kontrolą zarówno państw członkowskich, jak i jednostek.(...)”. W oparciu o powyższą argumentację Strony utrzymywały stanowisko, że w danej sprawie Covid-19 stanowi siłę wyższą, której to negatywne skutki bezpośrednio wpłynęły na niezrealizowanie przez nią założeń projektu.

Organ jednak nie może zgodzić się z argumentacją Beneficjenta podtrzymując argumentację wyrażoną w pismach(tj.: informacja o pozytywnej weryfikacji wniosku o płatność z dnia [REDAKTOWANE] r. oraz pismo z dnia [REDAKTOWANE] r. odpowiedź na zarzuty Beneficjenta do

informacji o weryfikacji końcowego wniosku o płatność). W pierwszej kolejności należy odnieść się do stanowiska Strony, zgodnie z którym niezrealizowanie wskaźnika produktu odwołującego się do rekrutacji w projekcie 20% OzN z ogółu UP wynika wyłącznie z negatywnych skutków pandemii wirusa SARS-CoV-2.

Na wstępie należy ustalić, co powinno się rozumieć pod pojęciem „siły wyższej”. Pomimo szerokiego występowania pojęcia „siły wyższej” w ustawodawstwie krajowym i jej istotnego wpływ na stosunki publiczno i prywatnoprawne nigdy nie ustalono jednolitej, legalnej definicji. W wyniku tego na przestrzeni czasu w różnych aktach prawnych powstały liczne definicje siły wyższej odnoszące się jedynie do zakresów konkretnych ustaw. Mając to na uwadze, należy posiłkować się zdaniem doktryny w kwestii ogólnego znaczenia pojęcia „siły wyższej”. W doktrynie siła wyższa rozumiana jest jako zjawisko o charakterze nadzwyczajnym, któremu nie można zapobiec normalnymi środkami oraz za które dana osoba nie ponosi odpowiedzialności. Powyżej wspomniane kryteria spełniają w szczególności:

- zdarzenia o podłożu naturalnym (*vis naturalis*);
- zdarzenia o charakterze militarnym (*vis armata*);
- działania władzy publicznej (*fait du prince*).

Definiując pojęcie siły wyższej, należy zwrócić uwagę na stanowisko Sądu Najwyższego. Rozstrzygając o istocie siły wyższej w wyroku z dnia 09.04.1952 r. sygn. akt C 962/51 (Opublikowano: OSNCK 1954/1/2). Sąd Najwyższy położył akcent na 3 kryteria. Po pierwsze – zdarzenie musi mieć charakter zewnętrzny. Chodzi więc o wszystkie sytuacje mające swe źródło poza działalnością poszczególnych podmiotów stosunku cywilnoprawnego. Po drugie – zdarzenie ma być niemożliwe do przewidzenia. Nie chodzi jednak o absolutną niemożliwość wystąpienia danego zdarzenia. Chodzi o sytuacje nieoczekiwane, których przewidzenie nie jest możliwe w świetle obiektywnej oceny sytuacji. Po trzecie – za siłę wyższą można uznać jedynie zdarzenie niemożliwe do zapobieżenia. Przy ocenie tej przesłanki w szczególności chodzi o następstwa, jakie niesie za sobą dane zdarzenie oraz możliwości jego zapobieżenia przy zastosowaniu współcześnie znanych możliwości (Nestowicz [w] System Prawa Prywatnego – część szczegółowa, T. 7 wyd. 3, s. 1256). Należy w tym miejscu zaznaczyć, że wszystkie ww. przesłanki muszą zostać spełnione łącznie, by uznać dane zjawisko i jego skutki jako siłę wyższą.

Mając na uwadze powyższe, przesłanki siły wyższej oraz zdanie prezentowane obecnie przez orzecznictwo, a także przedstawiciele doktryny należałoby uznać, że zjawisko pandemii SARS-CoV-2 i powodowanej przez nią choroby Covid-19 stanowią obiektywnie logiczny przykład wystąpienia siły wyższej. Pandemia spełnia bowiem kryteria wymienione w powszechnie uznawanej definicji siły wyższej. Zdaje się, że ma ona charakter katastrofy naturalnej i z całą pewnością przyczynia się ona do nadzwyczajnego zaburzenia stosunków cywilnoprawnych. Tym samym może ona stanowić okoliczność wyłączającą odpowiedzialność strony za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy. Należy jednak w tym miejscu pamiętać, że strona która chce wyłączyć lub ograniczyć swoją odpowiedzialność w takiej sytuacji musi udowodnić, że pomiędzy niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania a wystąpieniem siły wyższej istnieje adekwatny związek przyczynowy. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że Organ w żadnym wypadku nie kwestionuje utrwalonego już w większości orzecznictwa i doktrynie poglądu co do spełniania przez pandemię wirusa SARS-CoV-2 znamion siły wyższej. W niniejszej sprawie należy jednak zwrócić uwagę na kwestię, czy w okresie realizacji przedmiotowego projektu powszechnie już znana i istniejąca w Polsce i na świecie epidemia mogła nadal spełniać ww. znamiona zjawiska siły wyższej”. Zdaniem Organu przy próbie ograniczenia bądź wyłączenia odpowiedzialności wskutek wystąpienia pandemii koronawirusa istotnym jest chwila (termin) zawarcia Umowy przez Beneficjenta. Powyższe zagadnienie nie jest już tak jednoznacznie postrzegane jak sam fakt obiektywnego uznawania samej pandemii jako siły wyższej. Z prezentowanym przez Organ stanowiskiem zgodne są zarówno zdania prezentowane w doktrynie jak i stanowisko w orzecznictwie dotyczące nie tylko warunków identyfikacji zjawiska jako „siły wyższej”, ale również traktowania jako jej przykładu pandemii wirusa SARS-CoV-2. Wpierw należy odnieść się do zdania prezentowanego w aktualnym orzecznictwie. W wyroku Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 8 marca 2012 r. sygn. akt V CSK 165/11, Sąd Najwyższy określając zjawisko siły wyższej stwierdził, że: *„Rozważając ten zarzut odwołać się należy do szerokiej analizy pojęcia siły wyższej, zawartego w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r. (III CZP 100/07, OSNC2008/12/139), dokonanej wprawdzie w powiązaniu z pojęciem siły wyższej użytym w art. 65 ust. 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. - Prawo przewozowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2000 r. Nr 50, poz. 601 z późn. zm.), jednak aktualnej także w odniesieniu do interpretacji pojęcia użytego w art. 121 pkt 4 k.c. z uwagi na przyjęte założenie, że termin "siła wyższa" występujący w wielu przepisach prawa polskiego powinien być w zasadzie we wszystkich tych*

przepisach rozumiany jednakowo. W uchwale tej dostrzeżona zastała zarysowująca się w polskiej doktrynie rozbieżność poglądów co do pojęcia siły wyższej i dominująca w orzecznictwie sądów, zilustrowana licznymi judykatami, koncepcja obiektywizacji siły wyższej, zgodnie z którą do zdarzeń uznawanych za działanie siły wyższej zalicza się zdarzenia zewnętrzne, nieuchronne, nadzwyczajne, niemożliwe do przewidzenia. Za takim rozumieniem omawianego pojęcia opowiedział się też Sąd Najwyższy wskazując, że cechy te w większości pozostają ze sobą w związku przyczynowo-skutkowym. Nieuchronność jest konsekwencją nadzwyczajności zjawiska. Może też wynikać z niemożności jego przewidzenia w danym układzie stosunków. Aby więc określone zjawisko mogło być uznane za działanie siły wyższej musi być nadzwyczajne i w konsekwencji nieuchronne oraz w danym układzie stosunków niemożliwe do przewidzenia, czyli innymi słowy „przemienne”. Podobna interpretacja wynika z uchwały Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 13 grudnia 2007 r. III CZP 100/07, zgodnie z którą: „W piśmiennictwie trafnie jednak zauważono, że większość wymienionych cech siły wyższej pozostaje względem siebie w relacji przyczynowo-skutkowej. Nieuchronność jest konsekwencją nadzwyczajności zjawiska. Może też wynikać z niemożności jego przewidzenia, jakkolwiek współczesna nauka i technika pozwalają przewidzieć większość nadzwyczajnych, nieuchronnych zjawisk przyrodniczych, można więc co najwyżej mówić tylko o niemożności ich przewidzenia w danym układzie stosunków. Nadzwyczajność określonego zjawiska, jego nieuchronność i niemożność przewidzenia w danym układzie stosunków oznaczają więc w istocie to samo. W świetle aprobowanej na gruncie prawa polskiego obiektywnej koncepcji siły wyższej, wymienione wyżej cechy musi wykazywać samo to zjawisko, które jest oceniane jako działanie siły wyższej. Samo w sobie musi być więc ono nadzwyczajne i w konsekwencji nieuchronne oraz w danym układzie stosunków niemożliwe do przewidzenia, czyli innymi słowy "przemienne". Należy je zaś uznać za takie, jeżeli ze względu na tkwiącą w nim moc oddziaływania nie było przed nim, a ściślej - przed jego skutkami, żadnej obrony”. Ostatecznie należy przytoczyć Wyrok Warszawskiego WSA z dnia 3 grudnia 2021 r., sygn. akt. IV SA/Wa 1346/21, zgodnie z którym nie w każdym przypadku Covid-19 i jego skutki można uznawać za siłę wyższą, mianowicie: „O ile zasadniczo zgodzić się należy z tym, że pandemia może być postrzegana jako siła wyższa, to jednak stwierdzenie tego zależy od okoliczności, w jakich ten problem jest rozpatrywany”. W tym miejscu należy również odnieść się do stanowiska prezentowanego na ten temat w doktrynie. Analizując powoływany przez Beneficjenta komentarz Agnieszki Kastelik-Smaza pt. „Epidemia COVID-19 jako siła wyższa w świetle orzecznictwa Trybunału

*Sprawiedliwości Unii Europejskiej” (Opublikowano: EPS 2020/5/30-41), należy wskazać, że Beneficjent pominął istotne elementy tej publikacji odnoszące się do uznawania Covid-19 za przejaw siły w zależności od okresu trwania pandemii oraz w zależności od określonego podmiotu nią dotkniętego. Zdaniem autorki komentarza: „Należy podkreślić, że epidemia w różny sposób wpływa na położenie różnych podmiotów, w zależności od ich wielkości czy branży, w której działają. (...) **Ocena, czy mamy do czynienia ze zdarzeniem siły wyższej i czy może ona stanowić okoliczność egzoneracyjną, będzie zatem dokonywana indywidualnie.** (...) Trzeba przypomnieć, że na gruncie prawa unijnego ciężar wykazania niemożności wykonania zobowiązania na skutek siły wyższej spoczywa na stronie, która się na tę okoliczność powołuje. Przewidując ryzyko niewykonania zobowiązania w związku z epidemią, należy zabezpieczać wszelkie dowody na tę okoliczność potwierdzające wystąpienie siły wyższej przekraczającej zwykle ryzyko gospodarcze, związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem siły wyższej a niewykonaniem zobowiązania (np. zarządzenia właściwych władz wprowadzające określone nakazy i zakazy, decyzja o obowiązkowej kwarantannie) oraz dołożenie należytej staranności w celu uniknięcia skutków tego zdarzenia (np. korespondencja potwierdzająca zatrzymanie zakładu dostawcy i próby pozyskania alternatywnych źródeł dostaw). **Powstaje pytanie, czy wobec długotrwałości epidemii przez cały okres jej trwania będzie można ją uznać za zdarzenie nieuchronne czy nieprzewidywalne. Wydaje się, że inaczej należy w tym kontekście oceniać sytuację podmiotu, który zaciągnął zobowiązania przed wybuchem epidemii, a inaczej takiego, który podejmuje określone działania w jej trakcie, mając świadomość istniejących problemów i ograniczeń (...). W kontekście zobowiązań zaciągniętych w trakcie epidemii należy zwrócić szczególną uwagę na element subiektywny. Wydaje się, że w tym przypadku należyta staranność obejmuje uwzględnienie możliwych do przewidzenia trudności i ujęcie potencjalnych ryzyk w kalkulacji kosztów i przy ustalaniu harmonogramu wykonania. Należy bowiem przyjąć, że strony posiadają już potrzebne informacje o zaistniałym kryzysie i jego możliwych konsekwencjach w przyszłości”.** Należy też wskazać, że „Siła wyższa może stanowić okoliczność egzoneracyjną, jeśli jest przyczyną sprawczą. Dlatego też szczególnie istotna będzie branża, do której przynależy przedsiębiorca powołujący się na siłę wyższą, albowiem, co oczywiste, epidemia w zróżnicowanym stopniu dotknęła różne sektory gospodarki. **Nie bez znaczenia jest również moment zaciągnięcia zobowiązania. Inaczej należy ocenić transakcje handlowe zawierane już w trakcie epidemii, kiedy strony powinny***

zdawać sobie sprawę z jej konsekwencji, w tym i nieprzewidywalności jej rozwoju” (Dolniak Patrycja „Transakcje handlowe w czasach pandemii (Opublikowano: PPH 2021/8/42-49).

Należy również rozpatrzyć dołączone przez Beneficjenta do pisma z dnia [REDAKTOWANE] r. dokumenty MFiPR mające jego zdaniem potwierdzać iż Minister postrzega pandemię Covid-19 jako siłę wyższą. W piśmie MFiPR z dnia 13.03.2020 r. dotyczącym działań możliwych do podjęcia w celu łagodzenia wpływu pandemii koronawirusa na realizację projektów współfinansowanych z środków UE Minister faktycznie uznał pandemię Covid-19 za siłę wyższą i przedstawił właściwym instytucjom propozycje działań w celu łagodzenia pandemii. Zaznaczył jednak, że: *„(...) zastosowanie wszelkich rozwiązań stanowiących odstępstwo od przyjętych reguł wdrażania funduszy unijnych powinno znajdować uzasadnienie w wystąpieniu siły wyższej, jaką w przedmiotowym przypadku stanowi pandemia koronawirusa, dlatego skorzystanie z tego typu rozwiązań musi być poprzedzone wnikliwą analizą każdego jednostkowego przypadku”*. Podobne stanowisko Minister przedstawił również w swym piśmie z dnia 31.03.2020 r. dotyczącym możliwości wyłączenia zasady konkurencyjności podczas udzielania zamówień w projektach UE w związku z wystąpieniem siły wyższej (COVID-19), tj: *„Zastosowanie wszelkich rozwiązań stanowiących odstępstwo od przyjętych reguł wdrażania funduszy unijnych, tak jak w omawianej sytuacji odstępstwo od zasady konkurencyjności, powinno znajdować uzasadnienie w wystąpieniu siły wyższej, jaką obecnie stanowi pandemia koronawirusa. Dlatego skorzystanie z tego typu rozwiązań musi być poprzedzone wnikliwą analizą każdego przypadku”*. Beneficjent wskazuje również na pismo MFiPR z dnia 14.04.2020 r. dotyczące dopuszczalnych zmian umowy o zamówienie (zasada konkurencyjności) w związku z wystąpieniem siły wyższej (COVID-19). W piśmie tym Minister, wyjaśniając możliwość istotnej zmiany takiej umowy za przesłankę takiego działania, podaje stan epidemii SARS-CoV-2, który określa jako mogący spełniać przesłanki kwalifikacji jako siła wyższa. O ile w piśmie tym w odróżnieniu od poprzednich Minister nie precyzuje, że możliwość zastosowania danych środków zaradczych przeciw wpływom pandemii należy poprzedzić odrębną analizą każdego przypadku, to należy zauważyć, iż na samym wstępie odnosi się on do swojego pisma z dnia 30.03.2020 r., w którym o potrzebie takiej analizy wspominał. Mając na uwadze powyższe informacje, zdaniem Organu można przyjąć, że Minister odwołuje się do pandemii jako przykładu siły wyższej w sposób ogólny i że przy ustalaniu dopuszczalności zmiany umowy o zamówienie z powodu jej wystąpienia również należy badać odrębnie pod tym kątem konkretny przypadek, by uznać, że mamy do

czynienia w danym momencie z oddziaływaniem siły wyższej. IZ pragnie się również odnieść do powoływanego w uzasadnieniu pisma Strony z dnia 26. 08.2022 r. stanowiska Województwa Świętokrzyskiego zamieszczonego w dniu 31.03.2020 r. na jego stronie internetowej, zgodnie z którym: „*Epidemia Covid-19 jest siłą wyższą. Zgodnie z umową o dofinansowanie nie zostaniesz więc uznany za naruszającego postanowienia umowy w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem obowiązków z niej wynikających w takim zakresie, w jakim jest to wynikiem działania siły wyższej*”. Mając na uwadze ww. argumentację na poparcie twierdzenia, że nie każdy przypadek niewykonania/nienależytego wykonania umowy w czasie pandemii powoduje uznanie tego zjawiska jako siły wyższej należy uznać, że wskazana wyżej gwarancja dotyczy jedynie wypadków, gdy obiektywnie niewykonanie/nienależyte wykonanie umowy wynika bezpośrednio z działania siły wyższej z perspektywy konkretnego przypadku. Ponownie należy zaznaczyć, iż Organ stoi na stanowisku, że w okresie rozpoczęcia realizacji przedmiotowego projektu mając na uwadze ówczesną wiedzę i doświadczenia związane z Covid-19 epidemia nie była już zjawiskiem nagłym, niemożliwym do przewidzenia oraz zapobieżenia. W związku z czym ww. gwarancja nie odnosi się do uchybień Beneficjenta w realizowanym przez niego projekcie.

Reasumując, należy więc uznać iż pomimo tego, że epidemia Covid-19 sama w sobie niewątpliwie może zostać uznana za siłę wyższą, to przy ustalaniu zwolnienia beneficjenta od odpowiedzialności należy ustalić czy w danym układzie stosunków, mógł on w oparciu o ówczesną wiedzę i doświadczenia przewidzieć potencjalne negatywne skutki pandemii oraz ich wpływ na realizowany przez siebie projekt. Przechodząc od rozważań teoretycznoprawnych do przedmiotowej sprawy należy ustalić, czy w momencie podpisania z IZ Umowy tj. dnia [REDAKTOWANE] r. oraz w momencie rozpoczęcia realizacji projektu przez Beneficjenta tj. dnia [REDAKTOWANE] r. Strony powinny, biorąc pod uwagę ówczesną wiedzę o pandemii, przewidzieć jej negatywne skutki i wpływ na przedmiotowy projekt. Organ nie zgadza się ze stwierdzeniem Beneficjenta, iż ten zarówno na etapie podpisywania Umowy oraz w momencie rozpoczęcia realizacji projektu nie mógł zdawać sobie sprawy z negatywnych skutków epidemii wirusa SARS-CoV-2 na realizowany przez siebie projekt. O ile w Polskim orzecznictwie i piśmiennictwie Covid-19 faktycznie jest uznawany za vis maior to należy w tym miejscu spojrzeć na problem z perspektywy okresu, w którym zawierano umowę. Zastosowanie wyjątku w postaci siły wyższej jako Covid-19 byłoby możliwe, gdyby Beneficjent zawarł umowę z IZ i rozpoczął realizację projektu przed

wystąpieniem epidemii. Taka sytuacja jednak nie miała miejsca. Zgodnie z powszechnie dostępnymi informacjami pandemia pojawiła się w Polsce po raz pierwszy 04.03.2020 r. (pierwszy przypadek zakażenia w Polsce) i w krótkim czasie zaczęła się rozprzestrzeniać po całym kraju. Beneficjent faktycznie wysłał swój pierwszy Wniosek przed pandemią w 2019 r. ale Umowę zawarł dopiero [REDAKTED] r., kiedy pandemia w Polsce już trwała, projekt zaś zaczął realizować (zgodnie z aneksem z dnia [REDAKTED] r.) dopiero [REDAKTED] r. We wskazanym okresie pandemia COVID-19 była już zjawiskiem powszechnie znanym, nie można więc mówić, że jej negatywne skutki nie były wtedy możliwe do przewidzenia. Beneficjent przy rozpoczęciu realizacji projektu doskonale zdawał sobie sprawę z utrudnień, jakie pandemia może spowodować wobec realizacji projektu (w tym z możliwych a nawet zapowiadanych obostrzeń, szczególnie ograniczeń dotyczących zgromadzeń). Nie mamy więc tutaj do czynienia z brakiem możliwości przewidzenia przez Beneficjenta wystąpienia epidemii i związanych z nią obostrzeń, co jest istotne przy stwierdzeniu, czy w danym stanie faktycznym zdarzenie może być postrzegane jako vis maior.

W następnej kolejności należy zaznaczyć, iż zdaniem IZ sytuacja Beneficjenta chociaż niewątpliwie z powodu pandemii Covid-19 utrudniona, nie spełnia jednak również drugiej z przesłanek uznania jej za siłę wyższą. Mianowicie nie można uznać, iż Strona nie była w stanie zapobiec negatywnym skutkom pandemii na realizację wskaźnika produktu i kryterium premiującego odnoszących się do rekrutacji 20% OzN ze wszystkich UP. Beneficjent w swej korespondencji z Organem podnosił wielokrotnie, że dołożył należytej staranności i podjął wszelkie możliwe działania w celu zrealizowania wskaźników projektu, w szczególności wskaźnika odnoszącego się do obowiązku zadbania, aby 20% ze zrekrutowanych do projektu UP stanowiły osoby niepełnosprawne. Wśród takich działań podawał skierowanie wniosków do IZ o zgodę na wcześniejszą realizację projektu oraz o umożliwienie realizacji zajęć w projekcie w czasie obowiązywania rządowych ograniczeń w formie zdalnej, wzmoczenie częstotliwości i godzin realizowanych kursów, podjęcie współpracy z organizacjami pozarządowymi w celu wsparcia rekrutacji brakujących OzN do projektu oraz wzmoczone działania informacyjno-rekrutacyjne. W niniejszej sprawie Organ nie neguje wszystkich podjętych przez Beneficjenta kroków w celu realizacji ww. wskaźnika, jednak pragnie zaznaczyć, iż Beneficjent w niniejszej sprawie nie podjął wystarczających działań w celu realizacji celu projektu .

Na wstępie należy odnieść się do twierdzeń Beneficjenta dotyczących przyczyn niezrealizowania przez niego założonego wskaźnika produktu nr 5: „*Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie*”. Wśród swych wyjaśnień Beneficjent zaznacza, że jego zdaniem brak zrekrutowania w projekcie odpowiedniej liczby uczestników będących OzN wynika z niechęci ówczasnie zadeklarowanych osób do uczestnictwa w projekcie z powodu zagrożenia związanego z pandemią Covid-19. Beneficjent wskazuje w swych pismach do Organu, że już od samego początku epidemii wiadomo było, że osoby niepełnosprawne z uwagi na tzw. „choroby współistniejące” były szczególnie narażone na ciężki przebieg choroby, a nawet na zgon w przypadku zakażenia wirusem SARS-CoV-2. Wskazał, że sytuacja ta pogłębiała się w przypadku OzN będących osobami starszymi. W związku więc z powyższym zagrożeniem stwierdził że, pomimo zwiększenia z czasem dostępności do szczepień ochronnych wielu wcześniej zadeklarowanych UP, a szczególnie OzN, rezygnowało z udziału w projekcie. O ile Strony faktycznie nie mogły wpłynąć na decyzje ww. OzN, to nie można jednak uznać, iż Beneficjent nie mógł w żaden inny sposób zapobiec niezrealizowaniu wskaźnika dotyczącego ich rekrutacji. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że Beneficjent zdaniem IZ za bardzo skupił się na rekrutacji osób bardzo zaawansowanych wiekowo w stosunku do innych UP, w szczególności zaś zaawansowanych wiekowo osób niepełnosprawnych. Skalę problemu pokazuje ostatecznie osiągnięta wartość wskaźnika produktu: „Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie” – jego łączna wartość docelowa dla obydwu zadań w projekcie stanowiła 142 osoby, a ostatecznie zrekrutowano ich aż 178, **w tym aż 56 osób wpisujących się w ten wskaźnik miało powyżej 70 lat**. Skoro więc Beneficjent zdawał sobie sprawę (co wielokrotnie w swych pismach podkreślał), że takie osoby są w grupie podwyższonego ryzyka zakażenia Covid-19 to z logicznego punktu widzenia powinien założyć, że takowi w obawie o własne zdrowie mogą zrezygnować z uczestnictwa w projekcie (szczególnie, że ryzyko wzrastało, gdyż byli oni jednocześnie OzN).

Zdaniem IZ logicznym tokiem działania byłoby najpierw przeprowadzenie przez Beneficjenta najpóźniej przed wystąpieniem z nowym Wnioskiem z [REDAKTOWANE] r. (a szczególnie przed zawarciem aneksu do Umowy w dniu [REDAKTOWANE] r.) ponownego rozeznania wśród grupy docelowej projektu, by ustalić, jaka liczba osób i w jakim wieku nadal deklarowała gotowość wzięcia udziału w projekcie (szczególnie wśród OzN) i w oparciu o te dane dostosować nowy Wniosek do obecnej wtedy sytuacji lub od razu

podjąć intensywne działania rekrutacyjne celem znalezienia zastępstwa za osoby rezygnujące z projektu (szczególnie zrekrutować OzN z młodszych i mniej narażonych na ciężki przebieg zakażenia Covid-19 grup wiekowych). Beneficjent jednak takowych działań nie podjął, zakładając, że poradzi sobie ze zrekrutowaniem założonej liczby OzN w trakcie realizacji projektu. Ponadto istotny wpływ na trudności i ostatecznie niezrealizowanie analizowanego wskaźnika miały również wybrane przez Beneficjenta miejsca spotkań i rekrutacji osób niepełnosprawnych. Tymi miejscami były m.in.: środowiskowe domy samopomocy, dzienne domy i kluby seniora oraz inne placówki dla seniorów. Wszystkie te placówki, już od początku wybuchu epidemii w Polsce, były systematycznie zamykane w związku z wprowadzonymi na terytorium całego kraju obostrzeniami dotyczącymi zgromadzeń i kontaktu z podopiecznymi ww. placówek. W związku z powyższym, możliwość rekrutacji takich OzN została szczególnie utrudniona w trakcie obowiązywania wprowadzonych wówczas obostrzeń przeciwpandemicznych. Powyższe również wskazuje na brak należytej staranności ze strony Beneficjenta. Zdaniem Organu skoro Beneficjent jeszcze przed rozpoczęciem realizacji projektu zdawał sobie sprawę, że osoby zaawansowane wiekowo, szczególnie te z niepełnosprawnościami, są szczególnie narażone na ciężki przebieg zakażenia Covid-19 i mając na uwadze zapowiadane już wcześniej rządowe obostrzenia nie powinien skupiać się szczególnie na rekrutacji osób z ww. placówek, gdy ich zamknięcie w okresie pandemii było wysoce prawdopodobne.

Jak już wyżej wspomiano w celu umożliwienia realizacji projektu w okresie obostrzeń rządowych dotyczących zgromadzeń (max. 5-osobowe zgromadzenia) Beneficjent wystąpił do IZ w dniu [REDACTED] r. o zgodę na możliwość realizacji zajęć formie niestacjonarnej, na co zgodę otrzymał w dniu [REDACTED] r. Niestety wprowadzone przez Beneficjenta zajęcia online ostatecznie nie rozwiązały problemu z realizacją szkoleń. Zdaniem Stron wpływ na to miała niechęć większości starszych UP, którzy z powodu niewystarczających zdolności komputerowych nie byliby w stanie uczestniczyć w takiej formie w zajęciach z resztą grupy. Powyższa sytuacja uniemożliwiła przejście obecnych grup stacjonarnych na zdalną formę zajęć, gdyż zgodnie z jednym z wymogów wskazanych przez IZ w piśmie z dnia [REDACTED] r. zezwalającym na realizację wsparcia w formie zdalnej w przypadku, gdy warsztaty/szkolenia były realizowane w formie stacjonarnej przejście na formę zdalną wymagało zgody wszystkich uczestników. Zdaniem IZ powyższa sytuacja wynikała w części z winy Stron. Należy także tutaj wskazać, że Beneficjent podczas rekrutacji skupił się nadmiernie na

rekrutacji osób zaawansowanych wiekowo, które posiadały niewielkie umiejętności z zakresu obsługi komputerów, przez co nie były w stanie aktywnie uczestniczyć w szkoleniach realizowanych on-line.

W wysłanej Beneficjentowi korespondencji (tj: Informacja o pozytywnej weryfikacji końcowego wniosku o płatność z dnia [REDAKTOWANE] oraz odpowiedzi IZ na pisemne zastrzeżenia Beneficjenta do Informacji o weryfikacji końcowego wniosku o płatność z dnia [REDAKTOWANE]) Organ wielokrotnie podkreślał, że w dniu [REDAKTOWANE] r. wystąpił do wszystkich beneficjentów realizujących projekt w okresie pandemii z pisemnym apelem o zgłaszanie trudności i problemów związanych z pandemią. W powyższym piśmie IZ pouczała beneficjentów o konieczności współpracy w okresie pandemii i zgłaszania problemów w celu realizacji założeń ich projektów. Podkreślić należy, że rzetelna ocena sytuacji na różnych etapach projektu pozwoliłaby właściwie oszacować ryzyko niezrealizowania celów projektu i w związku z tym zaplanować efektywne działania zaradcze i nakreślić ewentualny plan awaryjny. Niestety, oprócz wystąpienia do IZ z prośbą z dnia [REDAKTOWANE] o rozpoczęcie realizacji projektu wcześniej niż założono we Wniosku oraz o zgodę na możliwość prowadzenia zajęć w trybie zdalnym, Beneficjent nie zgłaszał żadnych innych potrzeb zmian w projekcie, na które przy odpowiednim uzasadnieniu pozwalałaby np.: wspomniana w piśmie Beneficjenta z dnia [REDAKTOWANE] r. specustawa funduszowa, a konkretnie jej art. 12 ust. 1, zgodnie z którym: „*W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 realizacja postanowień umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu w zakresie wynikającym z zatwierdzonych kryteriów wyboru projektów jest niemożliwa lub znacznie utrudniona, odpowiednio umowa albo decyzja mogą zostać zmienione na uzasadniony wniosek beneficjenta*”. Beneficjent na ww. apel IZ nie zareagował, co jednoznacznie sugeruje, iż Beneficjent nie uważał, by COVID-19 uniemożliwiał czy też znacznie utrudniał realizację projektu. Organ zaś biorąc pod uwagę brak reakcji Beneficjenta w tym zakresie zakładał, że pomimo trudności Beneficjent poradzi sobie i w terminie zrealizuje cele projektu. Poza informacjami o problemach w rekrutacji UP do projektu wskazywanymi w kolejnych wnioskach o płatność nie zgłaszał bowiem ryzyka niezrealizowania założonych wskaźników stwierdzając ponadto w szóstym wniosku o płatność że: „*Udało się zrekrutować wszystkich uczestników projektu (...)*”, co nie znalazło jednak zgodnie z przedstawionym przez Beneficjenta końcowym wnioskiem o płatność potwierdzenia w rzeczywistości. W tym miejscu nie można się również zgodzić się

z prezentowanym przez Strony argumentem, że nie mogła zastosować się do określonego w uchwale Komitetu terminu złożenia wniosku o zastosowanie odstępstwa od obowiązku spełnienia przez beneficjentów kryteriów wyboru, gdyż w okresie do złożenia wniosku (do [REDACTED] r.) nie była świadoma istniejącego zagrożenia nieosiągnięcia założeń Wniosku. Biorąc pod uwagę ówczesną wiedzę o pandemii i doświadczenia związane z obostrzeniami pandemicznymi przezorny i logicznie oceniający swoje możliwości beneficjent powinien zdawać sobie sprawę z istniejących zagrożeń dla realizacji projektu i skorzystać z zapewnionego przez ustawodawcę odstępstwa. Beneficjent jednak z ww. sposobności nie skorzystał.. Nie można się również zgodzić z prezentowanym przez Strony argumentem, że z uwagi na wykorzystany maksymalny okres 18 miesięcy na realizację projektu nie mogły go dłużej realizować. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że w ramach obowiązującego Beneficjenta kryterium dostępu: „*Maksymalny okres realizacji projektu wynosi 18 miesięcy.*” (str. 25 Regulaminu) zawarto zapis zgodnie z którym: „*IOK w uzasadnionych przypadkach, na etapie realizacji projektu, dopuszcza możliwość odstępstwa w zakresie przedmiotowego kryterium przez wydłużenie terminu realizacji projektu.*” Zgodnie więc z tym szczególnym zapisem w ówczesnej sytuacji pandemicznej Beneficjent mógł wystąpić do IOK z prośbą o przedłużenie maksymalnego okresu realizacji projektu, argumentując to swoją szczególną sytuacją. W swojej korespondencji Beneficjent wspominał co prawda, że inicjował rozmowy z Organem na temat przedłużenia terminu realizacji projektu, jednak spotkał się z odmową, z uwagi na upływ 18 miesięcznego terminu na realizację projektu. W tym miejscu należy zaznaczyć, że wbrew ww. twierdzeniom Beneficjenta prób kontaktu w sprawie przedłużenia maksymalnego terminu na realizację projektu Organ nie odnotował. Beneficjent ponadto w żadnej ze swoich korespondencji z IZ nie doprecyzował, kiedy próby kontaktu miały mieć miejsce i w jakiej formie (pisemna/system SL2014/telefoniczna itd.) oraz nie przedstawił żadnych dowodów na poparcie takiego twierdzenia. W związku z powyższym, Organ stoi na stanowisku, że z powyższej możliwości przedłużenia terminu realizacji projektu Strony nie skorzystały.

Należy również odnieść się do prezentowanych przez Beneficjenta twierdzeń, że „*podejmował szereg działań informacyjno-promocyjnych*”. W treści Wniosku w opisie sposobu rekrutacji uczestników projektu (pkt. 3.2 Grupa docelowa, str.7 Wniosku) Beneficjent wskazał planowane przez siebie działania wchodzące w skład jego kampanii informacyjno-promocyjnej dostosowanej do członków grupy docelowej wchodziły m.in.:

spotkania informacyjne, prowadzona podstrona www projektu, dystrybucja informacji (plakaty i ulotki), ogłoszenia w Internecie i prasie. Należy zaznaczyć jednak, że Strony w żaden sposób nie udokumentowały podejmowania ww. działań informacyjno-promocyjnych w trakcie realizacji projektu, w związku z czym nie potwierdziły realizacji deklarowanych wyżej działań. Beneficjent, co prawda podnosił kilkakrotnie, że podejmował współpracę z różnymi instytucjami i podmiotami trzecimi w celu uzyskania pomocy w rekrutacji osób niepełnosprawnych do projektu. Przedłożył również pisemne informacje od wspomnianych instytucji mające potwierdzić podejmowaną współpracę. Należy jednak zaznaczyć, że przedłożone przez Strony wiadomości o podjętych próbach współpracy stanowią jedynie pisma o charakterze informacyjnym, wskazujące, że Beneficjent zdecydował się podjąć współpracę w zakresie realizowanego projektu ze wskazanymi w nich podmiotami. Przedstawiona przez Strony korespondencja nie zawiera jednak żadnych informacji i wyjaśnień czy i jakie konkretnie działania zostały podjęte w zakresie wspomnianej współpracy oraz w jaki sposób miały one przebiegać. Ponadto należy zaznaczyć, że Beneficjent nie wykazał, iż podmioty te miały doświadczenie w rekrutacji osób niepełnosprawnych.. Z uwagi na powyższe oraz z powodu braku precyzyjnych informacji na temat charakteru współpracy ze wskazanymi organizacjami pozarządowymi Organ nie mógł uznać przedstawionej przez Beneficjenta korespondencji jako dowodu zachowania przez niego należytej staranności w dążeniu do zrekrutowania wszystkich wymaganych Wnioskiem osób niepełnosprawnych. Zdaniem IZ, gdyby Strony faktycznie podjęły deklarowane przez siebie działania w celu dochowania należytej staranności, to działania te udokumentowałyby tak aby IZ mogła zapoznać się z ich celem, charakterem oraz sposobem w jaki one miały przebiegać. Ponadto Organ stoi na stanowisku, że działający w celu dochowania należytej staranności beneficjent w powyższej sytuacji podjąłby współpracę z odpowiednimi organizacjami publicznymi, których przedmiotem działalności jest pomoc i opieka nad osobami niepełnosprawnymi. W przedmiotowej sprawie Strony ww. próby współpracy nie podjęły, ograniczając się jedynie do kontaktu z kilkoma podmiotami niepublicznymi.

Reasumując, mając na uwadze powyższe uchybienia ze strony Beneficjenta jasne staje się, że już na etapie rozpoczęcia realizacji projektu Beneficjent pomimo świadomości sytuacji pandemicznej i jej ewentualnych skutków oraz posiadanego doświadczenia w realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE (pkt. 4.4 Wniosku) nie docenił skali zagrożenia dla realizacji założonych we Wniosku wskaźników projektu, nie podjął

niezbędnych kroków w celu osiągnięcia założonych wskaźników i tym samym nie dochował należytej staranności.

Ponadto, w opinii IZ uwaga Beneficjenta, zgodnie z którą zrealizował „ważniejsze kryterium” tj.: *„Projekt jest skierowany wyłącznie do osób należących do co najmniej jednej z poniższych grup; osoby w wieku 50 lat i więcej, osoby w wieku 25 lat i więcej o niskich kwalifikacjach”* jest niezasadne. **Niespełnione kryterium premiujące tj.: „minimum 20% grupy docelowej projektu stanowią osoby z niepełnosprawnością”**, mimo mniejszej wagi punktowej (10 punktów), **stanowiło podstawę do otrzymania dofinansowania**. Innymi słowy, bez ujęcia tego kryterium w Wniosku, a tym samym deklaracji Beneficjenta, że je spełni, nie przyznano by mu wymaganej w konkursie liczby punktów i prawa do realizacji projektu. Zdaniem Organu, logiczna ocena zaistniałej w projekcie sytuacji musi prowadzić do jednoznacznego wniosku, że w przedmiotowej sprawie Beneficjent nie zrealizował w całości celu projektu.

Należy również odnieść się do zgłoszonych w piśmie Beneficjenta z dnia [REDAKTED] r. wniosków dowodowych. Pierwszy dotyczył zaświadczeń o niepełnosprawności 7 UP, których wcześniej nie uwzględniono w przekazanej IZ dokumentacji. Należy zaznaczyć, że kwestia ww. zaświadczeń została przez Organ już wyżej rozpatrzona. W związku z powyższym, należy w tym miejscu zaznaczyć, że po przeprowadzeniu dowodu z ww. zaświadczeń Organ stwierdził, że są one poprawne i wiarygodne, zaś daty stwierdzenia niepełnosprawności w nich zawarte dotyczyły okresu sprzed przystąpienia danych uczestników do projektu. Po przeprowadzeniu dowodu IZ zdecydowała się jednocześnie zaliczyć wspomnianych uczestników do wskaźnika produktu *„Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie”*.

Drugi dotyczył przeprowadzenia przez Organ dowodu z załączonych do pisma 21 certyfikatów z języka angielskiego na poziomach A1 i B1 oraz certyfikatów na poziomach A2 znajdujących się w aktach sprawy, które zostały przesłane w formie skanów korespondencji w systemie SL2014 z dnia [REDAKTED] – na okoliczność spełnienia przez Beneficjenta kryterium dostępu – *„Co najmniej 80% uczestników projektu zdobędzie kwalifikacje językowe”*. W odniesieniu do powyższego wniosku należy zaznaczyć, że kwestia uwzględnienia ww. certyfikatów językowych na poziomach A1 i B1 została już w niniejszej

sprawie szeroko omówiona i wyjaśniona. Dlatego też przytoczone zostaną najważniejsze ustalenia w tej kwestii.

Beneficjent, zwracając uwagę na konkretne zapisy Regulaminu Konkursu (tj. definicję kwalifikacji - str. 62 Regulaminu i podrozdział 2.1.8. Regulaminu) przyjął, że skoro zgodnie z powyższymi zapisami zdobyte kwalifikacje językowe są mierzone liczbą wydanych certyfikatów, to spełnił on kryterium dostępu „*Co najmniej 80 % uczestników projektu zdobędzie kwalifikacje językowe*” wraz z odpowiadającym mu wskaźnikiem rezultatu nr 4 na poziomie 92% poprzez przedstawienie załączonych do pisma certyfikatów A1 i B1.

Po weryfikacji zebranego w sprawie materiału dowodowego Organ stwierdził, że z prezentowanym przez Strony poglądem w sprawie realizacji kryterium dostępu nie sposób się zgodzić.

Beneficjent sam zobowiązał się w treści Wniosku, że w ramach realizowanych kursów językowych przeszkoli UP do uzyskania pełnych kompetencji zgodnie z ESOKJ. Powyższe zostało wskazane w samej nazwie wskaźnika rezultatu nr 5 tj. „*Odsetek uczestników szkoleń z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe osiągając pełen poziom kompetencji językowych na podstawie ESOKJ*” jak również we własnych założeniach zawartych w treści Wniosku (sekcja 4.1 str. 13 „Szczegółowy opis zadania”, sekcja VII Zakres rzeczowo-finansowy; zadanie 2; str.26) dotyczących przeszkolenia wszystkich uczestników projektu do pełnego poziomu A (czyli A2). Ponadto Beneficjent był zgodnie z podrozdziałem 2.1.1 Regulaminu Konkursu zobowiązany do zapewnienia takich poziomów szkoleń dla UP, które pomogą im uzyskać pełne kompetencje językowe zgodnie z systemem ESOKJ. W związku z powyższym zbyt dosłowna interpretacja kryterium dostępu: „*Co najmniej 80 % uczestników projektu zdobędzie kwalifikacje językowe*” doprowadziła Strony do błędnego stwierdzenia, że uwzględniając uzyskane przez łącznie 21 UP certyfikaty poświadczające poziom kompetencji A1 i B1, może uznać iż kryterium osiągnęła. Z tego powodu Organ uznał iż certyfikaty te nie dowodzą, że beneficjent spełnił ww. wskaźnik.

Kolejny wniosek dotyczył dokumentów prezentujących stanowisko Minister Funduszy i Polityki Regionalnej odnośnie COVID-19. W każdym z ww. dokumentów Minister zawarł stanowisko, zgodnie z którym uznaje Covid-19 jako zjawisko o znamionach siły wyższej oraz ustalił szczególne odstępstwa prawne w przypadku beneficjentów realizujących swe projekty w trakcie pandemii.. Niemniej jednak należy zwrócić uwagę, że w tych samych pismach

zaznaczono również, że zastosowanie wszelkich rozwiązań stanowiących odstępstwo od przyjętych reguł wdrażania funduszy unijnych powinno być poprzedzone wnikliwą analizą każdego przypadku w celu ustalenia czy zaistniały przesłanki siły wyższej. Mając na uwadze powyższe Organ nie zgodził się z prezentowanym w piśmie z dnia [REDAKTOWANE] r. stanowiskiem Beneficjenta, zgodnie z którym każde zjawisko związane z Covid-19 stanowi podstawę do zastosowania odstępstwa od reguły proporcjonalności.

Kolejny z podniesionych przez Strony w piśmie z dnia [REDAKTOWANE] r. wniosek dowodowy dotyczył przeprowadzenia dowodu z korespondencji z Głównym Punktem Informacyjnym Funduszy Europejskich w Kielcach oraz Lokalnym Punktem Informacyjnym Funduszy Europejskich w Skarżysku-Kamiennej – na okoliczność braku możliwości uzyskania przez Beneficjenta w okresie realizacji projektu bezpośrednich konsultacji z uwagi na pandemię Covid-19, co miało wpływ na realizację projektu i dostęp do informacji o projekcie.

Strony jednak nie wskazały żadnego logicznego związku przyczynowego między brakiem możliwości bezpośrednich konsultacji w ww. punktach informacyjnych a wpływem tego stanu rzeczy na realizację projektu. Beneficjent nie wskazuje również, jakich informacji o realizowanym przez siebie projekcie poszukiwał i w jakim konkretnie celu.

Ponadto niezrozumiały jest powód występowania przez Beneficjenta do ww. wskazanych punktów informacyjnych. W ww. korespondencji z punktami informacji o Funduszach Europejskich w województwie świętokrzyskim Beneficjent wystąpił z pytaniem o to, czy konsultacje w tych punktach z uwagi na zagrożenie ze strony Covid-19 w okresie od marca 2020 do końca roku 2021 były możliwe, czy punkty te przyjmowały w siedzibie czy prowadziły prace zdalnie. W odpowiedzi na każdą z korespondencji Beneficjent otrzymał wiadomość, iż punkty informacyjne w województwie świętokrzyskim w okresie 2020-2021 wprowadziły ograniczenia i nie udzielały konsultacji osobistych. Zaznaczono jednak, że nadal w ww. okresie zainteresowani mogli uzyskać konsultacje mailowe i telefoniczne. Należy zaznaczyć, że brak możliwości uzyskania z ww. punktów bezpośrednich konsultacji nie uniemożliwiał uzyskania przez Beneficjenta jakichkolwiek informacji dotyczących Funduszy, gdyż takowe mógł on uzyskać od pracowników punktów informacyjnych w formie korespondencji mailowej oraz konsultacji telefonicznej.

Na marginesie należy nadmienić, że wszelkie zapytania, informacje czy też zastrzeżenia dotyczące realizacji projektu Beneficjent był zobowiązany konsultować z opiekunem

projektu. Zgodnie bowiem § 29 Umowy określającym zasady korzystania z centralnego systemu teleinformatycznego: „Beneficjent jest zobowiązany do składania dokumentów, informacji i wyjaśnień związanych z realizacją projektu, których IZ wymaga (...)”. Powyższy przepis i dotyczące go punkty określają sposób komunikacji Beneficjenta z IZ na całym etapie realizacji projektu przy pomocy centralnego systemu teleinformatycznego. System ten został wskazany w § 1 ust. 8 Umowy jako system SL2014 stanowiący „główną aplikację centralnego systemu teleinformatycznego wykorzystywaną w procesie rozliczania projektu oraz komunikowania się z IZ/IP”. Komunikację tą Beneficjent przez cały okres realizacji projektu prowadził z opiekunem projektu. Strony mogły również komunikować się z opiekunem projektu drogą telefoniczną. Wszelkie zapytania związane z projektem Beneficjent powinien więc kierować za pośrednictwem ww. sposobów komunikacji.

Reasumując, w opinii Organu przedstawiona przez Strony argumentacja jest niewystarczająca. We wniosku o odstąpienie od zastosowania reguły, Strona wskazywała, że do realizacji wskaźników nie doszło zasadniczo z uwagi na wystąpienie stanu siły wyższej tj. pandemii Covid-19 i wynikających z niej negatywnych skutków, np. obostrzeń dotyczących zgromadzeń utrudniających realizację szkoleń w formie stacjonarnej oraz z powodu czynnika ludzkiego tj. niechęci OzN do uczestnictwa w projekcie z powodu strachu przed zarażeniem się wirusem SARS-CoV-2. Powyżej Organ przedstawił szczegółową argumentację, dlaczego ww. prezentowanych przez Strony argumentów nie mógł uznać za okoliczności zewnętrzne relewantne dla osiągnięcia wskaźników. W związku z czym w pełni zasadne było zastosowanie przez Organ w niniejszej sprawie reguły proporcjonalności. Niezasadne zaś w opinii IZ jest zastosowanie w niniejszej sprawie zgodnie z wnioskami Stron podrozdziału 8.8 pkt. 8 Wytucznych w zakresie kwalifikowalności wydatków, tj. odstąpienia od rozliczenia projektu zgodnie z regułą proporcjonalności w przypadku wystąpienia siły wyższej oraz obniżenia albo odstąpienia od żądania zwrotu wydatków niekwalifikowalnych z tytułu reguły proporcjonalności, jeśli beneficjent o to wnioskuje i należycie uzasadni przyczyny nieosiągnięcia założeń.

III

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy wdrożeniowej w przypadku wystąpienia nieprawidłowości indywidualnej albo systemowej, zwanych dalej „nieprawidłowościami”, IZ jest zobowiązana do podjęcia odpowiednich działań, o których mowa w ust. 9 lub 11 tej ustawy. Zgodnie z art.

24 ust. 9 pkt 1 ustawy wdrożeniowej, gdy zachodzi nieprawidłowość indywidualna stwierdzona przed zatwierdzeniem wniosku o płatność – właściwa instytucja zatwierdzająca wnioski o płatność dokonuje pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowalnych ujętych we wniosku o płatność złożonym przez beneficjenta o kwotę wydatków poniesionych nieprawidłowo.

Zadaniem Organu było zatem ustalenie, czy stwierdzone naruszenia w niniejszej decyzji stanowią nieprawidłowość w rozumieniu art. 2 pkt 36 Rozporządzenia nr 1303/2013. Stosownie do ww. przepisu „nieprawidłowość” oznacza każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczące stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem. W świetle art. 2 pkt 36 Rozporządzenia nr 1303/2013, aby można było mówić o zaistnieniu nieprawidłowości, muszą zatem łącznie zostać spełnione następujące przesłanki:

- 1) naruszenie przepisów prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego,
- 2) działanie lub zaniechanie podmiotu gospodarczego,
- 3) wywarcie lub potencjalna możliwość wywarcia szkodliwego wpływu na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem.

W przedmiotowej sprawie Organ uznał, że doszło do powstania nieprawidłowości, która ma szkodliwy wpływ na budżet Unii, poprzez wydatkowanie środków finansowych pochodzących z UE niezgodnie z procedurami wskazanymi w art. 184 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r., zwanej dalej: „u.f.p ..

Beneficjent nie wywiązał się z obowiązku realizacji projektu zgodnie z założeniami Wniosku, który stanowi integralną część Umowy. Nie zrealizował w całości celu głównego projektu, który był mierzony wskaźnikiem rezultatu bezpośredniego – „*Odsetek uczestników szkolenia z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe osiągając pełen poziom kompetencji na podstawie ESOKJ*” oraz istotnego wskaźnika produktu „*Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w projekcie*” wynikającego z przyjętego przez Beneficjenta we Wniosku kryterium premiującego: „*Minimum 20% grupy docelowej projektu stanowią osoby z niepełnosprawnościami*”. Organ zwraca uwagę, że wykonanie założeń zadeklarowanych we

Wniosku to jeden z podstawowych obowiązków nałożonych na Beneficjenta w Umowie. Ponadto, nie można pominąć faktu, iż Strony były zobowiązane Umową również do rozliczenia wszystkich stawek jednostkowych (288 – 2 stawki na osobę) dotyczących kursu z języka angielskiego w zadaniu nr 2. Nie udało się jej jednak spełnić tego obowiązku w pełni (rozliczył jedynie 280 stawek jednostkowych). Zgodnie z § 7 ust. 3 Umowy „*Wydatki które Beneficjent poniósł na usługi/dobra objęte stawkami jednostkowymi, które nie zostały uznane za rozliczone, uznaje się za niekwalifikowalne i podlegają one zwrotowi na rachunek IZ*”. Beneficjent naruszył więc postanowienia Umowy, tj. § 6 ust. 1 w zw. z § 8 ust. 1, § 7 ust. 1 i 2 a także stanowiącego jej integralną część Wniosku o dofinansowanie (pkt 3.1.1, pkt 3.1.2, pkt 3.2)

Należy podkreślić, że dla uznania, iż doszło do naruszenia procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p., wystarczające jest zarówno naruszenie postanowień zawartych w Umowie, jak i konkretnych Wytycznych, nie zawsze więc musi nastąpić naruszenie prawa powszechnie obowiązującego, krajowego lub unijnego. Wskazane stanowisko jest utrwalone w orzecznictwie i nie jest obecnie kwestionowane. W prezentowaną linię orzecniczą wpisuje się wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z dnia 30.01.2018 r. (III SA/Lu 646/17), zgodnie z którym: „*procedury, jakich naruszenie może uzasadniać zastosowanie art. 207 ust. 1 pkt 2 UFP, mogą wynikać nie tylko z aktu prawa powszechnie obowiązującego, ale także z łączącej strony umowy o dofinansowanie, w której zostaje określony uzgodniony sposób działania Beneficjenta.*” Zbliżone stanowisko zajął także Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyroku z dnia 21.03.2018 r. (I SA/Kr 143/18) stwierdzając, że „*jako naruszenie można uznać wszelkie odstępstwa od zapisów umowy lub naruszenie przepisów prawa unijnego i krajowego, które spowodowało lub mogło spowodować szkodę (uszczerbek) w budżecie ogólnym*”.

Możliwość uznania niewykonania wskaźników projektu za nieprawidłowość indywidualną daje również wprost art. 26 ust. 6 ustawy wdrożeniowej, zgodnie z którym „*Niewykonanie wskaźnika w projekcie może stanowić przesłankę do stwierdzenia nieprawidłowości indywidualnej*”. Ponadto w Umowie zgodnie z § 1 ust. 24 w zw. z § 4 ust. 1 i 3 Beneficjent zobowiązał się zapoznać i stosować do wymienionych w Umowie Wytycznych. Zaś w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków a konkretniej w podrozdziale 8.8 pkt 4 zastrzeżono, że IZ ma prawo zgodnie z regułą proporcjonalności w przypadku nieosiągnięcia założeń merytorycznych projektu (głównie wskaźników) uznać za

niekwalifikowalne wszystkie lub część wydatków dotychczas rozliczonych i żądać ich zwrotu. Wydatki niekwalifikowalne z tytułu reguły proporcjonalności zostały zaś zdefiniowane w podrozdziale 8.8 pkt 6 Wytycznych w zakresie proporcjonalności wydatków. Zapis ten obowiązuje obydwie strony Umowy i to właśnie na jego podstawie IZ zdecydowała o żądaniu zwrotu wydatków niekwalifikowalnych.

Po drugie, konieczne jest działanie lub zaniechanie podmiotu gospodarczego. Zgodnie z art. 2 pkt 37 Rozporządzenia 1303/2013 podmiotem gospodarczym jest każda osoba fizyczna, prawna lub inny podmiot biorący udział we wdrażaniu pomocy z Funduszy, z wyjątkiem państwa członkowskiego podczas wykonywania uprawnień władzy publicznej. W związku z powyższym, przesłanka działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zostanie spełniona wówczas, gdy tak definiowany podmiot gospodarczy podejmie działanie niezgodne z przepisami prawa lub, gdy wbrew obowiązкови wynikającemu z prawa nie dokona określonej czynności. Przekładając powyższe rozważanie na grunt przedmiotowej sprawy, Organ uznał, że to Beneficjent jako podmiot gospodarczy dopuścił się działania naruszającego postanowienia Umowy i Wytycznych. Strona nie zrealizowała w całości celu projektu na który otrzymała środki publiczne. Przy czym, niezrealizowanie wskaźników pomimo panujących ówczesnie utrudnień związanych z epidemią wirusa SARS-CoV-2 wynikało głównie z braku staranności w prowadzeniu projektu, tj. m.in: szczególny nacisk Beneficjenta na rekrutację UP (w tym szczególnie osób niepełnosprawnych) z znacznie zaawansowanych wiekowo grup docelowych, gdy biorąc pod uwagę ich większe narażenie na ciężki przebieg Covid-19 logicznym było, iż takie osoby z obawy o własne zdrowie mogą zrezygnować z uczestnictwa w projekcie, promocja oraz rekrutacja/konsultacja z OzN w miejscach opieki nad osobami starszymi (np. domy seniora), które to miejsca mając na uwadze zapowiadane obostrzenia były jednymi z pierwszych zamykanych dla odwiedzających placówek publicznych, brak ponownego przeprowadzenia wywiadu wśród grupy docelowej projektu celem sprawdzenia, ilu z wcześniej zadeklarowanych nadal jest zdecydowane wziąć udział w projekcie czy też brak zgłaszania IZ ryzyka niezrealizowania wskaźników z uwagi na pandemię, gdy takie działanie pomogło by wypracować z IZ konkretne działania naprawcze. Podkreślić należy, że to na Stronach ciążył obowiązek starannego realizowania projektu, zgodnie z postanowieniami zawartymi we Wniosku i Umowie. W opinii Organu, mając na uwadze powyżej wskazane uchybienia, które ostatecznie doprowadziły do niezrealizowania wskaźników projektu, należy stwierdzić, że

Beneficjent nie sprostął nałożonym na niego Umową i Wnioskiem obowiązkom. W toku przedmiotowego postępowania IZ ustaliła, na podstawie całokształtu zebranego materiału dowodowego, a przede wszystkim w oparciu o dokumentację projektową znajdującą się w posiadaniu Organu (w tym w systemie SL2014), że **Beneficjent nie wykonał wskaźnika rezultatu, który był miernikiem realizacji celu głównego projektu, a do jego niespełnienia doszło z przyczyn leżących po jego stronie. Z zebranego materiału dowodowego wynikał również fakt niespełnienia przez Strony istotnego wskaźnika produktu tj.: „Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w projekcie” wynikającego z równie istotnego zadeklarowanego przez Beneficjenta kryterium premiującego „Minimum 20% grupy docelowej projektu stanowią osoby z niepełnosprawnościami”, bez zadeklarowania którego projekt Beneficjenta nie zostałby dopuszczony do dofinansowania.**

Spełnienie dwóch wyżej wymienionych przesłanek jest niewystarczające do ustalenia, iż mamy do czynienia z nieprawidłowością. Trzecia z przesłanek wskazuje na konieczność wystąpienia lub uprawdopodobnienia wystąpienia szkodliwego wpływu na budżet Unii poprzez obciążenie go nieuzasadnionym wydatkiem w związku z niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem podmiotu gospodarczego (beneficjenta). Powyższe oznacza, że o zaistnieniu nieprawidłowości decyduje nie tylko faktyczne wywarcie szkodliwego wpływu na budżet, ale nawet już prawdopodobieństwo wystąpienia takiej szkody. W przypadku przesłanki wywarcia lub potencjalnej możliwości wywarcia szkodliwego wpływu na budżet Unii poprzez obciążenie go nieuzasadnionym wydatkiem należy przyjąć, że szkoda dla budżetu nie musi być konkretną stratą finansową, może być ona wyliczona m.in. metodą wskaźnikową. Przechodząc na grunt przedmiotowej sprawy, zdaniem Organu pomimo faktu podjęcia przez Beneficjenta projektu w trakcie trwania w kraju pandemii wirusa SARS-CoV2, okoliczność ta nie wpłynęła wbrew stanowisku Stron w bezpośredni sposób na niezrealizowanie założonych we Wniosku wskaźników projektu, a tym samym jego celu. Sam Beneficjent jak już wyżej w niniejszej decyzji wskazywano miał wiele możliwości podjęcia różnych działań w trakcie realizacji projektu, które mogły doprowadzić do zrealizowania ww. wskaźników projektu. Należy uznać więc, że istnieje logiczny związek między naruszeniem procedur a finansowaniem nieuzasadnionego wydatku z budżetu UE. Niewątpliwie naruszenie obowiązujących procedur, w tym nieosiągnięcie zadeklarowanych we wniosku wskaźników, a tym samym celu projektu spowodowało powstanie szkody

w budżecie UE. Beneficjent nie osiągnął założonych we Wniosku wskaźników na zakładanym w nim poziomie, a zatem wypłacona mu dotacja nie przyniosła w pełni założonych skutków. W tej sytuacji należy uznać, że dofinansowanie nie zostało spożytkowane zgodnie z procedurami, w szczególności zgodnie z Umową i Wnioskiem. Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, Organ nie ma wątpliwości, że w projekcie doszło do naruszenia procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p., a środki publiczne wydatkowane niezgodnie z zasadami wskazanymi w ustawie o finansach publicznych i Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków. **Szkodę w budżecie Unii wyrządzoną przez Strony Organ określił łącznie na kwotę 44 435,58 zł (słownie: czterdzieści cztery tysiące czterysta trzydzieści pięć złotych 58/100)**, tj. wartość wydatków uznanych za niekwalifikowalne, obliczona według stopnia niezrealizowania danego wskaźnika w zadaniu.

W tym miejscu należy odnieść się do istotnej zmiany przez Organ kwoty dofinansowania podlegającej zwrotowi. Pierwotnie IZ w Informacji o pozytywnej weryfikacji końcowego wniosku o płatność nr [REDAKTOWANE] z dnia [REDAKTOWANE] r. uznała za niekwalifikowalne wydatki w kwocie 224 476,76 zł (w tym: 206 304,09 zł dofinansowania + 22 992,67 zł wkładu własnego). W związku z czym w wezwaniu do zwrotu z dnia 26.04.2022 r. Organ dochodził od Beneficjenta zwrotu kwoty dofinansowania w wysokości 206 304,09 zł. Wskazaną kwotę IZ obliczyła na podstawie metodologii opartej na wartości niezrealizowania kluczowego kryterium premiującego pn. „*Minimum 20% grupy docelowej projektu stanowią osoby z niepełnosprawnościami*”. Zgodnie z powyższą metodologią Organ ustalił, że odpowiadający kryterium premiującemu wskaźnik produktu: „*Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie*” został zrealizowany w zadaniu nr 1 na poziomie 71,4286% a w zadaniu nr 2 na poziomie 62,0690%. W związku z powyższym, wartość obu tych zadań została obniżona odpowiednio do stopnia niezrealizowania ww. kryterium. Ponadto w obydwu zadaniach dokonano proporcjonalnego zmniejszenia ogólnej liczby uczestników projektu pozwalającego na zachowanie 20% poziomu liczby osób niepełnosprawnych, o których mowa w kryterium premiującym. Z powyższą metodologią nie zgodził się Beneficjent w swym piśmie z dnia [REDAKTOWANE] r. Jednocześnie przedstawił własną metodologię opartą o stopień niezrealizowania obu zadań do wartości 20% grupy docelowej. W oparciu o własne obliczenia Strona stwierdziła, że kwota podlegająca zwrotowi powinna wynieść 41 259,32 zł. Pomimo podtrzymania swojego stanowiska dotyczącego kwoty do zwrotu wyrażonego w piśmie z dnia [REDAKTOWANE] r., Organ

w trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego postanowił ponownie przeanalizować całokształt osiągniętych przez Strony wskaźników i ich stosunek do niezrealizowanych przez nią wskaźników produktu i rezultatu. W wyniku ponownej analizy IZ zmieniła metodologię wyliczenia wydatków niekwalifikowalnych, o czym poinformowała Strony w zawiadomieniu. Podczas analizy i ponownego ustalania kwoty dofinansowania podlegającej zwrotowi Organ skupił się na stopniu niezrealizowania przez Beneficjenta istotnych wskaźników: *”Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie”* (stopień realizacji - 66,67%), *„Odsetek uczestników szkoleń z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe osiągając pełen poziom kompetencji językowych na podstawie ESOKJ”* (stopień realizacji - 90,59%).

Należy zaznaczyć, że w toku prowadzonego postępowania administracyjnego do swego pisma z dnia [REDAKTED] r. Beneficjent załączył 7 dodatkowych orzeczeń o niepełnosprawności UP niewykazanych wcześniej w trakcie realizacji projektu wraz z prośbą o ich uwzględnienie przy obliczaniu stopnia zrealizowania wskaźnika produktu dotyczącego rekrutacji OzN. Po przeprowadzeniu dowodu z powyższych dokumentów Organ stwierdził, że wykazują niepełnosprawność UP z czasu przed ich przystąpieniem do projektu i postanowił uwzględnić je w ramach niezrealizowanego przez Beneficjenta wskaźnika produktu dotyczącego rekrutacji osób niepełnosprawnych.

Mając na uwadze powyższe Organ ustalił, że w ramach zadania nr 1 *„Szkolenie ICT zakończone egzaminem ECCC (lub równoważnym) prowadzącym do nabycia kompetencji cyfrowych”* Beneficjent osiągnął wskaźnik produktu *”Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie”* na poziomie 78,57%. W powyższym zadaniu, zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie projektu Beneficjent zobowiązał się zrekrutować łącznie 28 osób z niepełnosprawnościami, jednak na koniec okresu realizacji projektu zrekrutował jedynie 22 osoby niepełnosprawne. Do pełnej realizacji wskaźnika zabrakło więc 6 osób niepełnosprawnych. Kwota dofinansowania przypadająca w zadaniu nr 1 na 6 niezrekrutowanych osób niepełnosprawnych została obliczona w następujący sposób:

- Wynagrodzenie trenerów: 106 400,00 zł (wydatki zrealizowane i wskazane w końcowym wniosku o płatność) / 14 (liczba grup szkoleniowych w zadaniu) / 10 (liczba osób w grupie) * 6 (liczba niezrekrutowanych osób niepełnosprawnych) = 4 560,00 zł

- Wynajem sal zajęciowych z wyposażeniem: 89 600,00 zł (wydatki zrealizowane i wskazane w końcowym wniosku o płatność) / 14 (liczba grup szkoleniowych w zadaniu) / 10 (liczba osób w grupie) * 6 (liczba niezrekrutowanych osób niepełnosprawnych) = 3 840,00 zł
- Koszty materiałów szkoleniowych: 6 300,00 zł (wydatki zrealizowane i wskazane w końcowym wniosku o płatność) / 140 (liczba osób objętych wsparciem) * 6 (liczba niezrekrutowanych osób niepełnosprawnych) = 270,00 zł
- Koszt zewnętrznej certyfikacji (egzamininy za 5 modułów): 69 500,00 zł (wydatki zrealizowane i wskazane w końcowym wniosku o płatność) / 140 (liczba osób objętych wsparciem) * 6 (liczba niezrekrutowanych osób niepełnosprawnych) = 2 978,58 zł
- Koszty podręczników: 7 000,00 zł (wydatki zrealizowane i wskazane w końcowym wniosku o płatność) / 140 (liczba osób objętych wsparciem) * 6 (liczba niezrekrutowanych osób niepełnosprawnych) = 300,00 zł

W związku z tym łączna kwota dofinansowania przeznaczona na sześciu niezrekrutowanych uczestników wyniosła 11 948,58 zł.

W ramach zadania nr 2 „Szkolenia z j. angielskiego z egzaminem TGLS (lub równoważnym) potwierdzającym nabycie kwalifikacji językowych (zad. realiz. z użyciem st. jednostk.)” ww. wskaźnik produktu został osiągnięty na poziomie 79,31%. Zgodnie z aktualnym Wnioskiem o dofinansowanie Beneficjent był zobowiązany zrekrutować do projektu w ramach przedmiotowego zadania 29 osób z niepełnosprawnościami, jednak na koniec okresu realizacji projektu zrekrutował jedynie 23 osoby niepełnosprawne. Do pełnej realizacji wskaźnika zabrakło więc 6 osób niepełnosprawnych. Kwota dofinansowania przypadająca w zadaniu nr 2 na 6 niezrekrutowanych osób niepełnosprawnych została obliczona w następujący sposób:

- Koszty podręczników: 19 880,00 zł (wydatki zrealizowane i wskazane w końcowym wniosku o płatność) / 144 (liczba osób objętych wsparciem) * 6 (liczba niezrekrutowanych osób niepełnosprawnych) = 828,36 zł

- Koszty egzaminów zewnętrznych TGLS (lub równoważnych): 52 800,00 zł (wydatki zrealizowane i wskazane w końcowym wniosku o płatność) / 143 (liczba osób objętych wsparciem) * 6 (liczba niezrekrutowanych osób niepełnosprawnych) = 2 215,38 zł
- Koszty kursu z języka angielskiego (liczone stawkami jednostkowymi): 678,19 zł (stawka jednostkowa za jeden stopień kursu) * 6 (liczba niezrekrutowanych osób niepełnosprawnych) = 4 069,14 zł

W oparciu o powyższe wyliczenia kwota dofinansowania przeznaczona na sześciu nieoprawnie zrekrutowanych uczestników wyniosła łącznie 7 112,88 zł.

Kwota przyznanego Beneficjentowi dofinansowania podlegająca zwrotowi wynika również z faktu niezrealizowania w pełni w zadaniu nr 2 wskaźnika rezultatu „Odsetek uczestników szkoleń z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe osiągając pełen poziom kompetencji językowych na podstawie ESOKJ”. Beneficjent we Wniosku o dofinansowanie projektu założył, że zrealizuje powyższy wskaźnik na poziomie 85 %. Jednak po weryfikacji końcowego wniosku o płatność Beneficjent wykazał jego realizację tylko na poziomie 77 %. W związku z tym porównując obydwie wartości: założoną i faktycznie osiągniętą wynika, że do pełnej realizacji przedmiotowego wskaźnika rezultatu beneficjentowi zabrakło 8 punktów procentowych. Kwota przypadająca do zwrotu związana z niezrealizowaniem wskaźnika rezultatu została obliczona w sposób następujący:

- W odniesieniu do kosztów podręczników: (19 880,00 zł [wydatki zrealizowane i wskazane w końcowym wniosku o płatność] - 828,36 zł [wydatki przypadające na 6 niezrekrutowanych osób niepełnosprawnych]) * 8% (stopień niezrealizowania wskaźnika rezultatu) = 1 524,13 zł
- W odniesieniu do kosztów egzaminów zewnętrznych TGLS (lub równoważnych): (52 800,00 zł [wydatki zrealizowane i wskazane w końcowym wniosku o płatność] - 2 215,38 zł [wydatki przypadające na 6 niezrekrutowanych osób niepełnosprawnych]) * 8% (stopień niezrealizowania wskaźnika rezultatu) = 4 046,77 zł
- W odniesieniu do kursu z języka angielskiego: (189 893,20 zł [wydatki zrealizowane i wskazane w końcowym wniosku o płatność] - 4 069,14 zł [wydatki przypadające na

6 niezrekrutowanych osób niepełnosprawnych]) * 8% (stopień niezrealizowania wskaźnika rezultatu) = 14 865,92 zł

Łączna kwota związana z niezrealizowaniem wskaźnika rezultatu wyniosła więc 20 436,82 zł. Kwota podlegająca do zwrotu z tytułu niezrealizowania w pełni zadania nr 2 została obliczona w sposób następujący: 20 436,82 zł (kwota związana z niezrealizowaniem wskaźnika rezultatu) + 7 112,88 zł (kwota dofinansowania przeznaczona na sześć niezrekrutowanych osób niepełnosprawnych) = 27 549,70 zł.

Łącznie za zadanie nr 1 i 2:

Kwota niekwalifikowalnego dofinansowania podlegająca zwrotowi: 11 948,58 zł (koszty bezpośrednie w zadaniu nr 1) + 27 549,70 zł (koszty bezpośrednie w zadaniu nr 2) + 9 874,58 zł (koszty pośrednie dla obydwu zadań) – 4 937,28 zł (wkład własny w kosztach pośrednich) = 44 435,58 zł

Mając na uwadze powyższe, w tym stanie rzeczy Organ stoi na stanowisku, że wartość szkody w budżecie określono precyzyjnie i prawidłowo.

IV

Organ, stwierdzając wystąpienie nieprawidłowości indywidualnej ma obowiązek podjęcia działań w celu odzyskania kwoty nieprawidłowości, musi mieć jednak także na uwadze treść art. 24 ust. 11 ustawy wdrożeniowej, czyli zasadę nieobciążania beneficjentów nieprawidłowościami będącymi konsekwencją działania lub zaniechania właściwej instytucji lub organów państwa.

Organ rozpatrując niniejszą sprawę stanął na stanowisku, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzą okoliczności, pozwalające na zastosowanie art. 24 ust. 11 ustawy wdrożeniowej, zgodnie z którą „w przypadku gdy nieprawidłowość indywidualna wynika bezpośrednio z działania lub zaniechania 1) właściwej instytucji lub 2) organów państwa- korygowanie wydatków następuje przez pomniejszenie wydatków ujętych w deklaracji wydatków oraz we wniosku o płatność, przekazywanych do Komisji Europejskiej, o kwotę odpowiadającą oszacowanej wartości korekty finansowej wynikającej z tej nieprawidłowości”. To na Beneficjencie spoczywał obowiązek realizacji projektu zgodnie z Wnioskiem i Umową, tj.

jeżeli chodzi o przedmiotową sprawę, osiągnięcia w pełni wskaźników założonych we Wniosku. W korespondencji z IZ Beneficjent oświadczał, że do niezrealizowania wskaźników doszło z uwagi na panującą w kraju pandemię wirusa SARS-CoV-2 i wynikające z niej negatywne skutki dla realizowanego projektu. Jak już szczegółowo w niniejszej decyzji wskazano, podnoszona przez Strony argumentacja nie była wystarczająca do odstąpienia przez Organ od zastosowania reguły proporcjonalności. Powyższych okoliczności nie można uznać za takie, których Beneficjent nie mógł przewidzieć i im zapobiec. Przede wszystkim to brak staranności po stronie Beneficjenta doprowadził do końcowego niepowodzenia projektu. Chociaż we Wniosku założył m.in. że: minimum 20% grupy docelowej (we Wniosku konkretnie 57 osób) projektu będą stanowić osoby niepełnosprawne, odsetek uczestników szkoleń z języka angielskiego, którzy zdobyli pełne kwalifikacje językowe na podstawie ESOKJ wyniesie przynajmniej 85% to w rzeczywistości żadne z tych zadań niestety nie zostało w pełni zgodnie z Wnioskiem osiągnięte. Ponadto należy pamiętać, że Beneficjent nie rozliczył również wszystkich stawek jednostkowych w projekcie. W związku z powyższym, zachowaniem Beneficjenta doszło do naruszenia istotnych postanowień Umowy, stanowiącego jej integralną całość Wniosku, jak również Regulaminu Konkursu, wskazującego istotne do spełnienia przez Beneficjentów kryteria.

W tym stanie rzeczy, Organ uznał, że to Strony powinny ponieść konsekwencje finansowe w postaci zwrotu części dofinansowania wyliczonej zgodnie z regułą proporcjonalności. Należy zaznaczyć, że Umowa podpisana przez Strony jest umową rezultatu a nie starannego działania, zaś podpisując ją, Beneficjent zobowiązał się zrealizować przedmiotowy projekt ściśle zgodnie z tą Umową jak i ze stanowiącym jej nieodłączny element Wnioskiem. Wybierając projekt do dofinansowania, Organ opiera się na oświadczeniach składanych przez Beneficjenta we Wniosku, w szczególności w zakresie spełnienia kryteriów wymaganych w Regulaminie Konkursu. Ocenia również Wniosek, w zakresie planowanych założeń projektu i działań, które mają być podjęte w celu zrealizowania wskaźników. Bierze pod uwagę także łączny potencjał finansowy wnioskodawcy i partnerów oraz ich doświadczenie w realizowaniu projektów finansowanych ze środków publicznych. Należy zwrócić uwagę, że Wniosek został przygotowany przez Strony poprawnie – zadeklarowano w nim wymagane Regulaminem wskaźniki produktu i rezultatu oraz spełnienie kryteriów dostępu i zadeklarowanych przez Beneficjenta kryteriów premiujących. Pomimo trudności w realizacji projektu zgłaszanych Organowi przez Beneficjenta w trakcie realizacji projektu,

Beneficjent nie zgłaszał (nawet pomimo apelu IZ do beneficjentów z dnia [REDACTED] r.), że z uwagi na takie utrudnienia może nie sprostać realizacji wszystkich założonych w projekcie założeń merytorycznych. Beneficjent poza wnioskiem o zgodę na realizację projektu we wcześniejszej dacie oraz wnioskiem o zgodę na realizację zajęć w formie on-line nie wystąpił do IZ z żadną prośbą o pomoc lub współdziałanie w celu zrealizowania wszelkich założeń projektu. Ponadto w szóstym wniosku o płatność z dnia [REDACTED] r. Beneficjent zapewniał Organ, że zrekrutował wszystkich uczestników projektu, wszystkie grupy szkoleniowe wznowiły zajęcia oraz wszystkie egzaminy zostaną zrealizowane w kolejnym okresie rozliczeniowym, a UP uzyskają kwalifikacje. Powyższe jak już wcześniej wskazywano nie pokryło się z rzeczywistością, o czym Organ został poinformowany przez Strony dopiero w terminie złożenia końcowego wniosku o płatność (tj. [REDACTED] r.). Zgodnie z wnioskiem końcowym Beneficjent m.in. nie tylko nie zrekrutował wymaganej zadeklarowanym kryterium premiującym 20% OzN spośród wszystkich uczestników, ale również nie zadbał, by odsetek uczestników szkoleń które uzyskały w projekcie pełne kompetencje językowe wyniósł min. 85%. Należy zaznaczyć, że tym samym Beneficjent nie spełnił nie tylko wskaźnika rezultatu, ale również istotnego kryterium premiującego, którego brak zadeklarowania we Wniosku uniemożliwiłby Beneficjentowi uzyskanie wymaganej liczby punktów do otrzymania dofinansowania na swój projekt.

Organ przeanalizował także przepis art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych (tzw. specustawy funduszowej), z którego wynika, iż w przypadku gdy nieprawidłowość indywidualna jest bezpośrednim skutkiem wystąpienia COVID-19, a beneficjent wykaże, że pomimo dochowania należytej staranności nie był w stanie zapobiec wystąpieniu tej nieprawidłowości nie stosuje się przepisów art. 207 ustawy o finansach publicznych. W niniejszej sprawie nieprawidłowość nie była skutkiem wystąpienia COVID, Beneficjent nie wykazał należytej staranności w realizacji projektu. Jednocześnie nie wykazał on, by COVID-19 uniemożliwił czy też znacznie utrudnił realizację projektu. Beneficjent nie wystąpił do IZ z uzasadnionym wnioskiem o zmianę terminu realizacji projektu czy zmiany postanowień w zakresie wynikającym z zatwierdzonych kryteriów wyboru projektów pomimo, że miał na podstawie art. 12 ust. 1 ww. ustawy taką możliwość.

Należy również odnieść się do zarzutów podnoszonych przez Strony wobec Organu w piśmie z dnia [REDACTED]. Pierwszy z podnoszonych zarzutów dotyczy wskazania w Informacji

o pozytywnej weryfikacji końcowego wniosku o płatność w tabeli pkt 3 kwoty nieprawidłowości finansowych zarejestrowanej w projekcie w wysokości 4750,00 zł. Beneficjent nie rozumiał, w jaki sposób powyższa kwota została przez IZ ustalona i jednocześnie zakwestionował istnienie jakiegokolwiek nieprawidłowości w projekcie.

Organ informuje więc, że wyżej wymieniona kwota jest kwotą nieprawidłowości wskazaną w siódmym wniosku o płatność, ale dotyczącą szóstego wniosku o płatność. Dotyczy ona wydatków przeznaczonych na podręczniki i materiały szkoleniowe w ramach zadania nr 1 Szkoleń ICT. Kwota ta wpisywała się w kwotę wydatków uznanych w projekcie za niekwalifikowalne, ale w związku z tym, że kwota wydatków uznanych za kwalifikowalne w siódmym wniosku o płatność nie mogła zostać pomniejszona o kwotę wydatków niekwalifikowalnych tj. 229 226,76 zł to zaistniała potrzeba pomniejszenia wydatków wykazanych na zatwierdzonym wcześniej szóstym wniosku o płatność. W związku z tym kwota 4 750,00 zł została wskazana w siódmym wniosku o płatność jako „Kwota nieprawidłowości finansowych zarejestrowana w projekcie”.

Ponadto Strony w swym piśmie z dnia [REDAKTED] r. podniosły zarzut, zgodnie z którym kwota wydatków niekwalifikowalnych ustalona w związku z zastosowaniem reguły proporcjonalności nie stanowi nieprawidłowości. Swoje stanowisko Strony argumentują postanowieniem § 22 ust. 2 Umowy zgodnie z którym: „*Kwota wydatków niekwalifikowalnych ustalona w wyniku zastosowania reguły proporcjonalności nie stanowi nieprawidłowości*”. Instytucja Zarządzająca wskazuje, że powyższe postanowienie nie znajduje się w § 22 ust. 2 Umowy, lecz w § 28 ust. 2 Umowy. Jednocześnie należy stwierdzić, że kwota wydatków niekwalifikowalnych, o której mowa w § 28 ust. 2 umowy, nie stanowi nieprawidłowości, ponieważ zgodnie z art. 2 pkt 36 Rozporządzenia nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku nie może jej stanowić, gdyż nieprawidłowością jest naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego (beneficjenta), nie zaś kwota wydatków. Naruszenie postanowień umowy o dofinansowanie przez Beneficjenta traktowane jest jednolicie w orzecznictwie jako naruszenie procedur, o którym mowa w art. 184 ust. 1 u.f.p. Do uznania, że spełniła się przesłanka zwrotu środków z art. 207 ust. 1 pkt 2 u.f.p, Organ musiał zatem wskazać, na zachowanie beneficjenta, które spowodowało naruszenie określonej normy prawnej lub postanowienia umownego, a więc procedur, o których mowa w art. 184 u.f.p.

Ponadto w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków, do których stosowania w zakresie reguły proporcjonalności odsyła § 28 ust. 1 Umowy tj. w podrozdziale 8.8 pkt 4 zastrzeżono, że IZ ma prawo zgodnie z regułą proporcjonalności w przypadku nieosiągnięcia założeń merytorycznych projektu (głównie wskaźników) uznać za niekwalifikowalne wszystkie lub część wydatków dotychczas rozliczonych i żądać ich zwrotu. Wydatki niekwalifikowalne z tytułu reguły proporcjonalności zostały zaś zdefiniowane w podrozdziale 8.8 pkt 6 Wytycznych w zakresie proporcjonalności wydatków. Postanowienie to obowiązuje obydwie strony Umowy i to właśnie na jego podstawie IZ zdecydowała o żądaniu zwrotu niekwalifikowalnych wydatków.

Beneficjent w swym piśmie kwestionuje również konkretny zapis Informacji o pozytywnej weryfikacji siódmego wniosku o płatność, zgodnie z którym wskaźnik „*Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w projekcie*” określono jako wskaźnik rezultatu. W zakresie podniesionego zarzutu Organ przyznaje rację Beneficjentowi, że powyższy zapis jest błędny. Na str. 2 Informacji o pozytywnej weryfikacji wniosku o płatność nr [REDAKTED] omyłkowo wskazano wskaźnik „*Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w projekcie*” jako wskaźnik rezultatu gdy faktycznie jest on wskaźnikiem produktu. Błąd ten jednak nie powtórzył się więcej w piśmie IZ do Beneficjenta z dnia [REDAKTED] r. ani w kolejnych pismach i nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

W następnej kolejności Strony zaprzeczyły zarzutom stawianym przez Organ a dotyczącym niepełnienia kryterium dostępu „*Co najmniej 80 % uczestników projektu zdobędzie kwalifikacje językowe*”. Strony wyszły z założenia, że powyższe kryterium spełniły, gdyż zgodnie z zapisami Regulaminu Konkursu stopień spełnienia tego kryterium tj. uzyskania przez ww. % kwalifikacji jest mierzony wystawionymi certyfikatami (definicja kwalifikacji str. 62 oraz pkt. 2.1.8 Regulaminu Konkursu). Ponadto Beneficjent zarzucił IZ błędne utożsamianie ww. kryterium dostępu ze wskaźnikiem rezultatu „*Odsetek uczestników szkoleń z j. angielskiego, którzy zdobyli kwalifikacje językowe osiągając pełen poziom kompetencji językowych na podstawie ESOKJ*”. Zdaniem Beneficjenta kryterium dostępu powinno być interpretowane szerzej niż ww. wskaźnik odwołujący się do konieczności uzyskania pełnych kwalifikacji według ESOKJ. W związku z czym Beneficjent twierdzi, iż każdy z przedstawionych przez niego certyfikatów powinien być uwzględniany, a nie tylko te deklarujące nabycie pełnych kompetencji. Zagadnienie to zostało już wyżej szczegółowo

przez Organ omówione. Dlatego też w tym miejscu przytoczone zostaną jedynie najważniejsze argumenty IZ przeciwko ww. twierdzeniom Strony. Na wstępie należy zaznaczyć, że powyższe twierdzenie nie pokrywa się zarówno z rzeczywistością jak i obowiązkiem realizowania przez Beneficjenta projektu zgodnie z Umową i załączonym do niej Wnioskiem. W Regulaminie Konkursu wskazuje się kryteria i działania, których spełnienie Beneficjent musi zadeklarować, jeśli chce aby jego projekt przeszedł do dalszego etapu oceny merytorycznej Wniosku. Zakres realizacji projektu odzwierciedlają jednak zawarte we Wniosku wskaźniki produktu i rezultatu, precyzujące deklarowane przez Beneficjenta kryteria. Powinno się również zaznaczyć, że powołując argumenty na poparcie swojej tezy Beneficjent wybiórczo odnosi się do zapisów Regulaminu Konkursu pomijając jego istotne dla danego problemu zapisy. Zgodnie z sekcją 2.1.1 pt. Szczegółowe wymogi dotyczące realizacji przedmiotowych typów operacji „Szkolenia i inne formy prowadzące do uzyskania kwalifikacji językowych realizowane są zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego (załącznik nr X do regulaminu). Uczestnicy muszą osiągnąć pełen poziom kompetencji zgodny z ESOKJ”. W związku z powyższym nie można przyjąć twierdzenia prezentowanego przez Beneficjenta, że spełnił ww. kryterium dostępu, gdyż Strony od samego początku były zobowiązane zapisami Regulaminu Konkursu, Umowy i Wniosku przeszkolić UP tak by uzyskali oni pełne kwalifikacje językowe zgodnie z ESOKJ. Odwołujący się do powyższego kryterium dostępu wskaźnik rezultatu precyzował ww. wymóg dotyczący rodzaju kompetencji UP uzyskanych w trakcie projektu. Wbrew więc twierdzeniom Stron, spełnienie kryterium dostępu wymagało uzyskania przez UP pełnych kompetencji językowych zgodnie z ESOKJ, a nie potwierdzonych certyfikatem kompetencji na poziomie A1 i B1.

Na zakończenie należy odnieść się do ostatniego z zarzutów Beneficjenta podniesionych w korespondencji z dnia [REDACTED] r. dotyczącego niezastosowania przez Organ zapisów podrozdziału 8.8 pkt 8 lit a Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków. Zgodnie z powyższym zapisem właściwa instytucja będąca stroną umowy podejmuje decyzję o odstąpieniu od rozliczenia projektu zgodnie z regułą proporcjonalności w przypadku wystąpienia siły wyższej. Strony wychodzą z założenia że w związku z realizowaniem projektu w okresie pandemii, należy uznać, że projektowi przeszkodziła siła wyższa. W związku z powyższym, Beneficjent twierdzi, że IZ powinna w przedmiotowej sprawie zgodnie z ww. zapisem obligatoryjnie odstąpić od zastosowania reguły proporcjonalności

wydatków jako, że dany przepis nie pozostawia Organowi w przypadku stwierdzenia siły wyższej uznaniowości. Należy zaznaczyć jednak, że w niniejszej sprawie nie mamy do czynienia z przypadkiem wystąpienia siły wyższej. W tym miejscu należy zaznaczyć, że Organ przystąpił od razu do analizy sytuacji pod kątem ewentualnego wystąpienia siły wyższej. Analiza staranności Beneficjenta w ramach osiągnięcia zarówno kryterium premiującego „*Minimum 20% grupy docelowej projektu stanowią osoby z niepełnosprawnościami*”, jak i wskaźnika produktu: „*Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie*” była dokonywana pod kątem badania czy Beneficjent: mimo trwającej pandemii sam również swym zachowaniem przyczynił się do niezrealizowania celu projektu w zakresie niespełnienia kryteriów i wskaźników, miał możliwość (przy zastosowaniu współcześnie znanych możliwości) zapobieżenia negatywnym skutkom pandemii Covid-19 na realizację projektu oraz czy w momencie podpisywania Umowy (a szczególnie w momencie rozpoczęcia realizacji projektu) mógł przewidzieć negatywny wpływ pandemii Covid-19 na realizację przedmiotowego projektu..

Powyższe zagadnienie zostało już w niniejszej decyzji szeroko omówione. Dlatego też w tym miejscu należy przytoczyć najważniejsze ustalenia. W wyniku dokonania analizy powyższego zagadnienia Organ ustalił, że pomimo faktu, że epidemia Covid-19 sama w sobie niewątpliwie może zostać uznana za zjawisko spełniające kryteria siły wyższej, to przy ustalaniu możliwości zwolnienia Beneficjenta od odpowiedzialności za niezrealizowanie wszystkich celów projektu ustalono, że w ówczesnym układzie stosunków (okres realizacji projektu: ██████████ r. – ██████████ r.), mógł on w oparciu o ówczesną wiedzę dotyczącą pandemii oraz jej skutków ubocznych (np. obostrzenia) przewidzieć potencjalne negatywne skutki pandemii oraz ich wpływ na realizowany przez siebie projekt. W ramach powyższych ustaleń stwierdzono również, że Strony nie dochowały należytej staranności w dążeniu do osiągnięcia celu projektu, a także nie podjęły wystarczających wówczas środków, by zapobiec niezrealizowaniu przewidzianych Wnioskiem wskaźników. W związku z powyższym Organ stanął na stanowisku, że niezasadne byłoby zgodnie z wnioskami Stron zastosowanie podrozdziału 8.8 pkt 8 lit. a i b Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków, tj. odstąpienia od rozliczenia projektu zgodnie z regułą proporcjonalności w przypadku wystąpienia siły wyższej oraz obniżenia/odstąpienia od żądania zwrotu wydatków niekwalifikowalnych z tytułu reguły proporcjonalności, gdyż w analizowanych w toku postępowania okolicznościach nie mieliśmy do czynienia z przesłankami siły wyższej.

Reasumując, należy stwierdzić, że IZ nie przyczyniła się bezpośrednio do powstania nieprawidłowości, dlatego była zobowiązana wszcząć przedmiotowe postępowanie, zamierzające do określenia kwoty przypadającej do zwrotu.

Mając na uwadze całokształt okoliczności danej sprawy oraz całość zebranego materiału dowodowego, Organ rozpatrując ją, zdecydował, że należało orzec o zwrocie dofinansowania wydatkowanego z naruszeniem procedur. Zgodnie z § 16 ust. 1 Umowy „Jeżeli na podstawie wniosków o płatność lub czynności kontrolnych uprawnionych organów zostanie stwierdzone podwójne finansowanie lub dofinansowanie jest przez Beneficjenta: wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem, wykorzystywane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 UFP, pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości. Beneficjent zobowiązuje się do zwrotu całości lub części dofinansowania wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia przekazania środków lub wyrażenia zgody na pomniejszenie wypłaty kolejnej należnej mu transzy dofinansowania”.

IZ nie mogła odstąpić od nakazania Beneficjentowi zwrotu środków, gdyż kwestia ta nie podlega jej uznaniu. Obowiązek kontroli wydatkowania środków publicznych wynika bowiem ściśle z dyscypliny finansów publicznych, stanowiącej niepodważalną zasadę gospodarowania tego rodzaju środkami.

Przedmiotem rozważań organu było również to, czy w postępowaniu należało zastosować przerwę w naliczaniu odsetek. Stosownie bowiem do art.54 § 1 pkt 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1540 z późn. zm.), zwanej dalej: „Ordynacją podatkową” „Odsetek za zwłokę nie nalicza się: (...) 7) za okres od dnia wszczęcia postępowania podatkowego do dnia doręczenia decyzji organu pierwszej instancji, jeżeli decyzja nie została doręczona w terminie 3 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania”.

Przedkładając powyższe na grunt przedmiotowej sprawy, należy wskazać, że termin o którym mowa w art.54 § 1 pkt 7 Ordynacji podatkowej został przekroczony w postępowaniu I instancji. Postępowanie wszczęto [REDAKTOWANE] r. Od tego dnia należy liczyć bieg 3 miesięcznego terminu, od którego przekroczenia zależy przerwa w naliczaniu odsetek. W tym miejscu zastosowanie znajduje również zastosowanie art. 57 § 4 Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (zwanej dalej: „k.p.a.”) zgodnie z którym „Jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest

dniem wolnym od pracy ani sobotą”. W przedmiotowej sprawie ww. termin upływałby w dniu 01.11.2022 r, będącym jednak zgodnie z art.1 ust. 1 lit. j Ustawy z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy dniem wolnym od pracy. W związku z powyższym aby nie stosować normy art.54 § 1 pkt 7 Ordynacji podatkowej, sprawa powinna zostać załatwiona do dnia [REDAKTOWANE] r. Zachodzą, więc podstawy do orzeczenia przerwy w naliczaniu odsetek w postępowaniu I instancyjnym od dnia [REDAKTOWANE] r. (dzień wszczęcia postępowania) do dnia doręczenia przedmiotowej Decyzji. W tym stanie rzeczy, przy zwrocie kwoty uznanej za niekwalifikowalną, nie należy od niej naliczać odsetek od dnia [REDAKTOWANE] r. do dnia doręczenia przedmiotowej Decyzji.

Podsumowując, w oparciu o wszechstronną analizę zebranego materiału dowodowego Organ w niniejszej decyzji stwierdził, że Strony dopuściły się ww. naruszeń tj.: niezrealizowania w pełni zadeklarowanych we Wniosku wskaźników produktu i rezultatu, kryteriów dostępu i premiującego, a także nierozliczenia w pełni wszystkich stawek jednostkowych w projekcie. W związku z powyższym Organ miał obowiązek wezwania Beneficjenta do zwrotu kwoty dofinansowania. Z uwagi na brak zwrotu rzeczoney kwoty Organ był zobligowany do wydania decyzji administracyjnej zgodnie z art. 207 ust. 9 u.f.p. Przepis ten zobowiązuje organ administracji, po bezskutecznym upływie 14 dniowego terminu do dobrowolnego zwrotu, do wydania decyzji określającej kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki, oraz sposób zwrotu.

Z uwagi na powyższe, Organ postanowił jak na wstępie.

Pouczenie:

Niniejsza decyzja jest nieostateczna w administracyjnym toku instancyjnym.

Zgodnie z art. 207 ust. 12a u.f.p. w zw. z art. 129 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2000 z późn. zm.) – dalej k.p.a. w przypadku wydania decyzji w pierwszej instancji przez Instytucję Zarządzającą Stronie służy wniosek do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od daty doręczenia niniejszej decyzji.

Na podstawie art. 127a § 1 i 2 k.p.a. w trakcie biegu ww. terminu Strona może zrzec się prawa do wniesienia do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Z dniem doręczenia Organowi oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna

i prawomocna, co oznacza brak możliwości zaskarżenia decyzji do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach. Nie jest możliwe skuteczne cofnięcie oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy

Na podstawie art. 52 § 3 ustawy z dnia z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 259), jeżeli Stronie przysługuje prawo do zwrócenia się do Organu, który wydał decyzję z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, Strona może wnieść skargę na tę decyzję bez skorzystania z tego prawa. Zgodnie z art. 53 § 1 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi Stronie przysługuje prawo wniesienia skargi na niniejszą decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach (w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia). Skargę wnosi się za pośrednictwem Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

Zgodnie z § 1 pkt 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t. j. Dz.U. 2021 poz. 535) wpis od skargi w sprawie należności pieniężnej objętej zaskarżonym aktem wynoszącej ponad 10 000 zł do 50 000 zł wynosi 3% wartości przedmiotu zaskarżenia, nie mniej jednak niż 400 zł. Strona może ubiegać się o zwolnienie od kosztów albo przyznanie prawa pomocy.

Na podstawie art. 207 ust. 1 pkt 2 u.f.p. w przypadku gdy środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich są wykorzystane z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji, o której mowa w ust. 9, na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy. Zgodnie z art. 207 ust. 4 pkt 3 oraz ust. 5 u.f.p. Beneficjent, który nie zwrócił środków wraz z odsetkami w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji określającej kwotę przypadającą do zwrotu zostaje wykluczony z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich. Okres wykluczenia rozpoczyna się od dnia kiedy decyzja, o której mowa w art. 207 ust. 9 u.f.p., stała się ostateczna, zaś kończy z upływem trzech lat od dnia dokonania zwrotu tych środków.

MARSZAŁEK

WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

ANDRZEJ BĘTKOWSKI

(dokument podpisano elektronicznie)

Decyzję otrzymuje:

1) Pełnomocnik Stron: [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

2) a/a